

พระครู...

วัด...

บันทึกเทศนาเรื่อง

อิทธิมกาย

พระมงคลราชมุนี

ของพระเดชพระคุณ (หลวงพ่อดัดปากน้ำ)
บันทึกโดยพระพิชัยปริยญา (รูป กัมมพัสดุ ป. ๖)

นางแจ่ม อุสุภรัตน์

พิมพ์ถวายเป็นเครื่องสักการบูชาใน งาน
ถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน วัดปากน้ำ
ภาษีเจริญ ธนบุรี (วันอาทิตย์ที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ.
๒๔๕๕ ตรงกับแรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๑ ปวศ)
เป็นเครื่องสักการบูชาใน งานบำเพ็ญกุศล
คล้ายวันเกิดครบ ๖ รอบ ของ พระเดช
พระคุณหลวงพ่อดัดปากน้ำ พระมงคลราชมุนี วันที่
๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ (ตรงกับวันพฤหัสบดี
แรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ปวศ)

(ลิขสิทธิ์ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะเพาะเรื่องธรรมกาย)

(ภาพ และ บทความอื่นๆ เป็นของแจ่ม อุสุภรัตน์)

เรื่องภาพบูชา

เป็นที่ทราบกันแล้วว่า บรรดาท่านที่ได้รับ
ภาพของเจ้าคุณพ่อไปบูชาแล้ว ได้ทราบความศักดิ์
สิทธิ์ของภาพนั้นดีแล้วคือ :-

๑. ต้องเป็นภาพถ่ายของท่านชนิดดังได้
๒. ต้องได้รับจากพระคุณท่าน โดยเขียนนามหรือ
ประทับตราให้เฉพาะคน.

๓. พระคุณท่านรับไว้ได้ประสิทธิ์ประสาทให้แก่
ผู้ใด ภาพนั้นจะเป็นประสิทธิ์ มงคล อยู่กับผู้ที่เคารพ
บูชา จึงมีความศักดิ์สิทธิ์ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่
พุทธศาสนิกชนจะพึงมีไว้บูชา เช่นเดียวกับพระของชาว
ไทยที่ศรัทธาบูชาพระพุทธรูปโดยนิยม มีความภูมิใจ และหวงแหน
ยิ่ง.

ดังนั้นภาพผู้ศรัทธาพิมพ์ อนุเชิญมาประดับไว้
เป็นภาพสักการบูชา เจตนาให้พุทธมณฑลธรรมกาย

เดมน ไตรรงค์ทรงพระคุณท่านทศโคตมหาราช คณควา จ्ञา
ธรรมกาย กว่าจะพบอาจารย์ผู้ทรงวิทยาคณในคานน
ต้องทนอดอาหาร จนต้องยอมตั้งชีวิตถึง ๒ ครั้ง ซึ่ง
เป็นการตรึงทนอย่างสูง ตำราท่านได้ยาก เมื่อได้พยายาม
จนเห็นชัดแจ้งแล้ว บรรลุธรรมวิเศษแล้ว ก็ได้นำมาเผยแพร่
จนมณเฑียรปฏิบัติแพร่หลายจนทุกวันนี้ เติมนให้พวก
เราเพียรปฏิบัติเหมือนพระคุณท่าน และรักษามรดกอนัน
ไว้ให้ลูกหลานต่อไป ฉะนั้นภาพหน้าปกหนังสือเล่มนี้
เหมือนนกภาพบุษบา แตกต่างกนกกัน.

พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของวิชาธรรมกายนี้ และ
นับแต่พระองค์เสด็จเข้าปรินิพพานแล้ว ๕๐๐ ปี วิชา
ยังมีผู้ปฏิบัติรักษากันต่อมาอยู่ แต่หลังจาก ๕๐๐ ปี แล้ว
วิชาหายไปใน เพราะไม่มีผู้ปฏิบัติสืบต่อมา ซึ่งเป็นท
นาเสียชดามาก.

แต่ขงเป็นบุญของเราอยู่ ที่พระคุณท่านคณควา
คณมาได้ นำมามอบไว้ให้แก่พวกเรารักษากันต่อไป เพราะ

ฉะนั้นขอให้พวกเราเหล่าพุทธบริษัท มีพระภิกษุ สามเ
ณเฐ อุนาสิก อุนาสิกา ลูกชาย ลูกหญิง ของพระคุณ
ท่าน จงเก็บรักษาหนังสือนี้, วางไว้บนที่สูง อย่าวางตก
อย่าให้เด็กเห็น เวลาอ่านก็อ่านด้วยความเคารพ เก็บ
หนังสือไว้นานแสนนาน เพื่อให้ลูกหลานได้ปฏิบัติ
สืบต่อไป และจงช่วยกันพิมพ์หนังสือแจกจ่ายเพื่อให้ได้
ศึกษากันให้แพร่หลาย เพื่อตอมนรบดีสถานการแห่งก
พุทธกาล เพื่อเป็นศรีมงคลสืบไป.

คำนำ

นางเฉลิม อสุภรัตน์ ได้มาปรารภว่า ได้
อ่านหนังสือเรื่อง “ธรรมกาย” อันเป็นบทนิพนธ์
ของท่านเจ้าคุณ พระมงคลราชมนี วัดปากน้ำ
กรรมการสภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รู้สึก
ซาบซึ้งในเนื้อหาแห่งหนังสือพิมพ์เล่มนั้นมาก มี
ความประสงค์ที่จะจัดพิมพ์หนังสือเล่มนั้นขึ้น เพื่อ
เป็นอนุสรณ์ในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน
ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ธนบุรี ในวันที่ ๒๑
ตุลาคม ศกนี้ และในงานคล้ายวันเกิด ท่านเจ้า
คุณพระมงคลราชมนี จึงได้มาขออนุญาตจัดพิมพ์
หนังสือเล่มนั้นขึ้นเพื่องานนี้

ในฐานะที่ท่านเจ้าคุณพระมงคลราชมนี ได้
มอบหนังสือ “ธรรมกาย” นี้ให้เป็นลิขสิทธิ์ ของ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว มหาจุฬาลง-
กรณราชวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า นางเฉลิม อ-
สุภรัตน์ มีกุศลเจตนาที่จะจัดพิมพ์หนังสือเล่ม
นั้นขึ้น เพื่อแจกจ่ายเป็นธรรมทาน ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์
ของ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขออนุมัติ และอนุ
ญาติให้จัดพิมพ์ได้ตามประสงค์.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สำนักงานเลขาธิการ ม.จ.ร.

โทร. ๒๔๒๔๘

วัดมหาธาตุ พระนคร

ขอเชิญประชุมอนุโมทนา

ในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทานและฉลอง
ณ วัดปากน้ำ อําเภอกาญจเรญ จังหวัดธนบุรี

คณะศิษยานุศิษย์ของพระคุณเจ้าพระมงคลราช
มุนี อํานาจสังฆคํว นางปราณี เทียงธรรม เป็น
ประธานกรรมการ นางสาวท้วม หุตานุกรม กรรมการ
ผู้จัดการ นางแฉล้ม อุษภรัตน นางฉลวย เด็กประยูร
กรรมการ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ ในสมเด็จพระบรมพิตร
พระราชสมภารเจ้าองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก โปรดพระ
ราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำผ้าพระกฐินไปพระราช
ทานแด่ คณะสงฆ์วัดปากน้ำ กาญจเรญ ธนบุรี.

ในการนี้คณะศิษย์ได้จัดเป็นกฐินสามัคคี และขอ
แจ้งชวนกุศลบุญราศัน แก่บรรดาศิษยานุศิษย์ และท่าน
ที่เคารพนับถือใน พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณหลวงพ่อบุ
วัดปากน้ำ และท่านสาธุชนผู้ศรัทธาทรงหทัยได้ทราบ
เพื่อไปร่วมบำเพ็ญกุศลสมมาปฏิบัติและอนุโมทนาในการ
ถวายผ้าพระกฐินพระราชทานครั้งนี้โดยทั่วกัน.

หนึ่งในการถวายพระกฐินครั้งนี้ คณะศิษย์เห็นว่า
กุศลของหลวงพ่อบุเจ้าวัดปากน้ำใหญ่มากแล้ว จึงใคร่จะ
รวบรวมเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายในงานนี้ จัดการสร้าง
ถ้ำถวายพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณหลวงพ่อบุต่อไป.

กำหนดการถวายผ้าพระกฐิน วันอาทิตย์ที่ ๒๓
ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๘๘ ตรงกับวันแรม ๒ ค่ำ
เดือน ๑๑ ปุศก เวลา ๑๔.๐๐ น. ประชุมพร้อมกันที่
ศาลา เกตุนชบวณกฐินสังฆมหาทานไปสู่พระอุโบสถ
และขอเชิญชวนทุกท่านที่มาประชุม, ให้ร่วมถวายโดย
พร้อมเพรียงกัน.

กำหนดการฉลองพระกฐิน.
และเครื่องสูบนํ้าบาด เครื่องปั่นไฟฟ้า สำหรับ
ใช้ที่วัดปากน้ำ โดยมี.

๑. นางสาวท้วม หุตานุกรม	บริจาค ๕,๐๐๐.๐๐ บาท
๒. นางแฉล้ม อุษภรัตน	บริจาค ๕,๐๐๐.๐๐ บาท
๓. นางฉลวย เด็กประยูร	บริจาค ๕,๐๐๐.๐๐ บาท
๔. นางปราณี เทียงธรรม	บริจาค ๕,๐๐๐.๐๐ บาท
๕. นางบุญล้อม โอสสถานเคราะห์	บริจาค ๕,๐๐๐.๐๐ บาท

รวมเงิน ๒๕,๐๐๐.๐๐ บาท

ก

วันอังคารที่ ๒๓ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๘๘
 ตรงกับวันแรม ๔ ค่ำ เดือน ๑๑ บวช ถวายภัตตาหาร
 เพตพระภิกษุสงฆ์ สามเณรทางวัด เวลา ๑๑.๐๐ น.
 (นางแฉ่ม อุกุรัตน พิมพ์ด้วย)

คำปรารภ

ด้วยข้าพเจ้าได้อ่านหนังสือบันทึกเทศนาเรื่อง

ธรรมกาย

ของ

พระมงคลราชมนู (พระเดชพระคุณ หลวง
 พ่อวัดปากน้ำ) และขอขอบพระคุณพระเทพ
 ปริญา (รูป กลัมพสุต ป. ๖) นักศึกษารุ่นพี่
 ซึ่งได้อ่านหนังสือไว้ให้ฉันได้อ่าน.

ข้าพเจ้าเห็นว่าหนังสือเล่มนี้มีประโยชน์มาก
 มากตลอดเรื่อง ควรจะเป็นคู่มือประกอบการเรียนธรรม

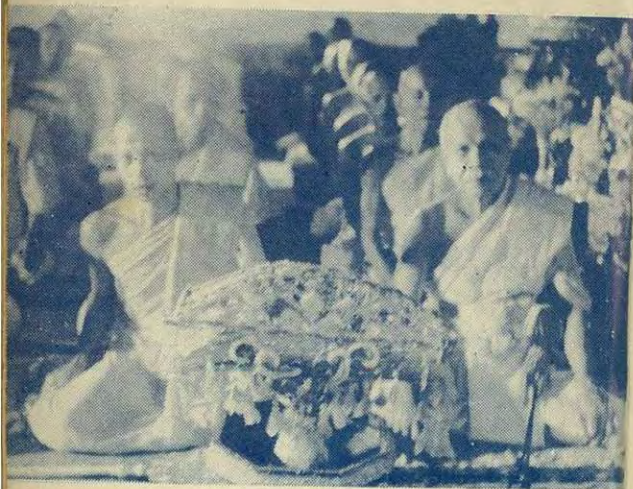
๒

๑

๑ คุณวัฒนา โอสถานเคราะห์

๒ นางแฉ่ม อุกุรัตน

ในงาน ถวายผ้า พระภิกษุ พระราชทาน วัด ปากน้ำ
 ภาษีเจริญ พ.ศ. ๒๔๘๘

พระภิกษุพระราชนาน จิตเป็นรูปสามัคคี
 ณะศิษยานุศิษย์ ถวายวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๔๘๘ เวลา ๑๓.๐๐
 แวดหน้า จากขวา ๑. พระมงคลราชมุนี ๒. พระครูบุญญาภิรัต

เจ้าคุณมงคลราชมุนี ในงานคล้ายวันเกิด พ.ศ. ๒๔๘๘

นางแกล้ม อสุภรัตน์ กำลังพนมมือถวายเครื่องสักการะ
 เจ้าคุณเพื่อประสิทธิ์ประสาทพรให้ ถัดไปคือนางทับทิม
 นายกลอย ชัยสุต

วันที่ ๓๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ข้าพเจ้าถวาย
ภคตอาหารพระภิกษุสามเณรทั่วเขตแดน พระสถิตมนต์
๔๕ องค์ แล้วถวายนาสงฆ์ถวายไตรครองไตรใหม่แล้ว
นิมนต์ เจ้าคุณพ่อเทศน์

องค์เทศน์ เทศน์ มชขอความตอนหนึ่ง ว่า “อน
นสาธิก้า แดดม ซึ่งแบ่งเวลามาเรียนธรรมะด้วยความ
เพียรได้ ธรรมะ” แล้วเป็นการทำถูกเป็นคนฉลาดในการ
ทำบุญ และได้เปลี่ยนทรัพย์ให้เป็นอริยทรัพย์ ฯ

ข้าพเจ้าได้ถวายใบปวารณา ๑๘๐ บาท แก่พระ
ภิกษุภมมัตถโม สำหรับเป็นค่าอาหารไปเผยแผ่ศาสนา
ที่ลอนดอน โดยถวายใบปวารณาให้เจ้าคุณพ่อตรวจ
ก่อน ท่านอนุญาตให้ถวายท่านภมมัตถโมได้ เมื่อท่าน
จะได้ใช้สอย แต่ท่านภมมัตถโมไม่ยอมรับเงินต้องมอบ
ให้คุณประยูรมอบ ลูกศิษย์ท่านไปจัดการแลก เปลี่ยนเป็น
เงินตราต่างประเทศแล้วส่งเป็นตราฟไปฝากไว้ในนามของ
คนหนึ่ง ให้คอยจ่ายแทนท่าน

ตั้งแถวถวายพระนาค ข้าพเจ้าไม่เห็นเจ้า
คุณพ่อเทศน์เลย ท่านอาพาธมีทุกข์เวทนามาก พวก
เราเป็นห่วงกันมาก ต่างคนก็ช่วยกันแก้ไขเต็มที่กล่าวถึง
วิชาความรู้มาเฝ้าไร่นาออกมาใช้ เร็วแรงมีก้องเดินไป
เงินทองมกบำรุงกันไป เลยพระเถรเถร, ท่านพระ
ครูบุญญารัตน์ ประรภกษข้าพเจ้าว่า ท่านจะหนีเข้าป่า
หรือเข้าบ้านแล้ว เพราะแบกภาระใหญ่โค่นไว้ไม่ไหว จะ
เป็นโรคเส้นประสาทเสียแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่า “เจ้าคุณ
พ่ออาพาธ พระคุณเจ้าคงอยู่จะหนีไม่ได้แน่ ดิฉันยัง
ไม่เห็นเลย” แล้วเราก็ปรึกษากันถึงเรื่องจะจัดงานวันเกิด
ถวายท่านตามเคย จนถึงวันเขียนหนังสือ ๒๘ กันยายน
๒๔๘๘ พระคุณเจ้ายังไม่หาย

พระมงคลราชมน ในงานบำเพ็ญกุศล คลายวันเกิด พ.ศ.
๒๔๘๘ เบื้องหลังออกไปข้างขวาของเจ้าคุณพ่อ ม.แจ่ม
อุสุภรัตน์ ถัดไป ครัวรมย์ กบิลสิงห์ ษฎุเสิน ทสว
แวนตาออกคุณครูช

๗

ของนักศึกษาธรรมทั้งหลาย ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าคงจะยังมี
ท่านทองไมได้อ่านออกมาก และเกรงว่าหนังสือจะสูญ
หาย ถ้าได้พิมพ์และศึกษากันให้แพร่หลายจะเป็นประ
โยชน์อย่างยิ่ง.

ข้าพเจ้าจึงปรารถนาเห็นคอตานพระครูบุญญาภรต
รองเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ท่านมีความเห็นวามสมควร
การหนังสือออกมาก จึงให้ข้าพเจ้าจัดการพิมพ์หนังสือ
เพื่อให้งานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน วันที่ ๒๓
ตุลาคม ๒๔๘๘ และงานบำเพ็ญกุศลคล้ายวันเกิดของเจ้า
คุณพ่อครม ๖ รอบ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ เพื่อ
วาทนทมาประชุมในงาน นจะได้อีก โอกาสรับหนังสือไป
เป็นคู่มือในการปฏิบัติธรรม.

เพื่อเป็นการถวายความเคารพ สักการะ ในพระ
คุณท่าน, พระมงคลราชมนที่ได้อ่านหะคนควาชาธรรม
กายนชนมา และได้บรมบัญญัติใดใดแรงเห็นจริง ได้
เป็นประโยชน์ทางโลกและทางธรรมเป็นอย่างมาก จึง
ควรที่เราจะมีใจประดับความรักนทุก ๆ คน คนละ ๓ เต็ม

เพื่อเป็นอนุสรณ์, ทรงดลองค์พระคุณท่าน, ตลอดกาลนาน,
และควรจะแผ่เมตตาไปฝากญาติ มิตร ซึ่งเป็นของขวัญ
หมักค่าง และหาได้ยาก.

หนังสือธรรมกายนี้ ข้าพเจ้าอ่านแล้ว, ได้รับแสง
สว่างและความชัดแจ้งยิ่งขึ้น เพราะการเรียนรู้ปฏิบัติ
อย่างเดียวกัน, ก็ได้รับความรู้มากอยู่แล้ว ยิ่งได้อ่าน
หนังสือธรรมกายนี้ประกอบเป็นคัมภีร์ด้วยแล้ว, จะได้รับ
ความรู้มากขึ้นอีก ทั้งแนวปฏิบัติและปริยัติ ร้อยอย่าง
ชัดแจ้ง ร้อยอย่างที่คุณพรทพญา เขียนไว้ ผู้ปฏิบัติได้วิชา
ธรรมกายแล้ว, จะได้เห็นด้วยตนเอง.

เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงได้ตกลงจัดการพิมพ์หนังสือ
ธรรมกายนี้ขึ้นเป็นการรวบรัด เพื่อให้ท่านงานดังกล่าว
ข้างต้น.

และได้จัดการนำภาพเรือสำเภา พิมพ์ประกอบ
ไว้, เพื่อให้ผู้อ่านทั้งหลายได้ศึกษาหรือกำลังศึกษาอยู่,
ได้เข้าใจเรื่องธรรมกายง่ายและเด่นชัดยิ่งขึ้น พร้อมกับ
ภาพอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกันคือ พระอาจารย์ ธรรมกาย
และ ศิษยานุศิษย์ ธรรมกาย

อธิษฐาน

กุศลใดที่ข้าพเจ้าจะได้รับจากการที่ได้อ่าน, ตั้ง
กำลังกาย, กำลังใจ, กำลังทรัพย์, และเวลา จัดการ
พิมพ์จนสำเร็จ ขอคุณท่านจงกำจัดอาการอาพาธรุม
กองพระคุณท่านให้ปราศจากการไปจนสิ้น.

ขอเดชะอำนาจแห่งความกตัญญู ของบรรดา
ศิษย์ ปริยัติ, และศิษย์ปฏิบัติธรรมกาย, ซึ่งพระคุณท่าน
เรียกว่า “ลูกชาย ลูกหญิง” นั้นจึงเป็นพละบารมีจิต
บรรดาลให้พระคุณท่านมีเมตตาอันนาน, มีพลังกาย,
พลังใจเป็นมั่งขวัญ, กำลังใจ, เป็นแสงสว่าง, ส่องทาง,
ให้มนุษย์ทั้งหลายได้เห็นทาง เพื่อจะเดินไปสู่แดนเกษม
คือพระนิพพานเทอญ.

สำเนาทองล้านกอบ สำเนาทอง ธรรมกาย ของ
เจ้าคุณพ่อทอดกัณฑ์เกษมคน จมื่น จมไฟ ไหว้อดพัน
จาก ทักษิ เวทนา แก่ เจ็บ ตาย ข้าพเจ้าได้เห็นแล้วแล้ว
ซึ่งได้แก่การสอน สัมถิยปฏิบัติที่ได้สอนมาช้านาน.

แลเดิม อุตฺตมรัตน์ ผู้จัดการพิมพ์
ห้างแลเดิมมีมิตร หน้าตลาดบางรัก โทร. ๓๐๑๗๔

ชีวิตประวติยของพระมงคลราชมุนิ

เดิมท่านชื่อสด มั่นถนอย ถิ่นกำเนิดจากโยม
ชายชื่อเงิน โยมหญิงชื่อสุดใจ เมื่อวันท ๓๐ ตุลาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๒๘ ตรงกับวันศุกร์แรม ๖ ค่ำเดือน ๑๑
ปีวอก ณ ที่บ้านคาบตองพอง ผังเหนือตรงข้ามวัด
ตองพอง อำเภอตองพอง จ.ว.สุพรรณบุรี ในตระกูล
คหบดีในตองตองพอง ท่านช่วยเลี้ยงดู ท่านา คำ
ชาย จนอายุ ๘ ขวบ โยมหญิงจึงส่งไปเรียนหนังสือกับ
หลวงนาคภูกษัตริย์ตองพอง.

อายุได้ ๑๔ ปี โยมชายได้ถึงแก่กรรม ท่านจึง
กลับมาช่วยควบคุมการค้าขาย ต่อเมื่อชาวมาขายกรุง
เทพ คำชายเลี้ยงโยม เลี้ยงคนในครอบครัวและบริวาร
เมื่ออายุ ๑๘ ปี (พบในบรรทึกของท่าน) ได้
อธิษฐานจิตในขณะนั้นว่า “ขออย่าให้ข้าพเจ้าตายเสีย
ก่อนเลย ขอให้ได้บวชเสียก่อน เมื่อบวชแล้วข้าพเจ้าจะ
ไม่ถลำติดขามท ขอบวชไปจนตลอดชีวิต” เหมือนกับท่าน
ได้เริ่มบวชตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี แล้ว

อายุ ๒๒ ท่านได้อุปสมบทเมื่อพ.ศ. ๒๔๔๘ ทอดตอง
พองและได้เริ่มเรียนหนังสือตามพระอาจารย์ท้องถิ่นๆ
ได้ศึกษามาจากหลวงพ่อนิยมวัดน้อย, จ. สุพรรณบุรี
และศึกษาค้นกระตุ่มกันไปตลอดมา ๗ เดือนเศษ.

มาอยู่ วัดพระเชตุพน (วัดโพธิ์กรุงเทพฯ)

อุทิศชีวิตครั้งที่ ๑ เพื่อ ภิกษุ สามเณร

ท่านออกบิณฑบาตเป็นกิจวัตร วันแรกไม่ได้
อาหารเลย วันที่ ๒ ได้เพียงส้ม ๑ ผล พระคุณท่านคำนึง
ว่า “ผู้คิดจะอดตายเช่นนี้หรือ? ถ้าเป็นจริงท่านก็
ยอมตาย ท่านบิณฑบาตไม่ได้ข้าวท่านก็ไม่ฉันของอื่น,
ยอมอดด้วยคิดว่า ถ้าเราตายลงไป ภิกษุหมดทั้งนคร
ต้องมอดหารบิณฑบาตพอล้นทุก ๆ รูป เพราะข้าวถวาย
ของเราจะแพร่ออกไป ว่าพระภิกษุอดอาหารตาย คน
เขารู้เขาคะพากันสังสาร ก็ระงวดยอาหารแก่พระภิกษุ
สามเณร พระภิกษุสามเณรก็จะไม่อดหยาก คิดดังนี้

แล้ว, พระคุณเจ้าก็ไม่ยอมดมรนาอาหาร คงศึกษาวิชาต่อไปเป็นปรกติ.

วันที่ ๓ ท่านออกไปบิณฑบาตอีก วันนั้นเดินอยู่จนสายได้ชาวเพียงหนึ่งทพกบถดวนาวาหนึ่งผล กลับมาถึงถูกด้วยความเหนื่อยอ่อน เพราะไม่ได้ฉันจึงหันมาเห็นแถว ท่านจึงเริ่มที่จะฉัน นั่งลงจับอาหารในบาตรพิจารณาด้วยมีเจกษณเสร็จแล้ว ถิ่นขาวไปคำหนึ่ง พอดีเหลือบไปเห็น สุนัขทอง คัดสันหลัง ผอมเดินโซเซมาใกล้ เพราะได้อุดหยากมาเป็นเวลานานจนผอมโซเซ ท่านเกิดเมตตาปราณส่งสารสุนัขทองนั้น จึงมีสีขาวทเหล่อกคำหนึ่งกบถด้วยครึ่งผล และอธิษฐานจิตว่า "ข้าพเจ้าขอความอดหยากเช่นนี้ ขออย่าให้มอกเลย" แล้วจึงให้ก้อนข้าวปั้นและกล้วยแก่สุนัขนั้น สุนัขกินแล้วขาวดังนกด้วยไม่กิน ท่านก็คิดว่า, ไม่ว่าเจ้าไม่กินก็ด้วย ท่านก็คิดจะเอากล้วยกลับมา แต่คิดขึ้นมาได้ว่าของดังนั้นท่านได้สั่งให้ท่านไปแล้ว โฉนจึงจะเอากลับคนมานั่นอีก, เป็น

การไม่สมควร เพราะได้สั่งขาดไปแล้ว เอามานั่นอีก, ก็ต้องประเคนใหม่ ในที่นั้นไม่มีใครที่จะประเคนด้วย.

ด้วยอำนาจจิตและศีลใจของท่าน นับแต่วันนั้นมาท่านไปบิณฑบาตได้อาหารมากมาย จึงแบ่งถวายพระภิกษุอื่น เหตุที่ได้พบความลำบาก พระคุณท่านจึงดำริว่า "พวกเราเหมือนกาลางพอมือใด จักตั้งโรงครัวประกอบอาหารเลี้ยงพระเณรโดยไม่ต้องให้ลำบาก เป็นการเสียเวลาในการศึกษาเล่าเรียน"

ระหว่างที่ท่านมาศึกษาต่อ ที่วัดพระเชตุพน ท่านได้สนใจศึกษาวิชาโหราศาสตร์, ไสยศาสตร์ เฒ่นว, แพรชาคุ, หุงปรอด, ทุกชนิด และได้ทดลองดูทุกอย่างว่าอะไรจะเป็นของจริง ท่านไม่เคยตำหนิวิชาของใครว่าเป็นของไม่จริง ชมว่าเป็นของดีของตน ท่านศึกษาหาความรู้เรื่อยไปแต่ไม่คิดใจ และเลิกเรียนวิชาเหล่านั้นโดยมอบคำหับคำราให้คนอื่นไปหมด คงสนใจศึกษาและค้นคว้าวิชาวิปัสสนา แต่อย่างเดียว.

ต่อมาท่านได้ไปศึกษากับท่านเจ้าคุณสังวรานุวงศ์ เกร (เอี่ยม) วัดราชสถิตธาราม (วัดพลับ) และท่านพระ

ครู ภาณุภักดิ์ ในวัดพระเชตุพน และพระอาจารย์สิงห์
วัดตะครุฑ หลวงจิตรพงษ์โชติคคาราม พระอาจารย์สิงห์
ได้รับรองว่าทำได้ตามแบบของท่านแล้ว และมอบให้เป็น
อาจารย์สอนคนอื่นต่อไปได้.

ต่อมาท่านปรารถนาจะเดินจงกรม จึงให้อาสาธิตา
ผู้ของท่านสร้างถาดถนอย ท่านก็ได้ออกเดินจงกรม ครั้น
กลับมากลางถนอย ถนอย แก้วพระภิกษอน.

ท่านปรารถนาจะเดินขุดงอกโคกเป็นครั้งที่ ๒ ก็ให้บ่าวสีกา
ดา สร้างถกตถว้ายอก ผ่อนจระสังกถว้ายกไม่เอา คง
จะประดังก็โปรดสีกาพ ครั้นขุดลงไปทางอุ้งพระนม
ก็ถกตถกถว้างขวางดูพระศัรวตนมหาธาตุ เด่นชัดไป
เสียงในบริเวณนั้น ท่านจึงกล่าวห้ามว่า อย่าปล่อยให้หัว
เตนเหยียบยาพระซึ่งอยู่ใต้พื้นดิน จะมีบาปมาก บรรดา
เด็กแถมคนเลียงจวนทั้งหลายไม่ยอมเชื่อว่ามีพระอยู่ใต้แผ่น
ดิน ถึงกับมีการประนามท่านต่าง ๆ ในที่สุดท่านบอก

ให้เขาดองซุดตักได้พระพุทธรูปขนาดของค. นับว่า
เป็นมหัศจรรย์ทางตำราภพกรรมได้ จึงบันทึกเชลย
ของบุคคลเหล่านั้น เมื่อถึงคนานพอแล้ว จึงกลับมาวัด
พระเชตุพน.

ตั้งสถาบัน อภิชาตวงศ์เพื่อ
การบรรจรรูปพระพุทธรูปทรงเห็นทรงศรี

ครุฑทอง ๓๑ ทานไต่หยดการเลาเรียนคน

๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ผู้มีสามัคยา ขอให้พระองค์ทรงพระกรุณาโปรด
 ประทานธรรมาทพระองค์ทรงเห็น ทรงควรตรัสให้ อย่าง
 น้อยที่สุด ก็เพียงส่วนน้อยทพระองค์ได้ทรงตรัสแล้ว ถ้า
 หากการบรรลุตระมของท่านแล้ว จักเกิดโทษแก่พระ
 ศำสนา ก็ขออย่าได้ทรงประทานเลย แต่ถำจะเป็นคุณแก่
 พระศำสนาแล้วขอได้โปรดพระราชทานเถิด ท่านจะรับเป็น
 ทนายพระศำสนาคือไปจนตลอดชีวิต เมื่อคงความ
 ปราปรณาแล้ว ก็เริ่มหนังสือตำราเสาทภาวนา ทนหมมด
 ขนตามข้อแผนหิน และกำลังคายกันไปมา ท่านจึงหยิบ
 ขวดนามนภาคเขานวมอจุ่ม เพื่จะเขียนวงให้รอบคุด
 กนิมคบริภวน แต่พอหนังสือทพนทเกิดความคิดขึ้นมา
 ว่า ขุดของท่านโดยธิษฐานตั้งแล้ว เหตุไฉนจึงยัง
 กตมคยอยู่อก นกตธายคุดเอง จึงวางขวดนามนภาศ
 เจริญกรรมมูฐานทนต์ เกลดลวงไปนานเท่าไรไม่ทราบ
 เพราะไม่มำพักาจนคักมาก ก็ได้เห็นของจริง ของแท้
 ธิษณทางบรรดแห่งพระองค์สามัคยาผู้มีสามัคยา (ซึ่งมีขอ
 ความแจ้งชัดอยู่ในหนังสือเทศน์ และหนังสือคัมภีร์
 และหนังสือพระธรรมเทศนาของพระคุณท่าน ซึ่งมีผลพม

ภควาท่าน, ออกแจกจ่าย และจำหน่ายบ้างแล้ว ผู้สนใจ
 เจริญไปพบเจ้าหน้าที่จำหน่ายหนังสือทหนักุทาน)

เป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ

เพื่อทราบความเป็นมา ในกรทพระคุณท่านได้
 มาทำการ ปกครองวัด ปากน้ำภาษีเจริญ คงแต่คนมา จน
 ถึงปัจจุบันนี้ ข้าพเจ้าควรจะได้บรรยายถึงวัดปากน้ำ
 ภาษีเจริญ ซึ่งมีก่อนทพระคุณท่านจะได้มาทำการปก
 ครอง เท่าทพอจะสืบทราบได้ใจสัดเล็กน้อย เพื่อประกอบ
 เรื่องของท่าน.

วัดปากน้ำภาษีเจริญ ปราบกฏในตำนานเดิมหนึ่ง
 กล่าวว่ำ เป็นพระอารามหลวงมาแต่โบราณคงกรุงศรี
 ยอยุธยาเป็นราชธานี หลุดฐานทควรเชือกคโคโคนคค พระ
 พุทธรูปทองค์ในพระอุโบสถ (เห็นพระพุทธรูปตั้งคค
 สร้างขึ้นใหม่ในสมัยเมื่อไม่นานมานี้) นกโบราณคค
 คคินนฐานว่ำเป็นพระพุทธรูปสมัยอยุธยาทางคค ในสมัย
 รัชกาลท ๓ ได้ทรงปฏิสังขรณ์ขึ้น วัดทานเจ้าคุณพระ

ผู้ธรรมมนต์พระเชษฐา ใดเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า คง
แต่สมัยพระครูธรรมจริมสมาทาน (แสง) เป็นเจ้าอาวาส
มีการปกครองเลวทรุดมาก หลังจากท่านพระครู
ธรรมจริมสมาทานมรณภาพแล้ว ท่านพระครูพุทธพยา
ภรณ์เจ้าอาวาสวัดอัมพวันวรวิ เจ้าคณะตำบลเป็นพระ
ชากรแทนในตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดปากนา พระภิกษุ
สามเณรโดยมากเป็นพระเณรในท้องถิ่น มีพระจรม
อยู่น้อยเนื่องจากการศึกษาเล่าเรียนไม่ ความประพฤติ
ยอหย่อนต่อพระธรรมวินัยมาก ด้วยเหตุนี้ท่านเจ้าคุณ
พระธรรมปิฎก (เลื่อน) พระอาจารย์ของท่าน จึงได้ออ
นแถมบังคับให้ท่านมาอยู่วัดปากนาตั้งสามเดือน ท่าน
จำต้องรับโดยเสียไม่ได้และตั้งใจไว้ว่าจะมาอยู่วัดปากนา
ตั้งสามเดือน แล้วจะกลับ เมื่อท่านได้มาอยู่แล้วท่านเจ้าคุณ
พระธรรมปิฎก ได้แต่งตั้งสมณศักดิ์ให้เป็นพระครูสัญญา
นากรมของท่าน และตั้งข้าราชการ ถ้าแผ่นดินยังไม่
กลับหน้าแก้อยากกลับมา ทั้งนกเขาบกมบังคับให้เป็นเจ้า
อาวาส.

ขณะนั้นภิกษุสามเณรรวม ๓๓ รูป อุปาสักกามี
บ้าง ท่านปกครองอย่างพอควร และตั้งเสริมให้รับ
การศึกษาทุกวิถีทาง โดยไม่ยอมให้อยู่ว่าง, ไม่เรียนไม่ได้
ต้องศึกษาคนละฐานะ (ซึ่งมีทั้งบาลีและคนละกรรม) หรือ
วิบัติส่นาธุระตามใจ.

ท่านต้องปฏิวัติการปกครองเสียใหม่ ด้วยความ
ยากลำบาก, จึงเป็น การกระเทือนใจ เจ้าคณะตำบลและ
พระภิกษุที่อยู่ก่อน จนถึงชาวบ้าน เขาจึงคงตบเป็นศัตรู
และช่วยกันแพร่ข่าวอกุศลทัณฑ์ มีการเมามาอาละวาด
ในวัดบ้าง, ตักทำร้ายบ้าง, และคิดปล้น คิดร้าย
ต่าง ๆ ครองสุดท้ายโดยยกพวก ๘ คนมาทำร้าย.

แต่พระคุณท่านไม่สนใจเลย ทั้งตั้งพระไม่ให้
ไม่ให้หันด้วย ถึงจะเดือดร้อนว่าความอย่างไร ท่านก็
เน้นการค้นคว้าหลักธรรมและเผยแผ่เรื่อยไป จน
บัดนี้.

ณ

ตั้งโรงครัวที่วัดปากน้ำ (ภาษีเจริญ ธนบุรี)

เดชะเจ้าจอมฯ, ทพระคุณเจ้าได้ยอมสละชีวิตเพื่อ
เป็นการประกาศให้สาธุชนพุทธบริษัททั่ว ภิภุสสามเณร
อดอยากเป็นการประกาศที่สูงค่า ซึ่งข้าพเจ้ายิ่งไม่เหน็ด
หรือโดยินว่าจะมีโทษในบัดนี้บัดนี้ ความปราณา
ของท่านได้บรรลุจุดสำเร็จถึงความเจตนา นับเป็นพระ
ภิกษุองค์แรกในประเทศไทยที่สามารถตั้งโรงครัวประกอบ
อาหารเลี้ยงพระภิกษุ ๓๖๐ องค์ สามเณร ๓๖๐ องค์ อุบา
ธก อุบาธกจำนวนร้อยเศษ รวมทั้งสิ้นประมาณ ๕๐๐
กว่า เป็นประจำทุกวันหนึ่งแต่ท่านมาอยู่ใหม่ ๆ เริ่มด้วยทุน
ทรัพย์ของท่านเอง โดยนำข้าวสารมาจากบ้านท่าน แล้ว
ต่อมาจึงมีผู้เห็นดี มีศรัทธามาช่วยเลี้ยง จนถึงบัดนี้
๒๓ ตุลาคม ๒๔๘๘ ในฐานที่แม่เจ้าอาวาสวัดนี้ แทบ
เป็นหนักเสียสละอย่างยอดเยี่ยม, ค่าค่าโรงครัวสร้างใหม่
ประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท.

ด

นับแต่ได้ทำการเผยแพร่ วิปัสสนาธุระ ตั้งแต่นั้น
จนบัดนี้ มีศิษย์เกือบต้องแสน มีผู้บรรพชาบรรพชิตเรียกว่า
“ธรรมกาย” แล้วประมาณเกือบต้องหมื่น ท่านได้สั่ง
พระภิกษุและอุบาสก ซึ่งได้ธรรมกายแล้วนั้นไปเผยแพร่
เกือบทุกจังหวัดในประเทศไทย.

ส่วนภายในวัด พระภิกษุสามเณร, อุบาสกทั่ว
บ้านอยู่ภายในเขตอารามวิปัสสนา ใช้ให้ช่วยทำการ
คันควาข้าวคันนาทุกวัน - คัน ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดย
ผลัดเปลี่ยนเวรกัน ต่างฝ่ายต่างภาวนาคันควาวันคนละ
แผนก คือพระภิกษุสงฆ์ฝ่ายหนึ่งทักขิเจ้าคุณพ่อ ๆ ควบคุม,
ท่านก็ทำงานด้วยตนเองควบคุมงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง
ส่วนอุบาสกก็อยู่ฝ่ายหนึ่งต่างหาก กันฝ่ายนี้
ล้อมรอบเป็นห้องภาวนาเงียบ ๆ และคันควาหาความรู้ใน
ด้านวิปัสสนาตลอดไปไม่หยุดยั้งจนบัดนี้ เป็นเวลา ๒๖ ปี
มาแล้ว.

พระคุณท่านเป็นพระอาจารย์วิปัสสนาที่สามารถ
ผู้คนทุกชนชั้น เจ็บไข้, ท่านช่วยรักษา, ช่วยแก้, บานเมือง

เข้าสู่วิทยาลัยทางเศรษฐกิจ ฝนแดง น้ำท่วม ท่าน
ช่วยแก้ไข ผ่อนหนักเป็นเบา บ้านเมืองเข้าสู่ถึงความ
พระคุณท่านเกินทำให้พระภิกษุ, สามเณร, อุบาสกชาวรม
กาย เขาเวรอยู่ยามตลอด ๒๔ ชั่วโมง คอยสวดมนต์
ภาวนาคุ่มครองให้แคล้วคลาดจากภัยทุกทิศทุกทาง.

ทหารจะไปรบ, ไปสงครามเก่า, ไปเรียน
ต่างประเทศ ต่างไปขอของขวัญคุ้มครอง ขอพรจาก
ท่าน ขอให้ไปปลอดภัย มีจ.ม. จากแนวรบเก่าให้เล่า
เรื่องแคล้วคลาดมาบอกไว้ที่หน้ากุฏิท่าน ผู้สนใจอ่านได้
คนไม่ผิด ก็ไปขออุกขายอุกขนิมิต ต่างก็ได้สัมผัส
ตาม ๆ กัน.

(ทุกซของใคร ๆ ท่านช่วยเขา ส่วนทุกซของท่าน
ใครช่วย? ขณรันทานอาพาธมเวทนา จนวนน ๒๐ กน
ขายน ๒๔๘๘)

สร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม

พ.ศ. ๒๔๘๓ ท่านได้เริ่มสร้างโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมชนนแห่งหนึ่ง เป็นตึกคอนกรีตเสริมเหล็กถึง ๓ ชั้น

ขนาด ๓๓x๖๐ เมตร ราคาประมาณ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท
โดยต้องเรียโรเพียงเล็กน้อย.

มีนักเรียนบาลีและนักธรรม ประมาณ ๓๐๐๐ รูป
โดยมีพระภิกษุสามเณรในวัดและนอกวัดมาเรียนด้วย.

ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็น
พระราชภาณวชิรราช

ที่
พระมงคลราชมุนี

เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาวันที่
๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘

ซึ่งประวัติย่อของพระมงคลราชมุนี ข้าพเจ้า
ขอมานำจาก “ประวัติย่อหลวงปู่” ซึ่งรวบรวมโดยพระ-
มหาชยคุตตมสิต ป. ซึ่งถึงพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์
พ.ศ. ๒๔๘๗ ท่านผู้สนใจโปรดหาอ่านในหนังสือดังกล่าว
ซึ่งพระคุณเจ้าพระมหาชยคุตตมสิตได้เขียนไว้ละเอียด แต่ข้าพ-
เจ้าคงย่อลงเพราะเกรงจะซ้ำกับท่าน แต่หนังสือ

ธรรมกายจะขาดประดุจของท่านก็ได้ เพราะบรรดา
ศิษย์ต้องการทราบชีวิตประดุจของเจ้าคุณพ่อ ที่สามารถ
สถิตชีวิตเข้าสู่ศรัทธาคุณธรรมพิเศษคือวิชาธรรมกาย นำ
มาเผยแพร่ให้พวกเรา ได้ปฏิบัติกันเกือบทั่วประเทศไทย
และยังได้แพร่หลายไปยังต่างประเทศ อังกฤษ, อเมริกา,
ญี่ปุ่น, บังกลาเทศ, สิงคโปร์, ด้วย ไปด้วยความดีและความดี
นำไป, แพร่ไป, ชาวความดีปลื้มดีใจไป, หอมทอกลิ่น
ธมฺมามหาเถร, งามทอไป, จากทหฺนงหอมทอธมฺมไปอีกที่
หนึ่ง นั่นคือ วิชาธรรมกาย วิชาที่ปฏิบัติแล้วได้ผล
รู้แจ้งเห็นจริงด้วยตนเอง ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ
พระมหาอุปัชฌาย์คุณ ป. ซึ่งได้อุทิศตนความมา
รวมใจขอให้พระคุณเจ้ารู้แจ้งเห็นแจ้งแทงตลอดคณะ

คติธรรมของพระมงคลราชมุนี

ด้วยความหมั่น มั่นใจ ไม่ประมาท, รักษาอาคม
รั้งใจ ไฉนเป็นศรี, ผู้ฉลาด อาจคงหลัก ฟ้ามืด, อัน
ห้วงน้ำ ไม่มี มารังควาน.

เกิดมาว่า จะมาหาแก้ว, พบแล้วไม่กำ จะเกิด
มาทำอะไร, สิ่งที่ยาก เขาก็คงเจอ, สิ่งที่ยอด เขาก
คง, ทำให้คิดเป็นห่วง เป็นใย.

เลิกอยาก ลาหยอก รั้งออกจากกาม, เดินตาม
ขันธุ์ตามเรื่อยไป, เสรีจาก สิบหก ไม่ตกกันดาร, เรียก
ว่า นิพพาน ก็ได้.

โอวาทของเจ้าคุณพ่อ

แจ่ม อสุภะดิน บันทัก

เมื่อวัน ๗ ตุลาคม พ. ศ. ๒๕๑๘ ตรงวันศุกร์
แรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งคล้ายกับวันเกิดของเจ้าคุณพ่อ ๆ
เทศน์เป็นการให้โอวาท และสั่งสอนลูก ๆ ว่า.

ผู้เทศน์เกิด วันศุกร์ บัวออก บวชมา ๕๐ พรรษา
ค้นคว้าธรรมเรื่อยมา การออกธุดงค์ใจเป็นมรรคผล.
สงบ สมาน เป็นทาง รู้ว่า เป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
เป็นปัญญา (ไม่ใช่ธรรม)

ดวงธรรมททำให้เป็นพุทธชน ผู้เทศน์รู้จักเก็บ
๕๐ ปี (ดาราไม้) โดยการค้นคว้าทางปฏิบัติ ตที่สุดคือ
พระพุทธเจ้าพระองค์.

ชีวิตสุด คือ มาร แข็งกว่าพระพุทธเจ้า.

ผู้เทศน์มารู้ตัวเมื่อบวชแล้ว ว่าตนขาด (คือพระ
พุทธเจ้าองค์แรก ขณะอยู่บนพระนิพพาน) ใช้ให้จิต
มาเกิดเพื่อปราบมาร (ไม่ให้เจ็บ, ไม่ให้แก่, ไม่ให้ตาย)

ถ้ามารไม่แพ้ ผู้เทศน์ยอมตายอยู่วัดป่ากนา
มารปล่อยสายมาปกครองมนุษย์ ๆ ตกเป็นบ่าว
เป็นทาสของ โลภะ โทษะ โมหะ (ผลคือความเสีย
หาย) มั้แก่, มั้เจ็บ, มั้ตาย, เช่นสงครามที่แล้วมา
เกิดจาก โลภะ คือ ความโลภ เป็นเหตุให้คนเจ็บ คนตาย
ถูกชายหญิงมีความหลง โมหะ ว่าตัวเก่งแล้ว พ่อแม่
ว่าไม่ได้มี โทษะ โมโหโต้เถียงไม่กลัวเกรง.

ที่เป็นเช่นนี้เพราะนาย โลภะ โทษะ โมหะ เขาปก
ครอง เขาสั่งให้ทำเช่นนั้น เขาบ้านเมืองมาถือ เขาความ
เจ็บความตายมาให้, ปราบมารเหล่านั้นลงเสียได้ มนุษย์

จะได้อยู่เย็นเป็นสุข เจ้าความเหมือนผเทยดัง บังคับ
ให้เป็นไปตามคำสั่งของเขา.

เราต้องเอาชาวธรรมกายจริง เห็นหมด เพราะ
ชาวธรรมไม่เหมือนกัน.

วัดปากน้ำช่วยเหลือนักบวชโยช ให้หายไม่ต้อง
กัณยา มารมย์ยอมให้ คนโยชหาย แต่มันไม่ยอมแพ้
มันแพ้ตลอด ๆ (ตามวิธีของมาร)

มนุษย์ชายหญิงเป็นพระภิกษุ เป็นมารภิกษุ
เป็นธรรมกาย ดเป็น รักษาตัวได้ เราจับสาย
ธรรมะเสีย เขาก็ไม่รบกัน เก็บสมบัติให้หมด เก็บ
อาตุให้หมดตามจุด เขาก็ไม่รบกัน (จับหรือเก็บในท
หมายความว่าเก็บในทางปฏิบัติธรรมะ)

กวดกันอย่าง ๕๕ ปีแล้ว แยกพระ แยกมาร
ไม่ให้รบกัน ไม่ให้กระทบกัน ต่างฝ่ายต่างเป็นสุข (เหมือน
รัฐกันกระทบในมนุษย์โลก)

จะให้สัญญาไม่รังแกกัน ถ้าไม่ยอมยกเก็บฤทธิ์เสีย
ที่ไม่ตกลงกันเพราะเขาต้องฤทธิ์กัน.

ผู้เทศน์ปดอยชีวิต (ยอมตายถวายชีวิตแก่พระ
พุทธเจ้า) ถึง ๒ คราว จึงได้พบ “ธรรมกาย” (พระ
พุทธเจ้าเป็นเจ้าของ)

ชายหญิงปฏิบัติธรรมะ ถึง ธรรมกาย โคตร
ภเท่ากับได้บวชช้านใน เป็นหญิงบวชช้านใน เป็นชาย
บวชช้านในช้านนอกเป็น ๒ ชั้น.

ความหยากเป็นเหตุให้เกิด, เกิดเป็นผล
หยากดับได้ ดับเป็นชั้น ๆ ดับคงแต่กายมนุษย์
หยากจนถึงธรรมกาย ความเกิดเป็นของจริงแต่ใดก็เห็น
ดับ ดับนั้นเป็นโรธ นิโรธนั้นได้เพราะมคธ สมาริ
บัญญัติ.

ดับหยากไปหาละเอียดยกเป็นชั้น ๆ เข้าไป, จนเป็น
พระโสดา ตาคักเห็น, ญาณใด ก็ มาหาพระบรอง

พระพุทธรูปหลาย “ธรรมกาย” นั้น
แหละเป็นผล รักษาความสงบ.

ขณะที่พระคุณท่านกำลังสร้างกุศลถึงใหญ่ ๒
ชั้น คงจะสร้างสำเร็จก่อน พ.ศ. ๒๕๐๐

เมื่อภิกษุญีป็นบรรลุดรรม

โดย พระ วีระ อดตฺรณฺธิ

เมื่อคณะสมณะทูตญีปุ่น ซึ่งมาเยี่ยมสำนัก
วัดปากน้ำ หลังจากได้เดินทางกลับจากประชุม
พุทธศาสนิกชนสัมพันธ์ ณ ประเทศอินเดีย กับ
คุณการสังคายนา ณ ประเทศพม่า สมณะทูตคณะ
นี้ท่านสังฆราช คาอาชินา เป็นประธาน

หลังจากการเขียนคำบันทึกท่านเจ้าคุณพ่อเมื่อ ๑๖ มิถุนายน ๒๕
เวลา ๑๙.๐๐ น. แล้ว ข้าพเจ้าได้รับการเชื้อเชิญจากภิกษุญีปุ่น รูป
หนึ่ง ซึ่งเป็นผู้สนใจในวิชาสมถวิปัสสนาตามแบบของสำนัก
ขอให้ไปพบกับท่าน เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กันที่โรงแรม
ริโคเชะ ถนนนเรศ

ข้าพเจ้าได้รับเชิญให้เข้าพบท่านสังฆราชกับคณะ เราได้เข้า
พบและเริ่มสนทนากัน เรื่องโดยมากที่สนทนากันมีสาระสำคัญ
เกี่ยวกับวิชาเจริญสมถวิปัสสนา ในระหว่างการสนทนานั้น กาชญี
อิไร ภิกษุญีปุ่นรูปหนึ่งเป็นผู้มีความสนใจเป็นพิเศษ ถึงกับ
หาสมุดมาจดบันทึกข้อความ ท่านผู้นี้ได้ถามถึงจุดที่ตั้งของจิต
ขณะเจริญสมาธิ ตามแบบของวัดปากน้ำ

เป็นที่สนใจแก่ท่านสังฆราชญีปุ่น ถึงกับกล่าวว่าวิธีของ
วัดปากน้ำนั้นดีมาด และจะใช้แบบของเรานั้นในกาลต่อไป กับ
ได้ชี้แจงให้คณะของเราราวว่า วิธีของนิคาบ “โซโต” นั้น
ได้กำหนดที่ตั้งของจิตที่บริเวณหน้าปากหรือคางมุก ซึ่งต่างกว่า

แบบของเรา ต่อจากนั้นคณะสมณะทูตได้ขอให้ข้าพเจ้าอธิบายถึงวิสัยทัศน์การปฏิรูปการเจริญสมถวิปัสสนา ซึ่งข้าพเจ้าได้ชี้แจงให้พอเป็นสังเขป ตามแบบของท่านเจ้าคุณ

ในระหว่างการสนทนาโต้ตอบ ภิกขุ กาชิโยโซ ได้แสดงความจำนงค์ใคร่จะทราบว่ บิณฑของทานซึ่งได้ถึงแก่กรรมไปนานแล้ว บัณฑิตอยู่ที่ใด? ดังนั้นข้าพเจ้าจึงชักชวนให้คณะสมณะทูตทั้งคณะ ทดลองทำการเจริญสมถวิปัสสนาตามแบบของเราดูบ้าง คณะสมณะทูตมีความยินดีจะปฏิบัติตามคำขอเชิญ จึงพากันเข้าไปสู่ หอสรัดห้องหนึ่ง แล้วเริ่มเจริญสมถวิปัสสนาธรรมกันทันที ข้าพเจ้าได้กำหนดให้เขาปฏิบัติโดยนั่งขัดสมาธิ แล้วหลับตาเจริญสมถวิปัสสนาธรรม กับได้ชี้แจงวิธีการแก่คณะสมณะทูตโดยลำดับไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านกาชิโยโซซึ่งต้องการทราบว่ บิณฑของท่านล่องลับไปแล้วอยู่ที่ใดนั้น ข้าพเจ้าได้แจ้งวิธีสอบสวนหาที่อยู่ของบิณฑของท่าน ให้ทราบโดยละเอียดเป็นพิเศษ

การนั่งภาวนาเจริญวิปัสสนาธรรมได้ดำเนินไปจนถึงขั้นสุดท้าย กาชิโยโซกลับล้มตาคืน เบ้าตาทั้งสองของท่านเต็มไปด้วยน้ำไปด้วยอสุขะ พร้อมกับได้พึมพำด้วยความตกตะลึงว่ “ตั้งแต่ข้าพเจ้าเกิดมาจนบัดนี้ ไม่เคยได้พบความสุขใจยิ่งไปกว่าที่ได้เข้าถึงพระนิพพานท่ามกลางพุทธสาวก ดังที่ได้ประสพมาเมื่อสักครู่นี้เลย”

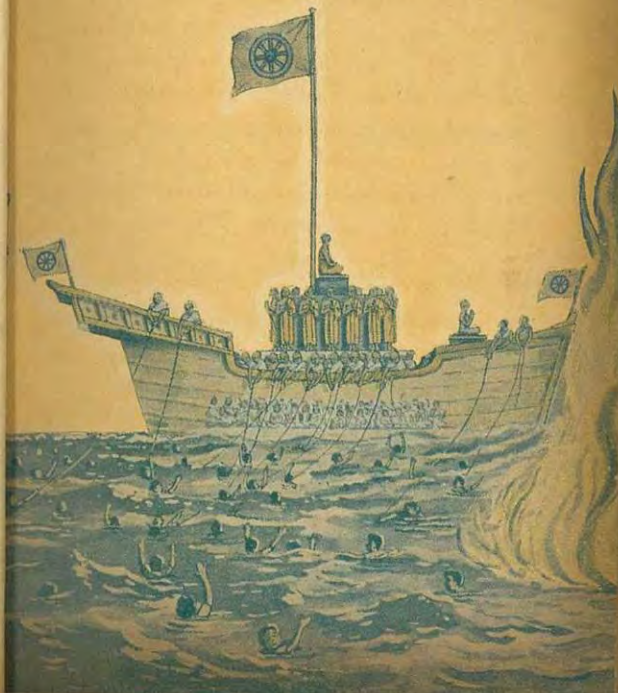

เมื่อ

แก้วกายสิทธิ์

หรือเจ้าแห่งสมณ

พาข้าพเจ้าไปเที่ยว

เรียนวิชาธรรมกายจะพ้นทุกข์ได้

ได้ทราบข่าวเป็นที่น่ายินดีที่ "วิชาธรรม-
กาย" นามมหาวิทยาลัย เคมบริดจ์ Cambridge ที่มี
ชื่อเสียงในประเทศอังกฤษ จะได้ให้ปริญญาแก่
ผู้ใดวิชาธรรมกาย ทั้งนี้โดยให้พระภิกษุกลัด
วัฒน์ (อดีตศาสตราจารย์ วิไลเกษม ออกัสต์
เปอรเฟ็คท์) รับรอง

คำนำ พิมพ์ครั้งที่ ๑

หงส์ชื่อเดิมนี้ คงชื่อว่า "ธรรมกาย" มิใช่
 ข้าพเจาคิดคงเอาเอง ท่านเจ้าของมูแสดงเรือนเป็นมูคง
 ท่านเจ้าของทวนคือท่านพระครูสมณธรรมสมาทาน(สด)
 เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ คงถวายเป็นเจริญ ในปัจจุบัน
 ซึ่งเรียกกันอยู่แพร่หลาย ในหนังสือที่เคารพหมอบอกว่า
 "หลวงพ่อวัดปากน้ำ" ปัจจุบันเป็นเทพพระมงคลราชมน.

การแต่งเรื่องธรรมกายน เป็นเรื่องของท่านแต่ง
แต่ ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ในฉันทระและ
อุทกคย แต่งกิตติคุณเป็นลำดับไป ข้าพเจ้าเป็น
หนึ่งทไปฟัง ได้จดบันทึกเอาแต่หัวข้อใจความไว้ แล้ว
เรียบเรียงไปขอให้ท่านตรวจเรื่อย ๆ มา เริ่มแต่วันที่
๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๗ จนถึงวันที่ ๓ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๗๘ รวมเป็นเวลา ๓ เดือนเศษจึงจบ, จดมุ่งหมาย
ที่แสดงเป็นเรื่องสมาธิโดยตรง เป็นแต่ท่านยกเอาพระ

พุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ เป็นหลักแสดง
และแสดงหนักไปในทางแนวปฏิบัติ ไว้แนวปริยัติบ้าง
พอควร แต่เมื่ออ่านดูให้จบแล้วจะจับใจความได้เป็น
เรื่องเกยวติดอกันหมด แต่ด้านวนโคจรบทบทโคจร
รู้สึกว่ายาวจะสั้นอยู่มาก โดยยกเอาเทศนาโคจร
ออกเสีย บทบทโคจรแต่แก่นความ เพื่อให้รวมเป็นแนว
ปฏิบัติได้ง่าย ไม่ประสงค์ให้อ่านอย่างหนังสือเทศน์ต่างๆ
ดังเคยพบเห็นมา อันจะทำให้เสียเวลาอันมีค่าของผู้อ่าน
จึงหวังเอาแต่ละเอียดหมดจดไม่ได้ ขอได้อ่านแล้วไม่
เข้าใจขอให้เป็นหน้าที่ของท่านผู้อ่านหาโอกาสไปไต่ถาม
ผู้ทบทวนดู เขาจะบอกท่านได้ หรือยังไม่หมดสงสัยจะ
ไปไต่ถามท่านผู้แต่งเองก็ได้ ข้าพเจ้าเคยเห็นมีผู้สนใจ
ในทางปฏิบัติ ไปไต่ถามท่านเนื้อๆ ท่านไม่มีความรังเกียจ
พูดเหตุข้าพเจ้า จะได้ไปฟังธรรมทบทวนปากน่าน
ก็เพราะเวลานั้นประเทศไทยเราอยู่ในระหว่างสงครามโลก
ในพระนคร ถูกเครื่องบินข้าศึกมาทิ้งระเบิดไม่หยุดหย่อน
ข้าพเจ้าได้อพยพหลบภัยไปอยู่ตำบลวัดสิงห์ ข้าพเจ้า

ลดยโอกาสเดินทางไปตามวัดต่างๆ เพื่อศึกษาหาความ
รู้ในทางพระพุทธศาสนา ไปหลายวัด ได้ความรู้แปลกๆ
กัน แต่เมื่อหันเข้าหาแนวปฏิบัติแล้ว บางท่านไม่ใคร่
ขยายใจแจ้ง ถึงเหตุเหมือนจะมีติดใจในบางวัด
ข้าพเจ้าไปมองเห็นหีบหนังสือเป็นหีบไม่แบน ๆ และเขียน
เป็นตัวหนังสือขอมบอกไว้ข้างหน้าหีบว่า “อัมตังสา”
ข้าพเจ้าอ่านออกเพราะข้าพเจ้าเคยเรียนหนังสือขอม ใจ
ข้าพเจ้าอยากรู้เหลือเกินว่าในนั้นจะมีหนังสืออะไร แต่ไม่
กล้าจะแกะตามดะดอง จึงเป็นแต่กระแทกถามท่านในเรื่อง
แนวปฏิบัติบ้างก็ไม่ได้ความ นานๆ ข้าพเจ้าจับเค้าได้บ้าง
ว่าทางอัมตังสานักจะเพ่งของชาว

วนหนึ่งข้าพเจ้าไปนั่งคุยกับหญิงผู้ม่ายคนหนึ่ง ซึ่ง
เป็นเพื่อนอพยพพักอยู่ใกล้กัน มีชายคนหนึ่งมาพูดกับ
ข้าพเจ้าแล้วจึงว่าเขาเคยไปกับแม่ชู้ดังคนคนหนึ่ง เคยสอน
อัมตังสาให้ ข้าพเจ้าซักถามก็เล่าว่า ให้พิจารณา
สังขารร่างกายเทียบกับซากศพ หญิงผู้ม่ายชดคอซน
ทนทนา อย่างนั้นเขาเรียกว่าปลงอนิจจังไม่ใช่อัมตังสา

ข้าพเจ้าถามว่า วิบัติสันดานอย่างไรเล่า แก่แล้วค่อยไป
ว่า วิบัติสันดานเขาคงเรียนเห็นนรก เห็นสวรรค์ เห็น
นพพาน ทั้งสองไปเที่ยวดนรก สวรรค์ นพพาน ได้ด้วย
ข้าพเจ้าจึง ชายคนนั้นหงง เพราะถ้อยคำเช่นนั้นไม่เคย
ได้ยิน แม้ข้าพเจ้าจะเคยเรียนพระปฏิจจสมุทฺถมจนสอบได้
ชั้น ป. ๖ ก็นึกได้แต่ว่าไปสวรรค์ นรก ก็เป็นเรื่องพระ
ม้ายแต่พระโมคคัลลานะ เป็นคน แค่ว่าไปเที่ยวน
นพพานได้นั้น ข้าพเจ้าหมดความคิด ทั้งหมดความรู้อยู่
จึงพูดอะไรต่อไปไม่ได้ หญิงคนนั้นจึงท้าว เอาเถอะ
นำ ฉันหลังจากเจาหงสของหลวงพ่อดูปากน้ำให้ดู เขา
เรียนกันอย่างไรนั้น ส่วนตัวแก่ว่าได้ลองบ้างเหมือนกันแต่
ไม่ทันรู้ตอะไร แกกตั้งจะเป็นบ้าเลยเล็กเสี่ย

ต่อมาวันหนึ่ง ข้าพเจ้ามาทอตแห่งหนึ่งในพระนคร
พบนายทหารคนหนึ่งชื่อหลวงจวบ ๑ คอยให้ฟังว่าเขาเคย
มาวัดปากน้ำ ได้ข่าวเล่าต่อว่าพาไปสวรรค์นรกได้ เขา
๒ คนกับภรรยาไปหา ขอให้พาไปพบพ่อค้าที่ตายไป
นานแล้วว่าจะไปอยู่ที่ไหน หลวงพ่อดิดเฮื่อน แกกตั้ง

พูดต่อว่าต่าง ๆ นานา ๆ ว่าถ้าไม่ทำให้เห็นจริง เสียงทีเล่า
ตอนนั้นเป็นเรื่องไม่มีความจริง ในที่สุดแก่ว่าหลวงพ่อด
ิดรันทนไม่ได้จึงให้เรียกพระมา ๓ รูป ๓ คน และ
บอกเรื่องหลวงจวบ ๑ ต้องการให้ทราบ ทั้งพระและช
กนงเจ้า - ทหลวงจวบ ๑ บอกข้อพ่อค้าให้ทราบ สัก
ประเดี๋ยวพระตอบว่าไม่พบ หลวงพ่อบอกว่าขอตรวจ
ดูบุญให้ถนัด - อีกประเดี๋ยวพระบอกว่าพบแล้ว ไป
เกิดเป็นเทวดาอยู่ในชนยามา หลวงพ่อบอกให้เชิญ
มา และบอกแม่ช้าวรช้อยม้างหน้อย ประเดี๋ยวบอก
ว่ามาแล้ว แม่ช้าวรช้อยม้างหน้อย ไปยังแม่ช้าว
๑ บอกว่ามาจากชนยามา และบอกว่าเมื่อเป็นมนุษย์
อยู่ทางวัดยายรม แล้วถามว่าทำบุญอะไรจึงไปเกิดเป็น
เทวดา แม่ช้าวรช้อยม้างหน้อยบอก หลวงจวบ ๑ ว่าก่อน
นชกตัง เพราะความจริงพ่อค้าได้สร้างโบสถ์ไว้จริง
หลวงจวบ ๑ ยังช่วยทำแต่กานมาแล้ว แม่ช้าวรช้อยม้าง
หน้อยบอก ค่ะเน่ว่าจะเกิดไม่ทันเสียอีก แต่ในหมอก
ถูกต้อง แล้วหลวงพ่อดิดก็ตอบว่า เคยมีลูกก้น บอก

ในอรรถรสมาก แค้นหมักพยายมไปพึ่งเวลาดำรง
แสดงธรรมในโบสถ์เสมอ ท่านลงแสดงเองทุกวันพระ
และวันอาทิตย์ ข้าพเจ้ารักจับใจมาก ส่วนมาก
แสดงหนักไปในทางปฏิบัต ข้าพเจ้าจนเสียความว่าท่าน
แสดงนั้น แสดงด้วยปากเปล่า เราฟังแล้วก็มีแต่จะ
เสื่อมลงไป เสียความเห็นตื้นเขินของท่านพยายม
แสดงจึงคิดหาทางชอบนทุกใจ ท่านเห็นชอบด้วยจึงได้
เริ่มตั้งมอบนทุก.

เท่าที่ข้าพเจ้าเคยพบประมา พระที่เป็นฝ่ายสัมณะมัก
ไม่มีใครแสดงธรรม พระที่แสดงธรรมโดยมากเป็นฝ่าย
ปริยัติ แต่หลวงพ่อดัดปากนาน ในกิจชอบแสดงธรรม
ได้ความว่าท่านเป็นนักปริยัติมาแต่เก่าก่อนแล้ว ฉะนั้น
สังเกตแนวการแสดงในเบื้องต้นแต่ละกณต่างๆ ระวังบาป
มิให้พลาดเคลื่อน และแปลเป็นข้อๆ ไปก่อน แล้วจึงจะ
ขยายความชี้แนวปฏิบัติ ท่านแสดงธรรมอยู่ในหลกน
เสมอ ไม่ใช่นักว่าเอาตามใจชอบ ถ้าจะยกอะไรขึ้นเป็น
ต้องอ้างอาคตเถลิงถามแห่งธรรมเหล่านั้นประกอบด้วย

จริยาของท่าน ๓. คุณภิกษุสามเณรลงทำวัตร
ไหว้พระในโบสถ์ทุกวัน วันละ ๒ เวลา คือเช้าหนึ่ง
เย็นหนึ่ง และได้ให้โอวาทสั่งสอนภิกษุสามเณรลง
๒ เวลา ๔. วันพระและวันอาทิตย์ลงแสดงธรรมในโบสถ์
เองเป็นนิจ ๕. ทำกิจภาวนาอยู่ในสถานที่ซึ่งจัดไว้เฉพาะ
เป็นกิจประจำวัน และควบคุมพระให้ไปนั่งภาวนารวมอยู่
กับท่านทรงกลางวันและกลางคืน ส่วนพวกชักให้ทำกิจ
ภาวนาเหมือนกัน ๕. ทุกวันพุทฺธิ์กับเวลา ๓ ๔ น. ลง
สอนการนั่งสมาธิแลภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา
ที่ศรัทธาซึ่งข้าพเจ้าเคยเห็น ภิกษุสามเณรต่างวัดอุบาสก
อุบาสิกาต่างถิ่นมาเรียนกันเป็นจำนวนมาก ๆ ทุกวันพุทฺธิ์
กับด สอดตามได้ความว่าผู้ไปเรียนกันมากแต่คนจนเป็นคน
ไม่ต่ำกว่า ๕ หมื่นแล้ว เพราะสอนมากกว่า ๑๕ ปีแล้ว ๕.
จัดให้มีครูสอนปริยัติในวัดนอกแผนกหนึ่งด้วย นอกจาก
จำเป็นจริง ๆ แล้ว ท่านไม่ยอมออกจากวัด การส่วนตัว
ฉันทเขา ถ้าใครไปนิมนต์มักจะถูกถามว่าให้พระอื่นไป
แทนได้ไหม ยอายนินโดยมาก เพราะท่านชอบหมกมุ่นอยู่

แต่ก็กลัวว่าโดยมาก ออกรับแขกคนไหนเวลา ตอนเพล
ครึ่งหนึ่งไปพบได้เสมอ ถัดจากนั้นก็เวลา ๓๗.๐๐ น. ออก
หนึ่งออกมานางพอกผ่อนสั้นทนายปราศรัย นอกจากนั้นท่าน
อยู่ในห้องภาวนา ซึ่งเรียกว่าโรงงาน ซึ่งใครไม่เข้าใจ
โดยนัยว่าโรงงาน เคยเข้าใจเป็นนอนไปก็มี ข้าพเจ้าเอง
เคยได้ยินเหมือนกันว่าหลวงพ่อบำรุงงานทำบุญถวาย จึง
เลี้ยงพระได้ทองดี ซึ่งเมื่อก่อนเคยออกสู่ ข้าพเจ้าได้ตอบ
ถามเคยยั่ววจีกรของท่านได้ความว่า เดิมเคยมีเจกมา
ทำบุญถวายอยู่หน้าวัดคราวหนึ่งจริง จึงกลายเป็นชาว
ออกสู่ตน ความจริงวัดไม่มีความเคยของด้วยเลย.

วัดนี้มีโรงครัวทำอาหารเลี้ยงพระภิกษุ สามเณร
รวมทั้งวัด รวมทั้งแม่และอุปาสกอุปาสิกา ถ้างั้น
อุปาสก พวกที่รับอุปาสกได้รับการเลี้ยงดูด้วย ทำมา
ดอง ๒๐ ปีเศษแล้ว เขาเลี้ยงชาวคัม เพลียงชาวด้วย
พระเพาะบ่มภิกษุสามเณรทำพรรษา ๓๐ รูป อุปาสก
อุปาสิกา ๓๒๐ คนเศษ มักจะมีผู้เฒ่าใส่ศีลทำมาบเลี้ยง
เนื่อง ๆ เช่นทำบุญวันเกิดหรืออะไรไปนั้น วิชา

ไม่ว่าเอาเงินไปมอบเคยยั่ววจีกรกำหนดวันไว้ ถึง
วันก็ไปแต่ตัว โรงครัวจัดไว้เสร็จและมีขันน้ำถวายเป็น
แบบสังฆทาน และโดยมากมักมีเทศน์ด้วย ซึ่งข้าพเจ้า
เคยพบบ่อย ถ้างั้นได้ไม่มาเจาภาพ ก็เป็นส่วนของหลวง
พ่อ ข้าพเจ้าเคยสอบถามพระทวดนั้นว่า หลวงพ่อเห็น
จะมีเงินทุนตำรองมาก ท่านบอกว่าเปล่า ทำหมดไป
มาใหม่ทำหมดไปใหม่มาใหม่อย่างนั้นเอง แต่ไม่ขาด การ
ที่คนไข่มารักษาไม่ได้เรียกอะไร ข้าพเจ้าเห็นว่า
แปลกกว่าวัดทั้งหลาย จึงนำมาเล่าสู่กันฟังไว้ให้
ภิกษุสามเณรในวัดนั้น ๒ ประเภทคือภิกษุสันตปาฏิมาประเภท
๓ นักเรียนปริยัติประเภท ๓ หลวงพ่อเลี้ยงดูทั้งนั้น การ
ของตนไม่ต้องกังวล.

เนื่องจากเหตุที่ว่า ผู้ทำอาหารในโรงครัว
ของวัดนี้เป็นพวกอุปาสกและพวกที่อุปาสกรรม ถึง
แม้จะมีอุปาสกปนบ้าง แตกก็มีอุปาสกเป็นส่วนมาก จึง
เป็นเหตุให้ข้าพเจ้าออกสู่ อนาคตความมัวหมองน่า
ด้านกนชนออกทางหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าเคยเห็นเขาทำแต่

ก่อนที่จะได้เปิดศอกกับคุณ แม่นวแรกที่ไปฟังตลาด
ก็โดนพระองค์หนึ่งในวันนั้น ท่านพูดขึ้นเองว่า ท
คุณหมกมัวออกสู่ต่าง ๆ อยู่ ถ้าได้มาด้วยตนเอง
คงนึกได้ว่า ท่านไม่ได้พูดอะไรมากไปกว่านั้น ข้าพเจ้าเอง
ก็ไม่ได้ติดตามในเรื่องเหล่านี้ แต่เพื่อพิสูจน์หาความจริง
คุณหมกมัวข้าพเจ้าไปพบชายมีอายุคนหนึ่งทวดสังห์ แก่พูด
ว่าเคยอยู่ติดปากนามา ๒ ปี แต่เคยวนไปอยู่ทอนแถว
ข้าพเจ้าเห็นเป็นโอกาสจึงต้องกระทบถามถึงชาว ออกสู่
เหล่านี้ แก่หัวเราะแล้วตอบว่า แก่เคยได้ยินเข้าหามา
มากเหมือนกัน ข้าพเจ้าจึงถามว่า ก็แล้วความจริง
เป็นอย่างไรเล่า แก่ก็ไม่เห็นมองแววดังชาวคนอื่นเลย ผม
ก็อยุ่ทนมานาน และยังพูดต่อไปอีกว่า เรืองอย่างนั้น
เป็นความจริงแล้ว ไม่ต้องคนอื่นว่าออก ตนของตน
ย่อมจะคิดเอง ที่ไหนจะทนอยู่หน้าคนทั้งหลายได้
ในที่สุดแก่งงท้าว ถ้าคุณยังไม่เคยไปก็ไปพิจารณา
เถิด ท่านพระครูวัดปากน้ำองค์ นมพวรรณ เป่ด่งปลั่ง
และยังกล่าวต่อไปว่า อันภิกษุที่ไม่บริสุทธิ์แล้ว ย่อม

เศร้าหมอง พอจะรู้กันออก ข้าพเจ้าถามต่อไปว่า ท่าน
เทศน์เป็นอย่างไรบ้าง แก่ตอบว่าพอฟัง ข้าพเจ้าก็นึกใน
ใจว่าท่านพูดสูงอยู่เหมือนกัน จึงต้องซักแก่อีกไปว่า
ท้าวพอฟังจะหมายความว่าอย่างไร แก่ตอบว่า ฟังท
นหนึ่งคน มักฟังทอนคงบ

นอกจากนั้นข้าพเจ้ายังเจ้หูฟังออกหลายทาง ตลอด
จนเสียงพระเถระผู้ใหญ่บางองค์ในพระนครก็ไม่ได้ยินประ
การใด แถมบางรูปยังพูดไปถึงมุตเหตุแห่งชาวออกสู่
เหล่านี้เสียอีกด้วย เกิดจากคนทั้งออกสู่ และยังได้ความ
ต่อไปจนถึงว่า พวกท้อจนาเคยใช้คนมาลอบยิงเมื่อท่าน
ไปอยู่ใหม่ ๆ เพราะท่านไม่ใช่คนกัน และถึงกับ
ร้องเรียนชาวออกสู่ต่าง ๆ มายิงสังเ็จพระสังฆราชครั้ง
กระโน้น ถึงแก่สังพระไปอยู่ประจำคอยสังเ็จเหตุการณ
และคำวิจารณ์ตลอดมาในที่สุดก็ไม่ได้ความจริง
ตามที่กล่าวหา นี่เป็นเรื่องราวข้าพเจ้าสืบสวนได้ความมา
จะสมควรฟังเป็นความจริงได้เพียงใดหรือไม่ แล้วแต่ท่าน
ผู้อ่านจะพิจารณาเอาเอง เพื่อที่จะรู้ว่าคุณข้าพเจ้าผู้สืบสวน

และเขียนข้อความเหล่านั้นเป็นใคร จึงขอบอกไว้ให้ปรากฏ
ในทนต์ว่า ข้าพเจ้าขอพระทพยปริญา (รูป ถัดพระสุต)
ข้าพเจ้าเคยบวชเรียนมาแต่ มอหะฐานเป็นเปรียญ
๖ ประโยค และเคยรับราชการการเป็นสุภาพภาษามา ๓๒
ปีแล้ว และตอนสุดท้ายเป็นสุภาพภาษายู่ในชั้นคำด
อุตรณ ๓๐ ปี ทงนเพอเป็นแนวทางให้อ่านนคคตเอาเอง
ว่า ข้าพเจ้าจะเขืออะไรง่ายยากเพียงใด ข้าพเจ้าได้
ความจนถึงตนตอสุทพพรชาวอกุศล คตอดคงตวและขอ
สุทเป็นหวหรือหวแรงพพรชาวอกุศล ทงตำเหตุททาน
เหล่านั้นจะคคตจลด้วยทุกประการ ออกฤลลัดคใจเป็น
อย่างขิง แต่ฟังดูทางหลวงพ้อไม่เห็นเอาใจใส่อะไร ไม่
กล่าวขวัญถึงใคร ที่ข้าพเจ้าได้ความดังกล่าวนั้น
จากผู้อื่น.

เท่าที่ข้าพเจ้าได้บวชและถึงแก่กรรมโดยโกลาหล
มาเป็นเวลาเกือบยี่สิบแล้ว ได้ขอเทจจรงพ้อแล้วที่จะ
ชี้ขาดว่า ชาวอกุศลต่าง ๆ นั้นไม่มีมูลแห่งความจริง
เลยในทางตรงกันข้าม ข้าพเจ้าเชื่อเต็ม ๓๐๐ เปอร์เซ็นต์

ว่า ท่านเป็นผู้บริสุทธิ์ด้วยประการทั้งปวง และ
มักมีไว้ในทางปรียคกว้างขวาง เป็นพระธรรมะถัก
ชั้นเยี่ยม ทงเป็นผลปฏิบัติอย่างดีเลิศ การปฏิบัติและ
แนวเทศน์ของท่านดำเนินตามหลักในคัมภีร์สุททิมมรค
ทงสิ้น.

เรื่อง ศักดิ์ สมาน ปัญญา ตามคัมภีร์สุททิมมรค
นั้นเป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องยาก ผู้ไม่ใช้หลักปฏิบัติแล้ว
ยากที่จะนำมาแสดงได้แจ่มแจ้งให้เป็นผลปฏิบัติได้ แต่
หลวงพ้ออดปากน้ำแสดงได้แจ่มชัด และชี้ทางปฏิบัติให้
โดยตรง จึงสมควรเทศน์ได้ในฐานนคคตพระธรรมะถัก
ชั้นเยี่ยม ซึ่งข้าพเจ้าขอกราบแสดงความเคารพอย่างสูง
ต่อท่านไว้ในทนต์ด้วย.

ที่ข้าพเจ้าเอารื่องของวัดมาพูดโดยยศยาวเช่น
ความมุ่งหมายยกเพอขึ้นเท่าบาบ ให้แก่พพรชาวอกุศล
เพราะการกล่าวเท็จได้โคตมมคคตเช่น เป็นบาปหนักหนา
เพอเอาเขารัฐจะขมยงกรรมอนชวนเสียได้ ข้าพเจ้า

จะพลอยอนุโมทนา แล้วจะมีส่วนได้บุญอันแน่นอนใน
บัดนี้ อนุโมทนามัยด้วย.

ท่านทั้งหลาย การที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ไม่ได้
มาคิดเปล่า ต่างมีบุญและบาปทำไว้ในอดีตชาติมาทุก
คน ต่างกันแต่มากบ้างน้อยบ้าง ไม่ช้าเราก็ตายตอก
อย่ามาแบกเอาบาปเพิ่มไปอีกเลย ตาว่าสักการะอัน
หมั่นตั้งใจเป็นราคาเงินน เป็นสมบัตินอกกายตาย
แล้วเอาไปไม่ได้ตอก มันเป็นของใช้สอยประจำโลก
เราตายแล้วตกเป็นของผู้อื่น เขาอาศัยใช้สอยคือไป
ใครจะว่าเป็นของใครไม่ได้ทั้งนั้น โลกมนุษย์เป็นแหล่ง
กลางสำหรับอาศัยสร้างบุญ สร้างบาป โลกนรก โลก
สวรรค์ เป็นเพียงโลกที่คอยรับรองผลบุญ-บาปเท่านั้น
เราได้มาเกิดอยู่ในโลกอันเป็นแหล่งกลางเช่นนี้แล้ว นับ
ว่าเราได้มีโอกาสที่จะเพิ่มบุญผ่อนบาปเป็น อย่างดีแล้ว
จงพยายามหาทางผ่อนบาปให้เบาลง ให้เบาลงกว่าที่
เราแบกมาจากอดีตคนเกิด อย่าเติมเข้าอีกเลย ให้น้ำ
เราก็ตายแน่ อย่ามาหอบเอาบาปเพิ่มไปอีกเลย.

อนึ่ง การอ่านหนังสือเรื่องธรรมกายน ถ้าใครแน่ว
ทางปฏิบัติบ้างแล้วจะเข้าใจได้แจ่มแจ้งดี เพื่อประโยชน์
ดังกล่าวนี้ ข้าพเจ้าจึงเขียนบทกวีแห่งสัจธรรมมา
โดยย่อของท่านไว้ท้ายหนังสือเล่มนี้ ถ้าต้องการ
ละเอียดต้องอ่านหนังสือออกเล่มหนึ่ง ซึ่งท่านเคยแจกกับ
ผู้ไปเรียนสมาธิกับท่าน หนังสือเล่มนี้เป็นแบบเจริญ
สมาธิโดยตรง (คือข้าพเจ้าใช้คำว่าตามแบบ)

แต่ว่าการเรียนสมาธินั้น ถ้าจะเอาคนที่ได้ผล
จริงจึงแล้วต้องมีอาจารย์ จะทำสมาธิไปไม่ใคร่ได้ผล
แม้เราจะได้อ่านคำหรับคำไว้ในทางนี้ เช่นว่าสมาธิ
เป็นต้น ถ้าไม่มีอาจารย์แนะนำปฏิบัติก็ยากขึ้นหนังสือ
ยากที่จะปฏิบัติให้ได้ผล เพราะมีรายละเอียดปลีกย่อย
ที่อาจารย์จะพึงแนะนำอีกมากหลาย.

สมาธิเป็นยอดคำสอนในพระพุทธศาสนา ทว่า
ยอดนี้หมายความว่า เป็นหลักสำคัญยิ่ง ในจำพวกคุณ
ธรรม ๓ ประการ คือ ศีล สมาธิ ปัญญาอัน ศีลเป็น
ส่วนประกอบคือ เป็นเพียงเหตุที่จะให้ดำเนินไปสู่สมาธิ

ส่วนบุญฐานเป็นผลของสมาธิ จิตมุ่งหมายสำคัญจึง
อยู่ที่สมาธิจดจ่อ ซึ่งต้องทำให้เกิดใหม่ขึ้น คงมีบาป
ในอดีตที่มรรคย่นย่นว่า นึกถึงบ้าง อธิษฐานดี นึก
บุญญา อธิษฐานใหม่ ซึ่งแปลความ ว่า ภาวนาใหม่ใหม่แก่
ผู้วิปัสณา บุญญาใหม่ใหม่แก่ผู้ใหม่มา และอันสิ่ง
ของสมาธิหมกมุ่นอยู่ บุคคลผู้ได้สมาธิแล้วย่อมไต่
อันสิ่งซึ่งปรารถนา ๑. ความสุขในปัจจุบัน ๒. วิบัติสัน
บุญญา ๓. ภาวนา ๔. ภพอันวิเศษ ๕. นิโรธ ฉะนั้น
สมาธิจึงเป็นเหตุที่เราควรสนใจ.

เท่าที่ข้าพเจ้าได้ฟังมา วิปัสสนาของหลวงพ่
อดิปากณา มุ่งกล่าวออกความเห็นกันไปหลายอย่าง
ต่างๆ กัน พวกหนึ่งว่า เป็นฌานโลกีย์ พวกหนึ่งว่า
คิตรูป บางพวกว่า ตตินรคัสวรรค แต่อีกพวกหนึ่งว่า
ท่านเลยเถิดไปถึงนิพพาน ซึ่งมองไม่เห็น.

ข้าพเจ้าเคยนำวาทะเหล่านี้ ไปสนทนา กับผู้ปฏิบัติ
ในสำนักหลวงพ่อดิปากณาแล้ว เขาตอบชมเชยเหมือน
กัน เขาว่าวาทะคิตรูปนั้นนะ โหม่นรูวาทะรูปเลอะ จะ

ได้มีโอกาสดูรูปออก แต่ขอสำคัญว่าเราไม่รูวาทะคิตรูป
นั้ เมื่อไม่รูวาทะคิตรูปไม่รูวาทะคิตรูป เมื่อเราไม่รูวาทะ
เราก็ดูไม่ได้กระ เมื่อเราไม่รูวาทะคิตรูปได้อย่างไร
เหมือนของได้ใคร่คิดหลงผิดที่เราดูมอยู่ เมื่อเรา
ไม่รูวาทะคิตรูปเราก็ดูไม่พยายามเอาออก แล้วมันจะไป
ไหน พังคึกแยะกายดี.

แต่สำหรับความเห็นข้าพเจ้านั้น เห็นควรรวมวาทะ
ทวารคิตรูปกับวาทะเป็นฌานโลกีย์ รวมจนคิด
เดียวเป็นข้อเดียว เพราะตามทวารคิตรูปคิตรูป
เมื่อเช่นนั้น ทางที่จะปลดปล่อยความสงสัยของข้าพเจ้าของ
วาทะเหล่านี้ทั้งนั้น สัมเด็จพระบรมศาสดาก่อนที่จะ
ได้ตรัสรู้ พระองค์ผ่านรูปฌาน อรูปฌานหรือเปล่า
ขอจะตอบรับกับท่านว่า ก็นั่นแหละใครจะปฏิเสธได้
หรือว่าโลกียฌานนั้น จะไม่เป็นอุปการะแก่พระองค์ได้
การตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เคยนำไปสนทนากับพระเถระบางรูป ซึ่งผิดไปทั้ง
ปริยัติและปฏิบัติ ท่านได้กล่าวอุปมาให้ฟังว่า การ

ข้ามแม่น้ำหวมหาสมุทร ถ้าไม่ใช่เรือหรือเครื่องบิน
เป็นพาหนะแล้ว มันจะข้ามไปได้อย่างไร ในที่สุด
ท่านยืนยันว่ามานโลกียชนแหละ ยังพระองค์ให้ข้ามถึง
ซึ่งฝั่งโลกุตระ เมื่อนาเอาบาตรข้างคนมาประกอบการ
วิญญู ความซื่อจะแจ่มใต้งขึ้น เพราะคำว่า นัตถิ
บัญญัติ อณายโนเห็นเป็นหตุกอยู่ ซึ่งแปลได้ความ
อยู่ชัด ๆ ว่า บัญญัติยอมไม่แก่ผู้ไม่มณาน ดังนั้น
เราจะไปยกวาทะติมานโลกียอย่างไรกัน.

อนวาทะทว่าตมรทศวรรคินน์ ขอนนาเห็นใจ
ผู้สงสัย เธอคงจะไม่ได้อโอกาสไปฟังการแสดงธรรม
ของหลวงพ่อดิปลานาเสยเสย เธอคงจะไปฟังทาง
เสียงของบางคนที่ฟังไม่ได้ศัพท์จับเอาไปกระเดียดเข้าแล้ว
เพราะการแสดงธรรมนั้น เมื่อถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ
ก็ต้องอ้างเรื่องนรกสวรรค์ ท่านมีอะไรพิศจนแล้วหรือ
ว่า นรกสวรรค์ไม่มี ท่านมีบัญญัติอะไรพิศจนแล้วหรือ
ว่า นรกสวรรค์นั้นไม่มีผู้เห็น ผู้เห็น ท่านได้เคยสนใจ
อ่านวิสุทธิมรรคบ้างหรือเปล่า ท่านเคยสนใจในคำว่า

ปัจจุตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ ตังถะหิธ วักินความ
เพียงไร หรือศอกท่านมีภูมิปัญญาเห็นอพระคันถรจนจารย์
เหล่านั้น ของใคร่ครวญเอาเอง.

ส่วนวาทะที่จำเลยเถิดไปถึงนิพพานนั้น ข้าพเจ้า
จะขอพูดแต่โดยย่อ เพราะถ้าจะพูดกันกว้างขวางแล้ว
จะเกินหน้ากระดากหนึ่งข้อนี้ จะต้องเป็นนอกเล่มหนึ่งต่าง
หาก.

ท่านคงจะได้เคยอ่านคำถวาย วิชัสนาของพระเถรา
นุเถระ ๓๘ ความเห็น ทมพพแจกกันแพร่หลายยอนแล้วใน
หนังสือพระพุทธบาท สัมเด็จพระเจ้า อยู่หัว มีพระราชบุจฉา
ถึงเรื่อง นิพพาน ว่าคืออะไร พระเถรานุเถระ ๓๘ รูป
ถวายความเห็นด้วยโวหารต่าง ๆ กัน แต่ในที่สุดมีรูป
หนึ่งถวายวิชันนาหลักแหลม โดยกล่าวว่า แปลคำว่า
นิพพานนั้นไม่ยาก ขออย่าอยู่ที่ ทำให้แจ้ง ท่านพูด
ทั้งใจเท่านั้นเอง ขอให้เรามาคิดกันดูหรือ ทำให้แจ้ง

ข้อความที่เกี่ยวกับเรื่องธรรมกาย

หนังสือพระอัสสัมชัญมหาญาณนิพนธ์ฉบับพิมพ์ครั้งที่สองเล่มหนึ่ง หน้า ๓๓๓ ตอนพระมหาปชาบดีโคตมเข้ไปทูลตาพระพุทธเจ้าเข้านิพพาน พระนางได้กราบทูลว่า “สัพพัญญู” ข้าแต่พระบรมบาทสัพพัญญูเจ้า รูปกายที่กระหม่อมฉันให้เจริญแก่พระองค์เจ้า ธรรมกายอันเป็นที่ยินดีนั้น พระองค์ได้ให้เจริญแก่กระหม่อมฉัน ๆ ได้ให้พระองค์เจ้าอดิศาตมซึ่งร่ำว่ารอนว่างบเสียได้ซึ่งความอยากกระวนกระวาย มาตรวาทครหิงทานั้น พระองค์ยังเกลียดกระหม่อมฉันให้อดิศาตมซึ่งร่ำว่ารอนนาม กถาถาคือพระสัทธรรมอันเป็นทางบิโธโดยเที่ยงแท้ พระองค์ได้ข้อความใดเป็นทนต์กระหม่อมฉัน.

เล่มสอง หน้า ๔๑ ตอนที่พระมหาปชาบดีโคตมเข้ไปทูลตาพระพุทธเจ้าเข้านิพพาน พระนางได้กราบทูลว่า “สัพพัญญู” ข้าแต่พระบรมบาทสัพพัญญูเจ้า รูปกายที่กระหม่อมฉันให้เจริญแก่พระองค์เจ้า ธรรมกายอันเป็นที่ยินดีนั้น พระองค์ได้ให้เจริญแก่กระหม่อมฉัน ๆ ได้ให้พระองค์เจ้าอดิศาตมซึ่งร่ำว่ารอนว่างบเสียได้ซึ่งความอยากกระวนกระวาย มาตรวาทครหิงทานั้น พระองค์ยังเกลียดกระหม่อมฉันให้อดิศาตมซึ่งร่ำว่ารอนนาม กถาถาคือพระสัทธรรมอันเป็นทางบิโธโดยเที่ยงแท้ พระองค์ได้ข้อความใดเป็นทนต์กระหม่อมฉัน.

อิโรจมานิ ตปนตมา ทิจจมนุตติเกเข นน มคความว่า “ถ้าหากความในพระคานานี้” ปราชญ์ผู้มั่งคั่ง พึงพิจารณาให้เห็นว่าพระมหาเถระเจ้าจะให้สามเณรน้อยชาย นน พิจารณาให้เห็นซึ่งธรรมกายแห่งสมเด็จพระพุทธเจ้า ด้วยญาณ จักมี ด้วย สำนารถแห่ง อันตรัสรู้ ซึ่ง พระอริยมรรคธรรมอันนับเข้าในพอกธรรมกายแห่งพุทธของคณ

หนังสือพระปฐมสมโพธิกถา ของสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส ฉบับพิมพ์ครั้งที่สามหน้า ๕๑๘ ตอนที่พระอุปคุตเถรทรมานพระยามารพ่ายแพ้แล้ว จะขอให้พระยามารนิมิตตพระกายมนุษย์ของพระพุทธเจ้าให้ดูพระมหาเถระได้พูดว่า “อนึ่ง ท่านจงได้อนุเคราะห์แก่อาตมาด้วยสมเด็จพระศาสดาบังเกิดในโลก แล้วเจ้าผู้ พระปรีนิพพานเสียแล้ว เราได้เห็นแต่พระธรรมกายบมได้ทนต์เห็นซึ่งพระสัรรกาย ท่านจงอนุเคราะห์นฤมิตรพระรูปกายแห่งพระศาสดาจารย์ พร้อมด้วยอาการทางปวงจำแดงแก่เราให้เห็นประจักษ์กับทงพระอัครสาวกทงค ให้ปรากฏด้วยฤทธแห่งท่าน ในกาลบัดนี้”

หนังสือพระปฐมสมโพธิแบบธรรมยุคคิของเดิม -
 เต็จพระเจ้าวราข (ดา) หน้า ๕ มีข้อความว่า “ สัมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น แม้ปรินิพพานนานกำหนดค่าสาม
 ยุกกาลถึงเพนงแถว ยังเหลืออยู่ ส่วนรูปกายด้วยดีกว่า
 พระสารีรธาตุ ยังทรงอยู่ ส่วนธรรมกาย ด้วยพระเหตุ
 อนุเคราะห์ให้คิดซึ่งเป็นประสมขึ้นเกิด ณ กาลภายหลัง
 และยังทรงอยู่ด้วยพระคุณทั้งหลาย ที่เป็นอนุญะธา
 ธารณะไม่ทวไปแก่มอื่น เพราะเหตุพระคำสั่งนาคำสั่งสอน
 ของพระองค์นั้น ยังประดิษฐานดำรงอยู่ ทั้งยังมีสาวก
 แห่งพระองค์นั้น ที่ทรงธรรมไว้ ก็ยังปรากฏน้อย

หน้า ๘ มีข้อความว่า “ เออ อติทุลลภาตภา
 โวเมืองคพระตาคคองครตตักยะมุนโคตมสัมมาสัมพุทธ
 เจนา ซึ่งมีความปรากฏในโลกอันดีด้วยยากดังนี้
 พระองค์ได้อุบัติบังเกิดขึ้นแล้วในโลก ด้วยรูปกายอุบัติ
 และธรรมกายอุบัติทั้งสองประการ พร้อมด้วยอภิสระ
 อภักตธรรม ตามธรรมดานิยมโดยพุทธธรรมคาความ
 บังเกิดด้วยรูปกายนั้นจดเป็นตอคือ โลกกนิติ สมัยดัง

พระกรรม และ นิคมม สมัยประสูติจากพระกรรม
 ส่วนความบังเกิดเรื่องธรรมกายนั้น คือ คริสต์ พระอนุตตร
 สัมมาสัมโพธิญาณ ”

หน้า ๕๒ มีข้อความว่า “ ครั้นนั้นหมื่นโลกธาตุน
 ก่หอนไหวสะเทือนสะท้าน ทั้งแสงสว่างยังไม่ประมาณ
 ก็ได้ปรากฏเกิดมีในโลกดั่งเทวดาภาพของพอกเพยดา
 ทั้งหลาย ก็แห่อาศัยรัยทั้งหลายซึ่งดำเร้าโดยธรรมดา
 นิยมเห็นปานใด ได้ปรากฏเกิดมีแล้วในโลก เมื่อครั้ง
 พระองค์ประสูติเป็นการเกิดด้วยรูปกายอันบริบูรณ์นคน
 ไต แม้ถึงเมื่อออกสัมโพธิ สมัยคริสต์พระอนุตตรสัมมา
 สัมโพธิญาณ เป็นการเกิดด้วยธรรมกายนั้นแล้ว สรรพ
 อัสสัรยทั้งปวงเห็นปานนั้น ก็ได้ปรากฏเกิดมีแล้วณนั้น
 เพราะฉะนั้นที่ปรากฏเป็นชาติชนก่อน ในชาติความ
 เกิดที่เป็นโลกุตระ และความที่โลกุตระธรรมซึ่งไม่เป็น
 ไปสันกาลนานแล้ว และมาปรากฏเป็นชาติชนก่อนในมนุษย์
 โลกนี้ เป็นชาติความเกิดด้วยธรรมกายแห่งสมเด็จพระผู้

ทรงพระภาคย์เจ้านั้น เป็นมหัศจรรย์ยลบันดาลดวงคุณพิเศษ
อันทรงป้องกันมิชุนในโลกแล้ว ด้วยประการฉะนี้”

“เอกตาดดา มุนิพุทธเจ้า ปวตุคิปปา ทถา รูป
กายูปปติ รมุกายูปปติ วสา อัย สทฐาปสาทุปปา
ทาย สังเขปาปวตุคิตตา”

“กถาถอยคำที่แสดงประวัติพระองค์ครั้งสมัยนั้น
โคตมสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยสามารถความบังเกิดขึ้น
ด้วยรูปกายและธรรมกาย ข้าพเจ้าทั้งหลายแสดงเพื่อจะ
ให้บังเกิดศรัทธาและเลื่อมใสโดยย่อด้วยประการฉะนี้”

หน้า ๒๒๓ มีข้อความว่า “กถาแสดงประวัติแห่ง
พระผู้มีพระภาค องค์ครั้งสมัยนั้นโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้า
จำเดิมแต่ชาติความบังเกิดด้วย รูปกาย ธรรมกาย จนถึง
ปรินิพพานด้วยอนุปาทิเสสนิพพานธาตุ จบโดยย่อด้วย
กถามรรคทโคตมชรรษาเพียงเท่านั้น”

หนังสือสวดมนต์แปลของพระธรรมปาโมกข์ จตุต
สโต พิมพ์ พ.ศ. ๒๔๗๗ จางวางกรมพิมพ์โฆษณา
หน้า ๓๗๘ มีข้อความว่า -

“๕๐ วิสารทมปารคณเมพุรวาสี ชนฺชโรปมชด
อิฐมุกาย ปารคคิ ภวภยากรสาครสุตฺถ สาราญ
ชาเนสุ สุคคิ ตีรสา นามิ ข้าพเจ้าขอนมัสการด้วยเศียร
เกล้า ซึ่งพระสุคตเจ้า ผู้แก่งดกล้า ผู้มีพระคุณไม่มี
เขตคณคังนนานา เป็นนิกปราชญ์ผู้มีปรีชา เปรียบ
ด้วยแผ่นดิน มีพระธรรมกายมั่นคง ถึงฝั่งแห่งสาคร
อันเป็นแดนเกิดแห่งภคคอกภ เป็นผู้ประเสริฐในหมู่มนุษย์”

หนังสือ สุตตมปิฎก เทพนิมิตต กายสุต ปาฎิกถาโค
(สยามราษฎร์ เติบูนิก เล่ม ๑๓ พ.ศ. ๒๔๗๐) หน้า ๘๒
มีข้อความว่า.

“ตถาคคสุตฺถ เหติ วาเสฐฐา อธิวจัน รมุกายโย
อิคปิ พุทฺหมกกายโย อิคปิ รมุกายโย อิคปิ พุทฺหมกกายโย
อิคปิ”

หนังสือปทานุกรมคำรพพิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๗๐
หน้า ๓๔๗ มีข้อความว่า “ธรรมกาย ส.น. กายอย่าง
หนึ่งแห่งกายทั้งสามของพระพุทธเจ้า คือ รูปกาย
นามกาย และธรรมกาย”

พระพุทธเจ้าทรงรู้เรื่องเทวดา ด้วยเห็นแสงสว่างภายใน

ในสมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคทรงประทับอยู่ที่
ตำบลคยาสัฏเฐโกตธมมคยา ณ ที่นั้นพระผู้มีพระภาคได้
ตรัสแก่ภิกษุทั้งหลายว่า.

ภิกษุ ท. ในกาลก่อนแต่ตรัส เราจึงมิได้ตรัส
ยังเป็นโพธิสัตว์อยู่ เรากำหนดเห็นแสงสว่างได้ แต่ไม่
เห็นรูปทั้งหลาย.

ภิกษุ ท. ความคิดได้เกิดขึ้นแก่เราว่า ถ้าหากเรา
จะพึงกำหนดเห็นแสงสว่างด้วย และเห็นรูปทั้งหลายด้วย
ซอมนักเป็นญาณทัสนะ ทบวสุทธขันธ์ของเรา (ณฺณ)
สมัยต่อมา เราเป็นผู้ไม่ประมาท มีความเพียร ตั้งจิต
ไปอยู่ ก็กำหนดเห็นแสงสว่างด้วย และเห็นรูปทั้งหลาย
ด้วย แต่ไม่ได้เร้าได้ตามกับเทวดาเหล่านั้น

๑. ญาณทัสนะ แปลว่า ญาณเป็นเครื่องเห็น ในที่นี้หมายถึงทิพพจักขุ

ภิกษุ ท. ความคิดได้เกิดขึ้นแก่เราว่า ถ้าเราจะ
กำหนดเห็นแสงสว่างด้วย เห็นรูปทั้งหลายด้วย และได้
เร้าได้ตามกับเทวดาเหล่านั้นด้วย ซอมนักเป็นญาณ
ทัสนะ ทบวสุทธขันธ์ของเรา (ณฺณ) สมัยต่อมา เรา
เป็นผู้ไม่ประมาท มีความเพียร ตั้งจิตไปอยู่ ก็กำหนด
เห็นแสงสว่างด้วย เห็นรูปทั้งหลายด้วย ได้เร้าได้ตาม
เทวดาเหล่านั้นด้วย แต่ไม่เร้าได้ตามมาจากเทพ-
นิกายไหน.

ภิกษุ ท. ความคิดได้เกิดขึ้นแก่เราว่า ถ้าเรา
จะกำหนดเห็นแสงสว่างด้วย เห็นรูปทั้งหลายด้วย ได้
เร้าได้ตามกับเทวดาเหล่านั้นด้วย และเร้าด้วยว่า เทวดา
เหล่านั้นมาจากเทพนิกายันๆ ซอมนักเป็นญาณทัสนะ
ทบวสุทธขันธ์ของเรา (ณฺณ) สมัยต่อมา เราเป็นผู้
ไม่ประมาท มีความเพียร ตั้งจิตไปอยู่ ก็.....รู้ได้ว่า
เทวดาเหล่านั้นมาจากเทพนิกายันๆ แต่ไม่เร้า เทวดา
เหล่านั้นรู้จากตนแล้ว ไปอุปคิตกันด้วยอุบายของ
กรรมไหน.

ภิกษุ ท. ความคิดได้เกิดขึ้นแก่เราว่า ถ้าเราจะพึงกำหนดเห็นแสงสว่างด้วย ตลตอดังว่า เทวดาเหล่านั้น จิตจากไหนแล้ว ไปอุบัติในทันใดของนาคของกรรมนั้นๆ...รู้ว่า เทวดาเหล่านั้นอาจหาหรือยาก ด้วยทุกข์และสุข อย่างนั้น...รู้ว่า เทวดาเหล่านั้น อาจอยู่นาน นานเท่าใด...รู้ว่า เราเคยอยู่ร่วมกับเทวดาเหล่านั้นหรือไม่ ตงนแต่ ชอนนาคเป็นญาณทัตถะของพระอรหันต์ของเรา (ฉน) สมัยต่อมา เราเป็นผู้ไม่ประมาท มีความเพียร ตั้งจิตต่อไปอยู่ กวได้ตลตอดังเรื่องราวเหล่านั้น

ภิกษุ ท. คราวใดที่ญาณทัตถะอันรอบรู้ในเรื่อง เทวดา ซึ่งมีปฏิกูลแปดอย่างนั้นของเรา ยังไม่บริบูรณ์แล้ว คราวนั้นเรากล้ายืนยันตนว่าเป็นผู้ตรัสรู้ อหุตร-สัมมาสัมโพธิญาณ ในโลกนี้ ในเทวโลก ในมารโลกและพรหมโลก ในหมู่สมณะพราหมณ์ เทวดาและมนุษย์.

และญาณทัตถะ^๑ ได้เกิดขึ้นแก่เราด้วยว่า ความ

๑ ญาณทัตถะ ในที่นี้หมายถึง อรรถัตตมรรค.

หลุดพ้นแห่งจิตของเรา ไม่กำเริบ ข้าคนเป็นชาติสุดท้ายต่อไปใน ภพใหม่เป็นไปไม่ออก.

แปลจากพระสูตรที่ ๓๓ ในอังกุตรนิกายอวัฐฐกนิบาต หน้า ๓๓๑ ข้อ ๑๖๑

อุปกิเลสของสมาธิ

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่ป่าชื่อว่า ปาจิณวงศ์ธายาวัน แขวงเมืองโกสัมพ ณ ที่นั้น ภิกษุ ๓ รูป คือ พระอนุรท พระนันทะ และพระกัมภกะ ได้ทูลพระพุทธองค์ว่า ข้าพระองค์คงสาม พยายามกำหนดเห็นแสงสว่าง แล้วเห็นรูปทั้งหลาย แต่แสงสว่างและรูปนั้นเห็นอยู่ไม่นานก็หายไป ข้าพระองค์คงสามไม่ทราบว่าเป็นเพราะเหตุไร พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสกับภิกษุเหล่านั้น ดังต่อไปนี้:-

อนุรท ท. (ตรัสแก่ภิกษุทั้งสามองค์ แตรังเรียกอนุรทเป็นองค์แรก ในมาตังใช้อนุรทฯ) แม้เราเอง ครنگอนแตรตรัส ยังไม่ได้ตรัส ยังเป็นโพรตด้วย กำหนดเห็นแสงสว่างได้ และเห็นรูปทั้งหลาย แต่ไม่นาน

เท่าไร แสงสว่างและการเห็นรูปนั้นหายไป เราเกิด
 ความสงสัยว่า อะไรหนอเป็นเหตุ เป็นปัจจัยให้แสงสว่าง
 และการเห็นรูปนั้นหายไป เราคิดว่า อุปกิเลส เหล่านี้
 เป็นเหตุ เป็นปัจจัยให้แสงสว่าง และการเห็นรูปนั้นหายไป อุปกิเลสเหล่านั้น คือ.

๑. อวิชชา ความมืดหรือความสงสัย.
๒. อมนัสการ ความไม่ใส่ใจได้ให้
๓. อกัมมัทธะ ความท้อและความเล็ดเล็ดมั่งงอน
๔. ฌมภคิตะ ความสงสัยดวงหาวตก
๕. อุพพิละ ความตื่นตนด้วยความยั้ง
๖. ทุฐฐิตะ ความไม่สงบกาย
 (กายทรโท-อฐฐิตะ)
๗. อัจจาทฐธวัระ ความเพียรจัดเกินไป
๘. อคคณวัระ ความเพียรย่อหย่อนเกินไป
๙. อภิขัลปะ ความขยา
๑๐. นานคตัญญู ความนึกไปในสิ่งต่าง ๆ
 (เรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยผ่านมาหรือเคยจดจำไว้ มาสู่ตน
 ในขณะที่ทำสมาธิ อย่างนี้เรียกว่า นานคตัญญู)

๓๓. รมาน อคินชฌายคตตะ ความเพ่งต่อรูป
 จนเกินไป.

อนุรทท ท. เมื่ออุปกิเลสเหล่านั้น แม้อย่างใดอย่าง
 หนึ่ง เกิดขึ้นแก่เราแล้ว สมาธิของเราเคลื่อนไป เพราะ
 อุปกิเลสเหล่านั้นเป็นต้นเหตุ เมื่อสมาธิเคลื่อนแล้ว แสง
 สว่างและการเห็นรูปก็หายไป ฉะนั้นเราพยายามตัดสิ่ง
 ที่ว่า อวิชชาทำให้อุปกิเลสเหล่านั้นเกิดขึ้นไม่ได้ เราทำ
 ใจไว้โดยวิธีนั้น.

อนุรทท ท. เราคิดว่า อวิชชา เป็นต้นเหตุ
 เป็นอุปกิเลสของจิต จึงได้ระเี่ย.

เหตุของการไม่เห็นแสงสว่างและรูป

พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับภิกษุเหล่านั้นต่อไปอีก ว่า:-

อนุรทท ท. เราทั้งหลายไม่ประมาท มีความเพียร
 ประคองจิตไว้ในสมาธิอยู่ บางครั้งก็เห็นแต่แสงสว่าง
 ไม่เห็นรูป บางครั้งก็เห็นแต่รูป ไม่เห็นแสงสว่าง เป็น

๒๕๒๕	๒๖๒๖	๒๗๒๗	๒๘๒๘	๒๙๒๙	๓๐
คง ทงคนบาง	ทงคนบาง	ทงคนแตรงทงคนบาง	เวาจ		
๒๕๒๕	๒๖๒๖	๒๗๒๗	๒๘๒๘	๒๙๒๙	๓๐
เกิดความสงสัยว่า	อะไรหนอเป็นเหตุเป็นปัจจัย	ให้เป็น			
๒๕๒๕	๒๖๒๖	๒๗๒๗	๒๘๒๘	๒๙๒๙	๓๐
เขื่อน.					

อหฺรทฺท ท. เราคิดได้ว่า ชนใด เราไม่^๑รัก^๒กร^๓รูป^๔
 นก^๑ก^๒ง^๓แต่^๔แส^๕ง^๖ตัว^๗ว^๘ ชน^๑น^๒น^๓ เรา^๔ก^๕เ^๖น^๗แต่^๘แส^๑ง^๒ตัว^๓ว^๔ไม่^๕
 เ^๑น^๒ร^๓บ^๔ ชน^๑ใด^๒ เรา^๓ไม่^๔น^๕ก^๖ก^๗ง^๘แต่^๑แส^๒ง^๓ตัว^๔ว^๕ นก^๑กร^๒บ^๓ป^๔ ชน^๑น^๒น^๓
 เรา^๑ก^๒เ^๓น^๔แต่^๕ร^๖บ^๗ ไม่^๑เ^๒น^๓แส^๔ง^๕ตัว^๖ว^๗ เ^๑น^๒ด^๓ง^๔น^๕ ท^๑ง^๒ค^๓น^๔บ^๕าง^๖
 ท^๑ง^๒ค^๓น^๔บ^๕าง^๖ ต^๑ด^๒อ^๓ด^๔ท^๕ค^๖น^๗แ^๑ด^๒ท^๓ง^๔ค^๕น^๖บ^๗าง^๘.

อนฺรทฺท ท. เวเมอไมประมาท มคฺความเพียร
 ประคองจิตตใดในสมาธิอยู่ บางครั้ง เห็นแสงสว่างนิต
 เตยอ เห็นรูปนิตเตยอ บางครั้ง เห็นแสงสว่างมาก
 เห็นรูปมาก เปนดังนคตอดตทจนบาง คตอดตทจนบาง
 คตอดตทจนทจนบาง เวจิงเกิดสังสัยว่า อะไรวทนอ
 เปนเหตุ เปนปัจจัย ให้เป็นเช่นนั้น.

อนฺนทท ท. เวกิตฺตํว ชนฺได ตมาขของเว
นอย ชนฺนท จกมกมฺนอย ดยจกมฺนอยนน เว
จิงเหินแฉงตางนอย เหนวปกนอย ชนฺได ตมา

ของเรามีมาก ชนร่นหนักมีมากมาย ด้วยจากน้อยมาคน
เราจึงเห็นแสงดังวงมาก เห็นรูปก็มาก เป็นดังนี้ ตลอด
ทั้งคนบาง ตลอดคนบาง ตลอดทั้งกันและทางอนาง.

แปลจากอุปกิเลสสูตรในสังยุตตนิกาย อปปริย-
ตนาถิก มัชฌิมนิกายหนา ๓๐๒ ข ๒ ๔๕๒

การปฏิบัติ ตมระ วิบัติธนา เจริญตามแบบ
อย่างของพระพุทธองค์ จะได้พบทาง จะได้ไปทางเดียว
กนที่พระบรมครูได้สั่งจำไปก่อนแล้ว

เราพบเกิดมาภายหลัง แม่ไมท่นพระองค์ก็จะตาม
ไปให้ท่นพระองค์ แม่จะซา - นาน

พระบรมศาสดาคำนวณรู้ & คิดพพานแล้ว แต่
พระบรมภคินีอยู่ อยู่บนพระนพพาน เราได้ไม่เห็น
มาแล้ว เราจึงเชื่อ เราเชื่อตาของเราเอง เราได้เห็น
เชื่อยังงมงาย

ตาปสนี่

บันทึกเทศนา

ของท่านพระครูสมณธรรมสมาทาน
จิตปากนา คตองภาษะเจริญ ธนบุรี

นโม ตสส ภควโต อรหโต สัมมา สมพุทธสฺส
อิตปิโส ภควา ฯ ล ฯ พุทฺโธ ภควาติ

ณ บดินจะได้แสดงธรรมมิกกา ว่าด้วยพระพุทธรูป
คุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ เพื่อประดับสติปัญญา
และประสาธน์แห่งท่านผู้ปฏิบัติพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ผู้
มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จักแสดงตามลำดับ
พระบาททยกชนไวข้างตน เริ่มแต่คำว่า อิตปิโส ภควา
ไปจนจบ แต่การแสดงจะหนักไปในทางปฏิบัติ เพื่อมุ่ง
ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่.

คำว่า คุณ ในที่นี้หมายความว่าอะไร เมื่อ
พิจารณาหัดตามถ้อยคำในบาถนแล้ว หมายความว่า

ความดี ความงาม ที่ควรเทอดทูลเคารพบูชา ความดี
ความงามของพระพุทธเจ้า ๘ ประการ ของพระธรรม
๘ ประการ ของอริยสังข ๘ ประการ ตามที่ปรากฏ
ในพระบาถน จักได้แสดงแต่ละประการเป็นลำดับไป
เริ่มต้นพระพุทธคุณก่อน ซึ่งตั้งต้นด้วยคำว่า อรหิ คตอต
จนจบสังฆคุณ.

ตั้งแต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ที่มีพระ
เกียรติคุณเพื่องฟู จนเป็นที่เคารพสักการะของมวลเทวดา
อินทร์ พรหม และมนุษย์มาจนตราบนานกาลนาน มี
ใช้เพราะเหตุที่พระองค์เป็นกษัตริย์ แต่เป็นเพราะเหตุอื่น
เหตุอื่นคืออะไร ก็คือเหตุที่พระองค์สังวรราชสมบัติออก
บรรพชา ประกอบพระมหาวีระ ความเพียรอันแรง
กล้าจนได้บรรลुพระโพธิญาณ ณ คองไม้พระศรีมหาโพธิ์
เมื่อวันวิสาขบูชาปรุณมเพ็ญเดือน ๖ นั้นเอง พระองค์
ได้ตรัสรู้ญะยธรรมทางปวงในเวลารุ่งอรุณวันนั้น คุณ
งามความดีของพระองค์ ได้บังเกิดขึ้นในพระองค์ดังแว่น

๒๕ ลำดับมา จนครบเข้าเสด็จขึ้นบรรพต
รวมเป็น ๙ ประการด้วยกัน.

อรหิ เป็นพระคุณข้อหนึ่ง มั่นคงจะแสดงต่อไป

อรหิ เป็นเมตตาคุณ เกิดขึ้นเองพร้อมกัน

พระองค์บรมครูพระโพธิญาณ ยกตัวอย่างเทียบเคียงคล้าย
กับชื่อพระราชมารของพระเจ้าปดุงเสนาทโกศล ชื่อว่า
“มตตกา” กล่าวคือว่า องค์พระนางเธอประสูติหม่อมคอก
มตรวงลงมาจากอากาศในเวลาดึก พระราชบิดาและ
พระประยูรญาติ ถู้อาณัติมตรคอกมถินชานนามธิดา
องค์นั้นว่า “มตตกา” ซึ่งแปลว่าพระนางมด.

อรหิ เป็นคำที่พวกเราปฏิบัติธรรมวิชิตกันหนักหนา
ถึงแก่ได้มาเข้าเป็นแบบบวรกรรมภาวนา ในเมื่อนั่งสมาธิ
ฉะนั้น จึงขอนำมาแปลไว้ในที่นี้เพื่อได้ทราบซึ่งถึงพระคุณ
นามขอนไวบ้าง แต่การจะพรรณนาให้สิ้นสุดได้ เมื่อคิด
เทียบแล้วก็เท่ากับอากาศในภพนั้น กล่าวคือบรรดา
อากาศทั้งหลายในสากลโลก มีมากที่สุดที่จะคิดจะหา แต่
คิดจะเพาะอากาศเท่าที่ภพภพกระพือขณะทีมนั้นหนึ่ง จะ

มีอากาศอยู่ในระหว่างภพภพนี้ด้วย ในจำนวนอากาศ
ทั้งหลาย นั้นได้กณณ.

อรหิ แปลสั้น ๆ ว่าไกล จำควร เป็นต้องน้อย
“ไกล” หมายความว่า ไกลจากกิเลสหรือว่าพ้นจาก
กิเลสเสียแล้ว ไกล, ตรงกันข้ามกับปุถุชนคนเรา ซึ่งยัง
อยู่ใกล้ขันธ์กิเลส พระองค์บรมครูพิเศษเผด็จแห่งทอง
ชมภูนั้น หรือออกอย่างหนึ่งว่าได้เหมือนดวงแก้วอันหา
ค่ามิได้ สมคำที่ว่าพุทธระณะ ประกอบด้วย คาถาใน
เป็นผลคงที่ไม่หวนใจ หากจะมีของหอมมาชะโลมได้
พระวรกายสักหนึ่ง และเอาของเหม็นมาชะโลมสักหนึ่ง
พระหฤทัยของพระองค์ก็ไม่แปรผันนัยนัยประการใด
และเปรียบได้อีกสถานหนึ่งว่าอันพุทธอุปมาพระทัยมั่นคง
เส้าเขื่อน ถึงจะมีพายุมาแต่จากทิศทิศใดก็ตาม เมื่อเขื่อน
จึงมั่นคงแปลได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นผู้ควร คือเป็นผู้เรา
สมควรจะทอดจะบูชาไว้เหนือสิ่งอื่นทั้งหมด อรหิ เป็น
นามเหตุ พระคุณนามนอกนั้นเป็นนามผล.

จำในด้านภาวา ^{๕๔๒ ๐ ๑ ๒} ภายนอกชั้นนอกเป็นชั้น ๆ มี
 กายทิพย์ซ้อนอยู่ในกายมนุษย์ กายรูปพรหม ซ้อน
 อยู่ในกายทิพย์ กายอรูปพรหมซ้อนอยู่ในกายรูปพรหม
 กายธรรมซ้อนอยู่ในกายอรูปพรหม คนเราที่จำตายนั้น
 คือกายทิพย์กับกายมนุษย์หลุดพราวออกจากกัน เหมือน
 มะขามกระเทาะเปลือกจากเปลือกกระเทาะ กายทิพย์ก็หลุด
 จากกายมนุษย์ไป

การละกิเลสของพระองค์หลุดไปเป็นชั้น ๆ ดัง
 แต่กิเลสในกายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กาย
 อรูปพรหมเป็นลำดับไป กิเลสในกายมนุษย์คือ อภิชฌา
 พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ กิเลสในกายทิพย์คือ โลภะ โทษะ
 โมหะ กิเลสในกายรูปพรหมคือ ราคะ โทษะ โมหะ
 กิเลสในกายอรูปพรหมคือ กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย
 อวิชชานุสัย คือแดนไปจึงรักเขาถึงกายหนึ่ง คือกาย
 ธรรมหรือเรียกว่า ธรรมกาย เข้าชั้นโคตรภวิจิตต์ เรียก
 ว่าโคตรภพบุคคล ๆ นั้น เดินสมาบัติเพ่งอริยสังขันธ์
 อนุโลมปฏิโลม จนหลุดพ้นจากกิเลสพอก สักกายทิฏฐิ

วิจิกิจฉา คัดพศปรามาสแล้ว ตกสู่ญวมถนบเป็น
 พระโสดาบัน เป็นอันว่าพระโสดาบันละกิเลสได้ ๓ คือ
 สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉาคัดพศปรามาส แล้วกายโสดาบัน
 เดินสมาบัติเพ่งอริยสังขันธ์เป็นอนุโลม ปฏิโลม ต่อไป
 ถึงขีดสุดละกิเลสได้อีก ๒ คือ กามราคะ พยาบาท ชน
 พยาบาท จึงเลื่อนชั้นชนแบบสักกาคาม กายพระสักกาคาม
 เดินสมาบัติเพ่งอริยสังขันธ์ทางของเดียวจนหมดคือไป ถึงขีด
 สุดละกิเลสได้อีก ๒ คือ กามราคะ พยาบาท คนละเอียด
 จึงเลื่อนชั้นชนแบบพระอนาคามแล้ว กายพระอนาคามเดิน
 สมาบัติเพ่งอริยสังขันธ์ทางของเดียวจนหมดคือไป ถึงขีดสุด
 ละกิเลสได้อีก ๕ คือ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ
 อวิชชา จึงเลื่อนชั้นจากพระอนาคาม เป็นพระอรหันต์
 จิตต์ของพระองค์บริสุทธิ์หมดผอง ปราศจากกิเลสทั้งมถ
 จึงได้พระเนมิตกนามว่า อรหัน (จะกล่าวละเอียดในตอน
 สัมมชัคค)

เหตุทำให้พระองค์เป็น อรหันต์ นั้น สรุปโดยย่อ
 ก็ได้แก่การที่พระองค์บำเพ็ญสมาธิเจริญวิปัสสนา ด้วย

พระมหาปธานวริษธอนแรงกถาณโคณโมพระศรีมหาโพธิ
 ในฉนวนสาธะปรุณมนัน โดยความเค็ดเค็ดของพระหฤทัย
 อธิษฐานว่า แม่น้ำและเลือดในพระธรรมของพระองค์
 จะเหือดแห้ง เหลือแต่ เสน โอน หน่ง และ
 กระตุกตามที่เกิด หากไม่ได้รับรตุพระสัมโพธิญาณ
 คราบใด พระองค์จะไม่ยอมถูกรากถอนเป็นอนชาต
 แล้วพระองค์ทรงนั่งสมาธิรติไปด้วยนาพระทยอนเค็ดเค็ด
 ในที่สุดก็ได้รับรตุพระสัมโพธิญาณสมดังพระประสงค์ ใน
 ราชวราถแห่งฉนวนสาธะปรุณมนันเอง ยามคณทรวงบรรล
 ุปพุพเพวสาธุสัจฉิญาณ ความหยั่งรู้อรรถกถาหลังได้
 ยามที่ ๒ ทรงบรรลจุตูปาตญาณ ความหยั่งรู้ถึงความ
 จิตและความเกิด ยามที่ ๓ ทรงบรรลอุตถกขยญาณ
 ความหยั่งรู้ทกจากจิตตาสวระเลตทหมกหมมอยู่ ในจิตให้
 หมดสิ้นไป ทรงรู้เห็นแจ่มแจ้งหมด เห็นจริง ๆ เห็น
 ด้วยตาของธรรมกาย ไม่ใช่เห็นด้วยตามนุษย์ หรือ
 คิศาตคะเนเอา เห็นตลอดทั่วโลกมนุษย์ โลกสวรรค์
 โลกนรกเพราะพระองค์ได้ผ่านพ้นโลก ตั้งแต่จอกอสุ์แดน
 พระนิพพานแล้ว จึงเห็นได้ทั่วถ้วนโดยมิสงสัย.

สัมมา สัมพุทโธ

สัมมา สัมพุทโธ แปลตามศัพท์ว่า ครุสัตว์ด้วย
 พระองค์เองโดยชอบ หรือนัยหนึ่งว่า ครุสัตว์เองโดย
 ถูกต้อง หรือพูดให้สั้นกว่า รุกขเอง เพื่อให้ใกล้เคียง
 ภาษาสามัญไทยกันว่า รุกขรูก ขี้แต่คำที่พูดเค็ดเค็ด
 คนที่ทำอะไรผิดพลาดไปว่า เป็นคนไม่รุกรุกผิด ทำไป
 อย่างโง่ ๆ ดังนเป็นตน แต่แท้จริง พุทธโศกานเมือ
 พะเคราะหให้โลกซึ่งลงไปตามรูปศัพท์แล้ว มีความหมาย
 ลึกซึ้งมาก ต่างกับที่โลกนี้คำว่า ชานะ หรือชานะ
 ซึ่งแปลว่ารู้แจ้งเห็น ดังน พุทธโศกได้เปลี่ยนว่าครุสัตว์
 ไม่ใช่รู้เฉย ๆ เค็ดคำว่าครุสัตว์นั้นว่า ซึ่งสะกิดให้สนใจ
 ว่ารู้ กับครุสัตว์ ๒ คำ มีความหมายลึกซึ้งกว่ากันแน
 โดยมิสงสัย เมื่อระลึกกถึงพระบาทในธรรมจักรบวคิน
 สุตตรที่ว่า “ จักขุ อุตปาทิ ญาณิ อุตปาทิ ปัญญา
 อุตปาทิ วิชชา อุตปาทิ อาโลโก อุตปาทิ ” จึงทำ
 ให้ได้เห็นความว่า คุณวิเศษทั้ง ๕ อย่าง ดังบาถทยกชน
 กล่าววจะเป็นความหมายแห่งคำว่า พุทธ กล่าวคือ

จักขุญาณ บัญญาวิชา อาโลโก ทัง ๕ อย่างประมอด
 เข้าด้วยกัน รวมเป็นคำแปลของคำว่า พุทโธ หรือจะ
 แปลให้สั้นเข้าอีก คำว่า พุทโธ ก็ยังคงแปลว่า ทง
 ทงเห็น ไม่ใช่รู้เฉย ๆ อาศัยคำว่า จักขุ ญาณ ใน
 บาททยกชนกถาวาานนเป็นเครื่องประกอบ ยิ่งกว่านั้น
 ยังมีคำว่า ชานตา บัณฑิตา ฯ ในมหาสติปัฏฐานสูตร อย
 อีก ซึ่งเป็นเหตุสนับสนุนว่า ทวาพระพุทโธเจตตรัสรู้
 ไม่ใช่รู้เฉย ๆ เป็นทงทงเห็น ทวาเห็นนหมายถึงความ
 วิชาเห็นอย่างตาเราเห็นอะไรจริง ๆ แต่พระองค์เห็นด้วย
 คารวมกาย และการทพระองค์เห็น โดยมีไตรปิ
 ลีตสอนให้รู้สอนให้เห็น รู้เห็นโดยคำฟังพระองค์เอง และสั่ง
 ทงหลายทพระองค์ตรัสเห็นน ตรงตามความเป็นจริงทงเห็น
 มีวิชาคคะเน หรืออนุमानเอา จึงเป็นองค์สัมมา
 สัมพุทโธ พระผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ หรือหนยหนึ่งว่า
 โดยถูกต้องตรงตามความเป็นจริงทุกประการ จึงได้ชื่อ
 ว่า ครัสรู้ ยังมีคำว่า สัม นานา พุท เตมเขามาอีก
 คำหนึ่ง ซึ่งแปลว่า ด้วยพระองค์เอง คือไม่ต้องมีผู้

สั่งสอน พระองค์ทำอย่างไร จึงตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง
 เช่นนั้น ขอนตอบไม่ยาก พระองค์ตรัสรู้ด้วยพระองค์
 เองได้ก็เพราะความเป็น อรหิ ของพระองค์ดังกล่าวมา
 ข้างต้นแล้วนั่นเอง คือ เมื่ออำนาจสมาธิให้จิตของ
 พระองค์หลุดพ้นจากอาสวะแล้ว จิตของพระองค์ก็ใส
 ยิ่ง หยุต และบริสุทธิ์ผุดผ่อง เพราะหยุตงเห็นเอง จึง
 มั่งคั่งแห่งผุดขึ้นในนง ทำให้รู้ พระองค์ก็รู้ตามนงไป
 นาสมนมมอยู่สักก่อนหนึ่งอยู่นงเองเราก็มองไม่เห็น แต่
 ถาณานนนอนนงได้บริสุทธิ์แล้ว แมแต่เขมอยู่นงเองเร
 ก็เห็น นนโคกเห็นน.

ยังมีคำว่า สัมมา นานา สัมพุทโธ อีกคำหนึ่ง
 คำว่า สัมมา แปลว่า โดยชอบ หรือโดยถูกต้อง
 พระองค์ตรัสอะไร มีเหตุผลนงนได้เสมอ จึงได้ชื่อว่า
 ถูกต้อง เพราะการพูดอะไรไม่เหตุผลกับสัมมหรือยนงน
 ได้แล้ว ตามหลักธรรมดาร์ยกว่าไม่ถูก ต้องมีเหตุผล
 กับสัมมกนจึงจะนับว่า ถูกพระสัทธรรมคำสอนของพระองค์

มีผลตบตีกันอยู่เสมอไม่คลายเคืองกัน จึงสมควร
แล้วที่พระพุทธทศนามว่า สัมมา สัมพุทโธ.

พระพุทธทศนามะ ทศนามาสาธกในทณ ว่าแต่
โดยต้น ๆ กวา พระองค์ตรัสเหตุ ตรัสผล ไม่ใช่
แต่เหตุหรือแต่ผล พระองค์ตรัสทั้งเหตุตรัสทั้งผล
ทวณ คืออะไร เหตุสุข เหตุทุกข เหตุไม่สุขไม่ทุกข์
หรือเรียกย่อพยากฤต คือ สภาพเป็นกลาง ๆ ทั้ง ๓
อย่างนี้ เป็นรากฐานแห่งการตรัสรู้ของพระองค์ กล่าว
คือ สุข พระองค์ไม่ทรงรู้แต่สุขเฉย ๆ ตรัสรู้ถึงขงเขา
ไปถึง ว่าอะไรเป็นเหตุให้เกิดสุขด้วย และอีก ๒ ประการ
หนักเช่นเดียวกัน ทั้งเหตุ ทั้งผล กันไป เป็นต้นว่า
สุขเป็นผล คือความสบายกายสบายใจ อะไรเล่าเป็น
เหตุทำให้เกิดผล คือ สุขดังกล่าวมานั้น พระองค์ตรัสไว้ว่า
อโลภะ อโทสะ อโมหะ ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง
(แปลอย่างย่อที่สุด) ๓ ประการนี้แหละเป็นเหตุ ดังมี
บาติเป็นทณนยนา กุศลธรรมมา อกุศลธรรมมา
อพยากคารรมา เป็นอาทิ โลภ โกรธ หลงเป็นฝ่าย

อกุศล ตรัสว่าเป็นเหตุแห่งทุกข์ เราปลุกชนมกรรมกันแต่ผล
สาวหาเหตุไม่มีใครถึง เช่นคนทำโจรกรรมแล้วไปต้อง
โทษอย่างมากทรมานทมิไม่กอยู่ในคนหยาบ ๆ ว่า ผล
ก็ต้องได้รับทุกข์ คือการต้องโทษนั้น เนื่องมาจาก
โจรกรรมแต่แท้จริงเหตุเท่านั้นยังไม่พอต้องสาวเขาไปอีก
ทำไมเขาจึงทำโจรกรรม ก็จะได้ความว่าเพราะ โลภะ
เป็นมูลเหตุ แต่ยังไม่พอ เมื่อสาวเขาไปอีกว่า ทำไม
โลภะจึงครอบงำเขาได้ ก็จะได้ความว่าจิตใจของเขา
สกปรก ทำให้จิตใจของเขาจึงสกปรก จึงได้เหตุว่า
เพราะเขาไม่ประพฤติตามโอวาทพระบรมศาสดา อย่าง
น้อยก็เป็นคนทุศีล อทินนาทานขาดไปเสียของคณงแล้ว
เหตุใดเขาจึงเป็นคนทุศีล ก็จะได้ความว่าเขาไม่รู้เรื่องศีล
หรือรู้แต่ไม่นำพา ทำไมจึงไม่รู้เรื่องศีล ก็อาจเป็น
เพราะเหตุที่เขาไม่เคยย้านหนังสือทางพระพุทธศาสนาหรือ
สืบทตบพิงพระธรรมเทศนา ฯลฯ ดงนี้เป็นต้น พระองค์
ทรงสอนไว้ละเอียดถี่ถ้วนว่า ให้รู้เท่าถึงเหตุผล วิชา
ผ่นเกิดจากเหตุใด พระองค์มีแนวสอนให้ปฏิบัติเพื่อละ

พระธรรมเทศนาของพระองค์ เมื่อตอนตรัสรู้
ใหม่ๆ หนีเข้าไปในทางแสดงเหตุ และการดับเหตุ หรือที่
เรียกว่า สมุทัย กับนิโรธ ดังเช่นในการให้พิจารณาเรื่อง
สังขาร ในด้านสมุทัย ว่า อวิชชา บัณฑิต สังขาร
และในด้านนิโรธว่า อวิชชาขระณะ อสังขารคณิโรธ
ในด้านสมุทัยนั้น แปลความเป็นสยามภาษาวา อวิชชา
เป็นปัจจัยให้เกิดสังขารๆ เป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณๆ
เป็นปัจจัยให้เกิดนามรูปๆ เป็นปัจจัยให้เกิดอายตนะ๖ๆ
เป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะๆ เป็นปัจจัยให้เกิดเวทนา ๗ เป็น
ปัจจัยให้เกิดคันหา ๗ เป็นปัจจัยให้เกิดอุปาทาน ๗ เป็น
ปัจจัยให้เกิดภพๆ เป็นปัจจัยให้เกิดชาติ ๗ เป็นปัจจัยให้
มีความ แก่ ความตาย และความเศร้าโศกต่าง ๆ
ดังเหล่านี้จะดับได้ก็เพราะดับชาติๆ ดับได้ก็เพราะดับภพ ๗
จะดับได้ก็เพราะอุปาทานดับ อุปาทานจะดับได้เพราะ
คันหาดับ คันหาจะดับได้ก็เพราะเวทนาดับ เวทนาจะ
ดับได้เพราะผัสสะดับ ผัสสะจะดับได้ก็ต่อเมื่ออายตนะดับ
อายตนะจะดับได้ ต่อเมื่อนามรูปดับ นามรูปจะดับได้คือ

เมื่อวิญญาณดับ วิญญาณจะดับได้ก็ต่อเมื่อสังขารดับ
สังขารจะดับได้ก็เพราะอวิชชาดับ เหตุผลเกิดดับเกี่ยว
ของกันเป็นลูกโซ่เช่นนี้ เรียกว่า บัณฑิต การที่พระ
องค์ได้รู้แจ้งแทงตลอดในวัตรสังขารทั้งสี่ การพิจารณา
ตามลำดับ ดังทยกชนกล่าวมาข้างต้น เมื่อยืนให้ได้
ความเข้าใจอันจะเป็นผลในทางปฏิบัติแล้ว ก็สมควรสำคัญ
อันเดียว คือ อวิชชา เป็นมูลรากฝ่ายเกิด หรือที่เรียกว่า
สมุทัย และในทางดับ หรือที่เรียกว่า นิโรธ ก็ทำนอง
เดียวกัน อวิชชา ทำนองเป็นดวงการสำคัญ ถ้าดับอวิชชา
ได้อย่างเดียว อื่นๆ ดับเรียบหมด เพราะอวิชชาเหมือน
ต้นไฟ แต่ถ้าดับอวิชชาไม่ได้แล้ว ก็ไม่มีหวังว่าอย่าง
อื่นจะดับได้ ที่หมายสำคัญในคำสอนของพระองค์คงอยู่ที่
ว่าให้รู้ ปฏิบัติเพียรหาทาง กำจัดอวิชชาเสีย จึงจะพ้นจาก
ห่วงถัก คืออวิชชาถึงดับได้.

อนเภาชาติ สัสาริ ฯลฯ

ในขณะเมื่อ แสงทองเรืองรองแห่งแสงเงินมา
ยังขอบฟ้าเบื้องบูรพาอันเป็นสัญลักษณ์ว่า ดวงอาทิตย์

เตรียมทำหน้าที่จะต้องโลกอยู่แล้ว เป็นเวลาที่อากาศ
 เย็นเย็นสดชื่น ตั้งใจเราหนีไประลึกลับเงาวิ่งอรุณ
 แสงวันเพ็ญสำมะมา อันเป็นวันที่พระบรมโลกนาถ
 อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ครัสต์อรุณครัสต์มาสัมโพธิ
 ญาณนั้น เราจะได้เห็นโอภาสธรรมอันรุ่งโรจน์ยิ่งกว่า
 แสงทองนบร้อยเท่าพันทวี ช่างไรก็อยู่ภายใต้โพธิพฤกษ์
 อันมหาศาล ใบเขียวชอุ่มรับกับธรรมอันเหลือองค์รวม
 อยู่ภายใต้มัน ในใจกลางแห่งธรรมอันสว่างไสว
 อยู่บน มีโซนไกล คือองค์สมเด็จพระสัมมา
 สัมพุทธเจ้าของเราประทับพร้อมอยู่ด้วยพระอาการอันนาน
 พระพุทธรูปได้เสวยวิมุตติสุข อันเป็นผลแห่งการที่พระองค์
 ได้ทรงประกอบพระมหาปรินิพพานไว้ มาเป็นเวลาช้านาน
 จึงได้บรรลุนครตัมมาสัมโพธิญาณ สัมผัสพระพุทธรูป
 ประสงค์ พระองค์จึงทรงเปล่งพระสุทธานุญาตอันหาว่า
 อเนกชาติ สัสดาร ดังที่ได้ยกชนกถาไว้ข้างต้นนั้น ซึ่ง
 แปลกใจความเป็นสยามภาษาวา “เราสืบเสาะหาตัว
 ข้างไม่มีผู้สร้างปราสาทมานานแล้ว เมื่อเรายังหาไม่พบ

เราต้องท่องเที่ยวอยู่ในสังสาร เวียนตายเวียนเกิดอยู่แทบ
 จะนับชาติไม่ถ้วน การเกิดนำความทุกข์มาให้เราแล้ว ๆ
 เถา ๆ ไม่รู้จักจบจักสิ้น นี่แหละ ท่านนายช่างไม้กล่าว
 คือค้นหา บัดนี้เราเจอตัวท่านแล้วละ ท่านหมดโอกาส
 ที่จะมาสร้างปราสาท คือ อดีตภาพร่างกายเราต่อไปได้
 อีกแล้ว กระดูกซี่โครงท่าน ถ้าวัดก็กินได้เราหักเสีย
 กรอบหมดแล้ว มีหน้าซ้ายยอดปราสาท ถ้าวัดคือ อวิชชา
 เรากรอทำลายหมดสิ้นแล้ว จิตของเราปราศจากเครื่อง
 ประคองแล้ว เรากำลังจะความสิ้นไปแห่งค้นหาแล้ว” พระ
 อุตานนมมขอความเป็นบุญคุณฐานัน ๆ แคมอรชรสลัก
 ซึ่งนำสันใจเป็นอย่างดี ที่แปล คหภูมิ ว่ายอดปราสาท
 ก็เพื่อความเหมาะสมที่พระองค์เป็นกษัตริย์ เพราะบ้าน
 เรือนของพระมหากษัตริย์ เรียกกันว่าปราสาทราชฐาน
 พระอุตานนมมขอความชัดเจนแลดูมีจำกัดของอธิบาย.

วิชาจักรณสัมบันโน

คำว่าวิชาจักรณสัมบันโน แปลว่า พระองค์คง
 พร้อมด้วยวิชาและจรรยา คุณวิเศษของพระองค์ในท

แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑ วิชชา ๒ จรรย์ อะไร
เรียกว่าวิชา วิชาในที่นี้หมายเอาความรู้ทุกาจะมด
เสียได้ มดคืออะไร ในที่นี้หมายเอาชนธิ & คือ รูป
เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ตรงกันข้ามกับอวิชชา
ที่แปลว่าไม่รู้ คือ ไม่รู้จักหรือผิด เพราะว่าเข้าไปยึด
มั่นในชนธิ & จำเป็นตนเป็นตน จึงมดมนธิไม่รู้ไม่เห็น
ของจริงคือนิพพาน ข้อสำคัญอยู่ที่อุปาทาน ซึ่งแปล
ว่ายึดมั่น คือยึดมั่นในชนธิ & ถ้ายิ่งติดอุปาทานไม่ได้
ความติดก็ลงมดคืออยู่อย่างนั้น ติดอุปาทานได้มนพพาน
เป็นทิไปเป็นเบืองหน้า หรือพูดให้ฟังจะยากกว่ากล่าวเมื่อ
ติดอุปาทานเสียได้จะมองเห็นนิพพานอยู่ข้างหน้า อวิชชา
ที่แปลว่าไม่รู้มันได้แก่ไม่รู้อดีต ปัจจุบัน อนาคต ของ
สังขาร ไม่รู้ปฏิจตุสมุปบาท และอริยสัจจะ

ชนธิ & เป็นข้อของอุปาทาน ถ้าง่ายชนธิ &
หรือว่างชนธิ & ไม่ได้กั้นจากภพไม่ได้ คงเวียนว่าย
ตายเกิดอยู่ในกามภพ รูปภพ อรูปภพ นเอง มดมนธิวน
อยู่ในทมิฬ คือโลกนเอง ได้ในคำว่า อวิชญโต อโยโลก

ซึ่งแปลว่า โลกนระมด ผู้แสวงหาโมกขธรรม ถ้ายิ่ง
ติดชนธิ & อยู่แต่ๆ ยังจะพบโมกขธรรมไม่ได้เป็นอันขาด
กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม อรูปพรหม เหล่านี้
อยู่ในพวกมชนธิ & กล่าวคือ มนุษย์เทวดารูปพรหม
อรูปพรหม เหล่านี้อยู่ในพวกมชนธิ & ติดอวิชชา
ติดจนรกกพวกมชนธิ & พวกมดทงน ยังในโลกกนค
นรก เรียกว่ามดใหญ่ทีเดียว.

วิชชาที่วานหมายเอาวิชา ๓ คือ ๑ วิปัสสนา
วิชา ๒ มโนมยิทธิวิชา ๓ อิททวิวิชชา แลภา
นบวมคลอติดอภิญญา ซึ่งเป็นประเภทหนึ่งของวิชา
เข้าด้วยกันแล้ว รวมกันเป็น ๗ คือ ๔ ทฬักขวิชชา
& ทฬัสถวิชชา ๖ ปริจิตตวิชชา ๗ ปุพเพนิวาสวิชชา
๘ อาสววิชชา ส่วนจรรย์นั้น มี ๑๕ คือ
๑ ศีลสังวร ๒ อินทริยสังวร ๓ โภชนเมตตัญญา
๔ ชาติริยานโยค ๕ ศรัทธา ๖ สติ ๗ หิริ ๘ โอตัมปะ
๘ พหุสัจจ ๑๐ อุปลกโก ๑๑ ปัญญา กับรูปฌาน ๔
จึงรวมเป็น ๑๕

ต่อไปจนกระทั่งถึงวิชา และจะยกเอาวิชา
 วิชาจนแสดงก่อน วิชา คำน แปลตามศัพท์ว่าเห็น
 แจ่ม เห็นพิเศษ หรือเห็นต่างจากคนอื่น ๆ, เห็นอะไร,
 เห็นนามรูป, แจ่มอย่างไร, แจ่มโดยสามัญลักษณะ ว่า
 เป็นของไม่เที่ยง เต็มไปด้วยทุกข์ และเป็นอนัตตา
 ใต้ตัวตน สักว่า บุคคล เรา เขา มีข้อสำคัญว่าเห็น
 เห็นอย่างไร เป็นเรื่องแสดงยากอยู่ เห็นด้วยตาเรา
 หรือเห็นด้วยอะไร ตามมนุษย์ไม่เห็น ต้องหลบตาของ
 มนุษย์เสียจึงไปจดจ่ออยู่ ที่ศูนย์กลางปฐมมรรค (คำว่า
 ปฐมมรรคนี้ได้มาจากบาลีในสันสกฤตประโยคที่ว่า “ศตฺรา ย
 มา” ซึ่งแปลกันมาว่า อยู่ปฐมมคโค อันว่า
 ปฐมมรรคนี้ อาจทักได้ มอญเป็นเมืองต้นตอพระนิพพาน
 ในพระนิพพาน) เห็น จำ คิด รู้ มอญในดวงปฐมมรรค
 นั้น ตากายทิพย์รูปพรหม อรูปพรหม ไม่เห็นก็เพราะว่า
 พวกเหล่านั้นยังไม่พ้นโลก เต็มอยู่แต่อยู่ในกระแส
 จะให้แสดงออกออกไปเห็นข้างนอกย่อมไม่ได้ เพราะอยู่ใน
 กระแสของตัว เพราะโลกมันบังด้วยเหตุว่าโลกมันมืด

ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น พวกเหล่านั้นจึงไม่สามารถจะเห็น
 กล่าวคือ พวกทบาศาเพญได้จนลงจนรูปฌาน และรูป
 ฌาน ก็ยังอยู่ในกระแสของตัว ยังอยู่จำพวกโลก
 หรือที่เรียกกันว่า ฌานโลกียะ ยังเรียกวิชาว่าไม่ได้
 เรียกสมณะได้ แต่อย่างไรก็ดี วิชาดังกล่าวก็ต้องอาศัยทาง
 สมณะเป็นรากฐานก่อน จึงจะก้าวขึ้นสู่ขั้นวิชาได้
 การบำเพ็ญสมณะนั้น ตั้งจิตตั้งใจตรงปฐมมรรคตรงศูนย์กลาง
 คือ กิ่งกลางกายภายในตรงกลางพอดี้ ไม่เหลื่อมซ้าย
 ขวาหันหลัง แลดูเดือนดวงขึ้น ๒ นิ้ว เมื่อถูกส่วนก็จะเห็น
 กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหมเป็น
 ชน ๆ ซ่อนกันอยู่ภายในตามลำดับจากกายมนุษย์เข้าไป
 พิจารณาประกอบธาตุธรรมถูกส่วนรูปจะเกาะถ่วงออก
 จากกัน เห็นตามลำดับเข้าไป กายมนุษย์จะเกาะออกเห็น
 กายทิพย์ ๆ เกาะเกาะออกเห็นกายรูปพรหม กายรูปพรหม
 เกาะเกาะออกเห็นกายอรูปพรหม ในเมื่อประกอบธาตุธรรม
 ถูกส่วน ออกแวก ไม่เห็น หักหยด จึงเห็น หยิบไม่
 เห็น ละเอียดจึงเห็น อาคาบ สัมปชาโน สติมา

ประกอบความเพียรหมั่น ร้อยเล่มไม่เผ็ดเพียงแต่ชั้น
 ภายพิพเพาเนนกลอดดังไปยังที่ต่าง ๆ ได้ ไปรู้ไปเห็น
 เหตุการณ์ได้เหมือนตาเห็น คล้ายกับนอนหลับฝัน แต่
 ไม่ใช่หลับ เห็นทั้งตน ๆ การนอน คนธรรมดาสามัญ
 จะหลับเมื่อไรไม่รู้ จะตื่นเมื่อไรก็ไม่รู้ แต่ถ้ามองจนกาย
 พักแล้ว จะต้องการให้หลับเมื่อไร จะให้ตื่นเมื่อ
 ไรทำได้ตามใจชอบ พวกฤษฏาที่โตมาเพื่องานเขาก
 ทำได้ แต่ทงนก็อยู่ในคืนสัมนตนเอง สัมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ก็ได้เรียนมานมาแล้วจากใน
 ด้านภาษา กล่าวคืออาพาธคาบสัณ และอุทกคาบสัณได้ผล
 เพียงแค่นั้น พระองค์เห็นวามมีอะไรดียิ่งกว่านั้น จึง
 ได้ประกอบพระมหาวชิระบำเพ็ญเพียรต่อไปจนในที่สุด
 พระองค์ได้บรรลุถึงสัจจนาวิชา เมื่อถึงขั้นนั้นแล้วจึงมอง
 เห็นสามัญลักษณะเห็นนามรูป ด้วยตาธรรมกาย เพราะ
 พระองค์ทูลละปေးไขคือโลกออกมาได้แล้ว

พระองค์เห็นโลกหมดทั่วทุกโลก ด้วยตาธรรมกาย
 พระองค์รู้ด้วยญาณธรรมกาย ผิดกว่าพวกกายพิพ

รูปพรหมและอรุปรหมเหล่านั้น เพราะพวกเหล่านั้นรู
 ด้วยญาณ แต่พระองค์รู้ด้วยญาณจึงผิดกัน ถ้าพ
 เหตุการณ์ทั้งหลายแต่พระองค์รู้เห็นหมด แต่มิใช่รู้ก่อน
 เห็น พระองค์เห็นก่อนรูทางสัน

การเห็นรูปด้วยตามนุษย์อย่างเช่นพระยงศ์กับพวก
 ไปพบทราภคัพและช่วยกันเผา ขณะเผ่าได้เห็นศพน
 มีการแปรผันไปต่าง ๆ เดิมเป็นศวกน้อยเต็มทงค
 รูปร่าง ดี สันฐานก็เปลี่ยนรูปคน ครนถูกความร้อนของ
 ไฟเผาจน สักค่างแปรไป คำจนคล้ายตะโก หดสั้น
 เล็กตงทุกที่ ๆ แล้วแขนขาหลุดจากกัน จนมิใช่ออก
 ว่าเป็นร่างคนหรือสัตว์ ไม่เพียงเท่านั้น ครนเหลือถูกไฟ
 กินหมดก็เหลือแต่กระดูก เป็นท่อนเล็กท่อนน้อย ใน
 ที่สุดกระดูกเหล่านั้นแห้งเพราะแตกจากกัน ถอนเป็นชน
 เล็กชนน้อย จนมิใช่ออกว่าเป็นกระดูกสัตว์หรือกระดูก
 มนุษย์ พระยงศ์ปลงสังเวชถึงความเป็นอนิจจัง ทุกข
 อนัตตา แห่งสังขารว่างกายที่เป็นทราภคัพนั้น แม้กระ
 นั้นก็ยังไมทำให้บรรลุมรรคผล จนกว่าจะได้ไปพบพระ

พทขเจ้า จังบรรตุมรรคผล นักเบณหตฐานท์
 ยนยนา เห็นด้วยตามนุษย์ ไม่ทำให้บรรตุมรรคผลได้
 อย่างมากเป็นเพียงปัจจัย เพาะให้บรรตุมรรคผล
 เท่านั้น การเห็นด้วยตาพิย ติารปพรหม และ
 อรูปพรหมกเช่นเคยอกน เป็นเพียงปัจจัยเพาะให้บรรตุมรรคผลเท่านั้น ต้องเห็นด้วยตาธรรมกาย จังจะบรรตุมรรคผลได้.

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เรียกว่า
 เบญจขันธ์ คือขันธ์ ๕ รูปจะกล่าวในที่นี้ ฉะเพาะรูป
 หยาบ ๆ คือสังขาราทฐ & ดิน น้ำ ลม ไฟ ประกอบ
 กันเข้า รวมกันเป็นก้อนเป็นชิ้น เป็นอน แต่เห็นด้วยตา
 เห็นว่างควายมนุษย์และสัตว์ ที่เรียกว่ารูปเพราะเหตุว่า
 เป็นของซึ่งยอมจะต้องแตกสลายไปด้วยเหตุต่าง ๆ มี
 หนาวและร้อนเป็นต้น กล่าวคือหนาวจัด เย็นจัด จน
 เกินขีด หรือลวกร้อนจนเกินขีดยอมแตกสลายไป แต่ก
 แยกโดยละเอียดแล้ว วัณมหลายประเภทด้วยกัน เช่น
 อุปาทายรูปเป็นต้น แต่วาจกยงไม่มาแสดงในที่นี้ การ

พิจารณาโดยสามัญลักษณะ พิจารณาไป ๆ ละเอียด
 เข้าซึ่งเขาทุก ๆ จณเห็นชัดว่านมใช้ตัวคนเรา เขา อะไร
 สักแต่ว่าธาตุประสมดวงชนแล้วเกิดดับไป ตาธรรมกายเห็น
 เห็นชัดเจน เห็นเกิดเห็นดับตคนไปทีเดียว คือ เห็น
 เกิดดับ ๆ ๆ ๆ คุณไปทีเดียว ที่เห็นว่าเกิดดับ ๆ หน
 เหมือนอะไร เหมือนพองนา เหมือนอย่างไร เราเอา
 ของฝาด เช่นเปิดอกสุนัขมาคัมแล้ววิ่งไล่อย่างไว ชน
 ดนจะแต่เห็นเป็นหน้าเปล่า ๆ ค้อมาเมื่อเอามือแกลงเร็ว ๆ
 อย่างที่เขาเรียกว่าดนาให้เป็นพอง เราจะเห็นมสังหนึ่ง
 ปรากฏชัดว่าชนมาเป็นรูปเป็นร่าง สังเราเรียกว่าพองนา
 ดให้ดจะเห็นในพองนมเม็ดเล็ก ๆ เป็นจำนวนมากติด
 ตอกนเป็นพัตรวมกันเรียกว่าพองนา เราจึงดให้ดจะ
 เห็นว่าเม็ดเล็ก ๆ หนพอดงชนแล้วก แตกย่อยไปเรื่อย ๆ
 ไม่อยู่นานเลย หนแหละเห็นเกิดดับ ๆ ตาธรรมกายเห็น
 อย่างนี้ เห็นเช่นนี้จึงปล่อยอุปาทานได้ เวทนา สัญญา
 สังขาร วิญญาณอีก ๔ กองนทาทนองเคยอกนเห็นเกิด

ความยดถอ (อุปาทาน) จำเขาเป็นสามภรรยาจนแล้ว
 นอนใดคนหนึ่ง จะเห็นชัดในชื่อว่าทุกขเกิดจากอุปาทาน
 หนึ่งเป็นเครื่องยดถอเห็นยดถอจึงเขามา แต่ตาพงชนช ๕ ไม่
 ใช้ตัวทุกขได้ในคำว่า บัญญัติอุปาทานกันชรา ทุกขา รวม
 ความกฉา ปล่อยอุปาทานไม่ได้เป็นทุกข ปล่อยได้ หมด
 ทุกข ถอดกายทิพย์ออกเสียจากกายมนุษย์ กายมนุษย์
 ก็ไม่มเรือง จะมีใครเป็นทุกข และในที่สุดจะต้องปล่อย
 อุปาทานให้หมดทั้งในกายทิพย์ กายรูปพรหม และอรุ
 พรหม คงแต่ขรรณกายเด่นอยู่.

เหตุใดพระองค์จึงเห็นสอนหนักไปในทาง อนิจจัง
 ทุกขัง อนัตตา เมื่อใครครวญโดยสุขุมแล้ว จะมอง
 เห็นว่า พระองค์สอนดังนี้เพื่อตรัสสอนให้คนทบทวนความคิด
 ใช้วิจารณ์บัญญัติข้อดล้องเห็นได้เอง เช่น พระองค์ตรัส
 ถึงอนิจจัง ก็เพื่อให้คนคิดทวนจริง ตรัสถึงทุกขัง ก็เพื่อ
 ให้คนคิดหาสุขัง ตรัสถึงอนัตตาก็เพื่อให้คิดหาอตตา
 คนทบทวนญาณเจตยวณตาด ประกอบด้วยความเพียรพินิจ
 พิจารณา ย่อมจะมองเห็นแนวพระโอวาทของพระองค์

จะเทียบให้เห็นเช่น มีคน ๒ คนยืนอยู่ คนหนึ่งสูง คน
 หนึ่งต่ำ เรารู้จักคนสูง ใครมาถามเราว่าคนสองคนนั้น
 รู้จักไหม เราตอบว่าคนสูงเรารู้จัก เมื่อคนนอนโดยน
 คำตอบเช่นนั้น แม้ตาของเขาไม่เห็นคนสองคนนั้น
 เลย เขาย่อมจะรู้ว่าคนที่เราไม่รู้จักนั้นต่ำกว่าคนที่เรารู้
 จักโดยเราไม่จำเป็นจะต้องพูดว่า คนตาเราไม่รู้จัก นอน
 ไต อนิจจัง บอก นิจจัง ทุกขังบอก สุขัง อนัตตา
 บอก อตตา ฉะนั้น อะไรเล่าเป็นนิจจัง สุขัง อตตา
 ก็คือขรรณกายนั่นเอง เป็นตัวนิจจัง สุขัง อตตา

คิด หลุด เป็นหัวข้อสำหรับปฏิบัติ ปล่อย
 อุปาทานไม่ได้เรียกว่าคิดปล่อยได้เรียกว่าหลุด คิด คือ
 คิดอยู่ในโลก หลุดคือพ้นจากโลก เรียกว่าโลกุต
 ราชแดนพระนิพพาน ต้องปล่อยอุปาทานทั้งในกายมนุษย์
 กายทิพย์ กายรูปพรหม อรูปพรหม ต้องพิจารณา
 ให้เห็นความเป็นจริงแห่งเบญจขันธ์ดังกล่าวมานั้น ด้วย
 ศาขรรณกายจึงเป็นวิปัสสนาวิชา อันจะเป็นทางให้
 หลุดได้.

วิปัสสนาวิชาแยกได้เป็น ๑๐ ประการ คือ

๑. สัมมัตถญาณ พิจารณาย่นย่อนามรูป คือ
ความเห็นตามเป็นจริงของนามรูปนั้น ๆ

๒. อุทยัพพญาณ บัดต้นญาณ คำนึงถึงความเกิด
ความดับของสังขารร่างกาย ดังอุทาหรณ์เรียกฟองน้ำ
ดังทักแต้วมาข้างคัน คือเห็นเกิดดับ ๆ ๆ คัดคอกันไป

๓. ภังคานุปัตตญาณ บัดต้นญาณ คำนึงแต่ความดับ
อย่างเดียว ให้เห็นว่าสังขารร่างกายเกิดมาแต่ฉณ มน
วังแต่จะแตกดับอย่างเดียว และก็จะแตกดับอยู่ร่ำมื่อ
แล้ว ประหม่อมร้อนทปูลูกอยู่ริมคัน ทั้งตวงเรือนกเช
ชวนจนจะพังอยู่แต่ด้วย ซึ่งเป็นความจริงแท้ เราพูด
กันอยู่หยก ๆ พอขาดคำเราอาจจะตาย เพราะโรคภัย
อันตรายล้อมอยู่รอบข้าง ไม่รู้ว่ามันจะปรากฏขึ้นขณะใด

๔. ภยคุปฐฐานญาณ คำนึงให้เห็นว่า สังขาร
ร่างกายเป็นภัย เสมือนสัตว์ดุร้ายไม่น่าจะเข้าใกล้ ซึ่ง
หมายความว่าไม่ควรจะหลงนิยมชมชื่น อันจะติดตั้งให้
ใจเราหมกมุ่นเป็นเหตุให้ติดอยู่ในภพ.

๕. อาทณฺณานุปัตตญาณ บัดต้นญาณ คำนึงถึงสิ่ง
ค้ำถ่วงโทษแห่งสังขาร ถ้าเราอุปาทานยึดมั่นอยู่
ว่า เป็นตนเป็นคนของเราแล้ว มันจะให้ทุกข์โทษดัง
กล่าวในประการที่ ๔ นั้นดุจเดียวกัน.

๖. นิพพิทานุปัตตญาณ บัดต้นญาณ เมื่อพิจารณาเห็น
ความเป็นไปแห่งสังขารดังกล่าวมาใน ๑-๒-๓-๔-๕ นั้น
แล้ว ก็ให้เกิดปรัชาคิดเบือนหายสังขารเป็นกำลัง ไม่
อยากได้ใคร่แล้ว.

๗. มุญจิกัมมยตาญาณ บัดต้นญาณ ถึงคนหนักใจใคร่ให้
พ้นเสียจากสังขาร คือไม่อยากมีสังขาร แต่ไม่ได้หมาย
ความว่าจะให้ทำลายสังขารเสียโดยความโง่ ๆ เช่น ขำ
ตัวตาย ให้ดำเนินการที่จะคิดพ้นจากสังขารโดยอุบาย
ที่ถูกต้อง.

๘. ปฏิสังขานุปัตตญาณ บัดต้นญาณ คิดคำนึงหาทางพ้น
ต่อไป แต่หาทางออกจากพ้นไม่ได้ เพราะมันได้เกิด
มาเป็นสังขารเสียแล้ว พอดีพอมอย่างนั้นเรียกว่า ถอน
ไม่เข้า คายไม่ออก ส่ายอกไม่ไหว ต่อไปก็ถึง.

๙. สังขารวเปกขาญาณ วางใจเป็นกลางไว้เท่า
กับจำ เมื่อกลั้นไม่เข้าคายไม่ออกแล้ว ก็อมเนยไว้
ก่อนคอบอกจากนจะมญาณออกก่อนทงเกิดขึ้น คอ.

๑๐. อรูปมโนญาณ คำนึงมโนให้เป็นไปตามความ
ที่เป็นจริงของมัน นี่เป็นมโนมยปฏิบัติทางเดินสายกลาง
เห็นเข้าหาอริยสัจจ์ & โดยวิธีดังทบทวนมาข้างต้น ว่า
โดยรวบรัดตัดความ ก็เห็นเข้าหาหลักธรรมกายนั่นเอง
พิจารณาเห็นแจ้งชัดอริยสัจจ์ & ด้วยคารมธรรมกาย วั
ธัตถด้วยญาณธรรมกาย จึงเป็นวิปัสสนาวิชชา แต่ละ
อย่าง ๆ ที่กล่าวมาใน ๑๐ ขอน เป็นอาการหรืออารมณ์
ของวิปัสสนา ที่จะพุงจิตให้ข้ามพ้นจากโลกีย์ไปสู่
ภูมิโลกุตระ คำว่าสังขารวางภายในทณ หมายถึงนาม
รูปนั่นเอง ที่เรียกว่านามรูปนั้น ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา
สังขาร วิญญาณ & อย่างนี้รวมกันย่นลงเรียกว่านามรูป

มโนมยิทธิ

มโนมยิทธิ แปลว่า ฤทธิ์ทางใจ ใครบำเพ็ญได้
ถึงทย่อมทำได้ คือทำให้ใจมีฤทธิ์านุภาพผุดไปจาก

ขรรคมดา จะหนักให้เป็นอย่างไรก็เบาไปตามหนัก ดังเมื่อ
พระพุทธเจ้าเสด็จจากดาวดึงษ์ ก็จะให้เทวดามนุษย์
เห็นกัน เทวดาก็มองเห็นมนุษย์ๆ ก็มองเห็นเทวดา ซึ่ง
มีปรากฏในเทโวโรหนะสูตรนั้น เพราะมีขรรคมดา ๗
หนักอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น.

อิทธิวิธิ

แปลว่า แสดงฤทธิ์ให้ปรากฏได้ต่าง ๆ ดังเช่น
เนรมิตจักร เนรมิตพระกาย และเนรมิตปราสาทราชฐาน
ในครวาทรงทรมานพระเจ้าชมพูบดี จนพระเจ้าชมพูบดี
หมดทิฏฐิมานะ แล้วจึงทรงแสดงธรรมสั่งสอน เป็นต้น.

ทิพพจักขุ

แปลว่า ตาทิพย์ ซึ่งหมายความว่า มองเห็น
อะไร ๆ ได้หมด ไม่ว่าอยู่ใกล้ไกลอย่างไร ดังเช่น
พระองค์พระมหากษัตริย์ของพระเจ้าศาสดา ให้ทรงมีตพระเนตร
เฉย แล้วพระมหากษัตริย์ชอนคว โดยจำแสงดวงให้เด็ก
แซกแผ่นดินไปซุกอยู่ในเม็ดทราย ได้จึงเขาพระสุเมรุ

พระองค์ทรงเห็น ทรงเรียกให้ขึ้นมา ยังหาว่าเป็น
อุบายของพระองค์จะแตกเคาเอา ในที่สุดพระองค์
เอาผ้าพระหัตถ์ ซ้อนเอาตัวคนขึ้นมาพร้อมกับ เมตตทรา
ยให้เห็นประจักษ์ ตาทิพย์ นั้นส่วนของพระองค์ม ได้
เอาตามนุษย์ ตาทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม ซ้อน
กัน แล้วเอาธรรมกายมองซ้อนตาทิพย์อรูปพรหม จะ
เห็นชัดคล้ายกับจำแนกหลาย ๆ ชั้นซ้อนกัน.

ทิพย์โสธ

แปลว่า ทิพย์ ใครจะพูดอะไรกันไหนโดยนหมด
โดยเอาแก้วหุกายมนุษย์ ทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม
ซ้อนกันตลอดแก้วหูของธรรมกาย ย่อมสัมผัสฤทธิผลเป็น
ทิพย์โดยนอะไรหมด.

ปรจิตติวิชา

แปลว่า ความรู้ที่สามารถ ทำให้ดวงรู้ถึงวารจิต
ของผู้อื่นได้ ดังมีเรื่องพญกษัตริย์อุทราทรณ คิด
ว่าจะตั้งปัญหาถามพระศาสดา ถ้าแก้ไม่ได้จะจับโยน

ข้ามมหาสมุทร ครั้นมาถึงก็เรียกพระองค์ว่ามานะ ยม
มันจะได้พูดอะไรต่อไป พระองค์คงจะรู้เสียก่อนแล้วว่า
อาพวกยักษคิดมาอย่างไร พระองค์ทรงตอบเย้ยไปว่า
จะเรียกตกาศโยเดา เข้าไปหาท่านจะจับเราโยนข้าม
มหาสมุทร แล้วในที่สุดได้ตรัสตอบไปว่า บัญหาที่ท่าน
คิดจะถามเรานั้น พ่อของท่านบอกไว้ไซ้ใหม่ แล้วเราจะ
บอกท่านได้ต่อไปด้วย ว่าพ่อท่านได้รับบอกมาจากพระ
กัณฐปสัมมาสัมพุทธเจ้า นัตถะวุโจคนได้ อย่างน.

บุพเพนิวาสวิชา

แปลว่า ความรู้ระลึกชาติกันหลังได้ ว่าชาติ
ไหน เป็นอะไร เกิดที่ไหนมาแล้ว ดังมีเรื่องเวสสันดร
ชาตกเป็นหลักฐาน ไม่ถึงที่จะพระเวทสงฆ์อย่าง
เป็นองค์แห่งสัมมาสัมโพธิญาณแน่แท้.

อาสวักขยวิชา

แปลว่า ความรู้ทำลายอาสวะให้หมดสิ้นไป กล่าว
คือกามาสวะ ภวาสวะ วิทยาสวะ อวิชาสวะทั้ง ๔ ประ

การนี้ พระองค์มีพระบัญชาญาณหยั่งรู้ถึงทางทำให้
หมดสิ้นไป ไม่มีในพระภคของพระองค์แม้แต่สักเท่า
ยงโย.

ต่อไปถึงเรื่อง จรรย์ ๓๕ จากได้ขยายความพอ
สมควร จรรย์ แปลว่า ประพฤติหรือธรรมควรประพฤติ
๑. ศีลสังวร ได้แก่ความสำรวมในพระปาฏิโมกข์
๒. อินทริยสังวรการสำรวมอินทริยทั้ง ๖ คือตา หู
จมูก ลิ้น กาย ใจ มิให้อารมณ์ส่วนที่จะชักนำไปทาง
ชั่วเขาคืออยู่ได้ แต่การสังวรเหล่านี้มีประจำพระองค์
เป็นปกติอยู่ มิจำต้องพยายามฝืนอย่าง เช่น ปุณฺณ
ทงหล่าย.

๓. โภชนเมตตัญญตา การรู้ประมาณในการ
บริโภคพอสมควร ไม่มากไม่น้อยเกินไปเป็นจรรยาที่เรา
ควรเจริญรอยตาม ว่าโดยฉะเพาะการบริโภคอาหาร
ถ้ามากเกินไป แทนที่จะมีคุณแก่ร่างกาย กลับเป็นโทษ.

๔. ขาคิริยานโยค ทรงประกอบความเพียร ทำ
ให้พระองค์คณอยู่เสมอ คือรู้สึกพระองค์อยู่เสมอ นิพพาน
เข้าครอบงำไม่ได้เป็นปกติ.

๕. สัทธา พระองค์ประกอบด้วยสัทธา อย่าง
อุกฤษฏ์ปรากฏในองค์สันติราชคเป็นต้น พระองค์ได้
บำเพ็ญทานบารมีบริวาริกของนอกกาย ทานอุปบารมีตั้งแต่
เหนือเจตตเมตตาทาความเพียร ทานปรหมัตถบารมีตั้งแต่ถึง
ชีวิตมาแล้วอย่างสมบูรณ์.

๖. สติตน ได้แก่ที่เรียกว่าสติปัญญะ พระองค์ไม่
เผผลในการทุกเมื่อ เราผู้ปฏิบัติควรเจริญรอยตาม ดัง
แนวที่ทรงสอนไว้ในมหาสติปัฏฐานสูตร ไม่ว่าจะได้เห็น
นั่งนอนไหม่สติคอยเสมอ สติในมหาสติปัฏฐานสูตร ท่าน
หมายเอาสติที่ตรึงถึง กาย เวทนา จิต ธรรม.

๗. หิริ การระอายต่อความชั่ว.

๘. โอตคัมปะ สะตั้งกลดบาปทั้ง ๒ ประการนี้
เป็นจรรย์ที่ติดประจำพระองค์อยู่อย่างสมบูรณ์.

๙. พหุสัจจะ ฟังมาก นกัมประจำพระองค์มา
แต่ครั้งยังสร้างบารมี พระองค์ทรงเอาใจใส่ฟังธรรมใน
ด้านกต่าง ๆ เป็นถนัดมาจนกระทั่งอาพาธคับแค้นและอุทก
คับแค้น ซึ่งได้ทรงเรียนรู้รูปรูปนาม อรูปนามมาจากด้านกน

๑๐. อุบัติกโม ความเพียรไม่ละเด็ด ดังเช่นทรง
บำเพ็ญพุทธกิจ ๕ เป็นประจำ ๑ เวลาเช้าบิณฑบาต
๒ เวลาเย็น ทรงแสดงธรรม ๓ เวลาค่ำทรงประทาน
พระโอวาทแก่ภิกษุ & เวลาเที่ยงคืนทรงเฉลยปัญหา
เทวดา ๕ โภการุ้งพิจารณาเวไนยสัตว์ที่จะพึงโปรด.

๑๑. บัญญา มีความรู้ความเห็นกว้างขวางของ
เหตุเหตุผลถูกต้องไม่มีผิดพลาด กัมมรปผานอีก & จึง
รวมเป็นจรรณะ ๑๕ เพราะรปผาน ๔ นั้น พระองค์ได้
อาศัยมาเป็นประโยชน์ ที่จะขยายโดยกัมมัญญาให้
เป็นโลกุตระ พวกสมาธิตนเอง และในจำพวกสมาธิ
อุปปราธสมาธิจึงเป็นองค์ปฐมผาน แม้กระนั้นยังเป็นโลกีย
ต้องเห็นด้วยตาธรรมกาย หยงรุตถยผานธรรมกาย
จึงเป็นโลกุตระ ผาน ๘ นั้นเป็นจรรณะตั้งข้ามโลกพระองค์
เรียนผานนั้นจากคาบถ์ คือจากนั้นพระองค์มาแสดงหา
ด้วยพระองค์เอง จึงได้สำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณ
เป็นองค์อรหันตสัมมาสัมพุทธะ.

สุคติ

แปลว่าเป็นหลายนัยเช่นว่า ไปแล้ว ไปสู่ที่
หรือทรงพระดำเนินงาม ทว่าไปแล้วก็หมายถึงว่าพระองค์
ประพฤติดี ทั้งกาย วาจา ใจ คือกายเป็นสุจริต
วาจาสุจริต ใจสุจริต ประพฤติดีมาเสมอมาเป็นอนกษาคิ
ติบสนจากชาติหนึ่งถึงไปสู่สุคติทุกชาติ ไม่ไปสู่ทุคติ
เลย อย่างนี้เรียกว่าสุคติไปแล้ว.

นัยหนึ่งพระองค์ดำเนินกาย วาจา ใจ ไปในแนว
อริยมรรค ได้แก่มรรคม ๘ มีสัมมาทิฐิเป็นต้น
สัมมาสมาธิเป็นประโยชน์ ซึ่งจะต้องเป็นศีลสมาธิ บัญญา
พระองค์เดินทางศีลเป็นเบื้องต้น ศีลมีประเภทจำแนก
ละเอียดไว้มากมาย รวมเข้าเป็นฉนวนบุญถึง ๕ พระคัมภีร์
รวมยอดเข้าเป็นปฐมมรรค ๆ เป็นดวงใสอยู่ในกมล
กาย นั้นแหละรวมยอดมาจากศีล นั้นแหละคือ
สุคติในทางศีล พระองค์เดินทางใจไปหยุดอยู่ตรงดวง
ปฐมมรรคนั้น หยุดสงบจน วาตะ โทษะ โมหะ
อภิชณา พยาบาทเข้าไม่ได้ ไม่มีอะไรเข้าไปทำให้ขุ่น

มัว จึงได้จกรจกต้องเงาหน้าเขาคันธมาช หยุดนัง
 จนม รุ ผุดชนเรียกว่าปัญญา หยุดนังอยู่เช่นนั้นเป็น
 ทำนองเดียวกันดังแต่กายทิพย์ รูปพรหม อรูปพรหม จน
 ถึงธรรมกาย เมื่อธรรมกายหยุดนัง จิตตของธรรมกาย
 เป็นมรรคจิตต ญาณธรรมกายเป็นมรรคปัญญา
 ธรรมกายเข้าสมาบัติอุรยัสจจคือไป ดวงใจถึงขนาดตก
 สูญแล้ว กลับเป็นไปตามนบุคคต แต่เป็นสักกาคา
 อนาคตาโดยทำนองเดียวกัน จนธรรมกายอนาคตาตกสูญ
 จึงเป็นพระพุทธเจ้า อย่างนี้เรียกว่า สุกโกติ.

อีกนัยหนึ่งว่า เชมงทังส คัจฉมาโน แปลว่า ไป
 อยู่แต่ในอนเกษมกถาวคือนพพาน คือเมื่อธรรมกายเพ่ง
 เสงดูส่วนตกสูญ มายิตนะออกอย่างหนึ่งก็เรียกว่า
 อายิตนะนพพานดังตตรธรรมกายตกสูญนั้น เขานพพาน
 อยู่เองนจ แม้ในขณะมีพระชนมายุ ชี้อาไปอยู่
 แดนเกษม ประการหนึ่ง เมื่อจะดับชนพระองค์เขา
 สัมมาต อายิตนะนพพานดังตตรเขาสู่นพพานไป นักเรียก
 ว่าไปสู่แดนอันเกษมซึ่งอยู่ในความหมายว่าสุกโกติ.

สุกโกติที่แปลว่า ทางพระดำเนินงามหมายถึงว่า
 เมื่อครั้งจะทรงพระดำเนินไปโปรด พระบัญญัติคดียังบำ
 อธิปคณนั้น ทรงเดินไปด้วยอย่างพระบาท มืดพรพรรณ
 รังสีสว่างโรจน์จนแม้แต่ดวงสัตว์ จตุบาททวิบาททมาแต่เห็น
 กงงงนหยุดนังคงไปไม่ได้ อย่างนี้เรียกว่าทรงพระดำเนิน
 งาม.

สุนทรพจน์ คคตคา ทว่าสุกโกติเพราะอรรถว่าไป
 สุกโกติ คคตคา ทงเช่นคองเมือเมืองไฟดาลเกิดไซ
 ทรพิษระบาดไปทั่วเมือง ผู้คนล้มตายกันมากจนหาคน
 จะเก็บศพฝังไม่ได้ ถึงกับปล่อยให้เน่าคาเรือน พวก
 เจ้าจลาจลประชุมกันให้ไปเชิญพระองค์ ๆ มาถึงฝังแม่น้ำ
 ข้างหนึ่งเป็นเวลายาวแล้ว จึงทรงประทับขยับอยู่ ใน
 คณนเทวดาทงหลายรูปร่าง รังษพระศาสดาจะเสด็จข้าม
 พากไปสู่นครเวสาลี เห็นว่าตนอาภุศลไปด้วยทรากศพ
 จึงประชุมกันให้ตีสวดอาทบทบรรคต ให้ฝนตกลงมาก
 มายจนถึงเป็นกระแสแล้ว นำศพพาทรากศพเหล่านั้นไปหมด

ต้นก่อนเวลาที่พระองค์จะเสด็จไปถึง เมื่อพระองค์เสด็จ
ข้ามฟากไปถึง นครเวสาลีก็สดาหมคคแล้ว พวกเจ้า
ลิจฉวีถวายอาหารบริณทาบาต ทรงเจริญพระปริตต์และ
ให้พระอานนท์เอานาพระพุทธรูปไปประพรม ด้วยใช้
กาหญาคารุณนาพระพุทธรูป เอมนุษย์ก็ปราศจากการไป
หมด โรคภัยก็สงบ ดังนั้ดชั้วว่า สุกโค.

โลกวิทู

แปลว่ารู้แจ้งซึ่งโลก โลกแบ่งออกเป็น ๓ คือ
สังขารโลก สัตว์โลก โอภาสโลก โลกทั้ง ๓ นั้น สมเด็จพระ
บรมศาสดาทรงรู้แจ้งหมด รู้ถึงความเป็นไปของโลก
เหล่านั้นโดยละเอียดด้วยจึงได้พระนามว่า โลกวิทู.

คำว่า โลก หมายความว่า เป็นทกขอแห่งสัตว์หรือ
หนึ่งหนึ่งว่าเป็นทกขอผลแห่งสัตว์ ซึ่งว่าเป็นทกขอแห่งสัตว์
ก็คือเป็นทกขอท่อยแห่งสัตว์ ทว่าเป็นทกขอผลแห่งสัตว์
ก็คือ เป็นทกขอสัตว์โดยอาศัยทกขอผลและทกขอผล ว่า
โดยเพราะโลกมนุษย์เป็นทกขอมนุษย์อาศัยสร้างบุญ แล้ว
ก็ได้ผลไปบังเกิดในสวรรค์ หรือบำเพ็ญบารมีแล้วส่งผล

ไปสู่นิพพานดังเช่นของอุตัมเด็จพระศาสดา ถ้าสร้างบาป
แล้วก็เป็นผลให้ไปเกิดในนรก.

สังขารโลก คือโลกที่มีอาหารเป็นปัจจัยปรุงแต่ง
ได้แก่คำว่า อาหารวิญญูติกา สัตว์อยู่ได้เพราะอาหาร
ปรนปรี้อ อาหารแปลว่าประภคณา หรือเครื่องปรน
ปรี้อและแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ ๑ กอฬิงการอาหาร
๒ สัตตอาหาร ๓ มโนสัณเฑณอาหาร ๔ วิญญาณาหาร.

กอฬิงการอาหาร หมายความว่าอาหารที่เป็นคำๆ
เช่นคำข้าว ส่วนละเอียดของอาหาร คือโอชะหรือที่
เรียกกันอย่างไม่ค่อยๆ ว่าจิตตานิพนธ์เขาไปปรนปรี้อร่างกาย
จึงเป็นปัจจัยให้สัตว์ดำรงชีวิตอยู่ได้ สัตว์ทั้งหลายมี
อาหารหยาบมากและละเอียดต่างกันเป็นพวก ๆ เช่น จระเข้
กินอาหารหยาบมากแมกก่อนหนหรือสัตว์ตัวใหญ่ ๆ แต่
แล้วก็มีโอชะไปหล่อเลี้ยงร่างกายมันได้ นกยูงกินแมลง
ต่าง ๆ ทั้ง ๆ ตัว สุนัขในแทะกินกระดูกสัตว์แข็ง ๆ
ข้างมาโคกระบอบกัญญาและใบไม้ของหยาบ ๆ ก็มีโอชะ
ไปหล่อเลี้ยงร่างกายมันได้ มนุษย์กินอาหารละเอียด

กว่าสัตว์ทั้งมาเป็นชน ๆ เช่นราชธนูสามัญญิกนหยาบ
 กว่าพระมหากษัตริย์ พวกเทวดากินอาหารละเอียดกว่า
 มนุษย์ อย่างที่เรียกว่าทพยัคคือโอชะส่วนละเอียดของ
 อาหาร พวกพรหมละเอียดยิ่งกว่าเทวดาอีก มีจักรพรรดิ
 คอยปรนปรีอ แม้แต่ชนรูปพรหม รูปพรหมขึ้นไป
 คือกษัตริย์พพาน ก็กินอาหารส่วนละเอียดไปตลอดเลย
 เช่นเดียวกัน อาหารละเอียดเป็นที่สุดแค่นี้ในโลก นี้
 เป็นการดำรงหาเหตุผลประกอบเป็นลำดับขึ้นไป มิใช่
 ดำรงดำรงโดยตรง แม้ในพวกเทวดากินเองก็มีอาหาร
 ละเอียดต่างกันเป็นชน ๆ ขึ้นไปภูมิเทวดามีอาหารหยาบ
 กว่าพวกเทวดาอื่น ถัดขึ้นไปชั้นยามาและอื่น ๆ ละเอียด
 ยิ่งกว่ากันขึ้นไปทุกชั้น การกินอาหารของพวกเทวดา
 มีอาการเหมือนเราฉัน แต่ก็มีควมอ้อมเอิบไปตาม
 ระยะเวลา แต่ระยะเวลานานกว่ามนุษย์ต่างกันเป็นลำดับ
 ขึ้นไป.

อาหารเป็นปัจจัยให้เกิดรูป มีโอชะเป็นคำศัพท์
 คือ ปถวิ อาโป เตโช วาโย ธนุโน คันโธ วัสดุ

โอชะซึ่งเรียกว่ากลาปรูป คือรูปเกิดจากอาหารเป็นคำ ๆ
 หนึ่งจากพวกกพิงการอาหาร.

ผัสสาหาร

ได้แก่มผัสทั้ง ๖ คือ มผัสทั้งตา หู จมูก ลิ้น
 กายใจ ผัสสแปลว่าความกระทบ เช่นเมื่อรูปมากระทบ
 ตาเกิดชนเรียกว่า จักขุสัมผัส อีก ๕ อย่างก็เช่นกัน
 ผัสสณะเป็นอาหารเพราะประจวบให้เกิดเวทนา หรือปรน
 ปรีอให้เกิดเวทนา ๓ ผัสสเกิดจากกระทบอารมณ์เกิด
 ก็ให้เกิดสุขเวทนา กระทบอารมณ์ชั่วก็เกิดทุกขเวทนา
 อารมณ์ไม่ตมชั่วก็เกิดอุเบกขาเวทนา ดังเช่น
 พระสารูปุตถยนักกรมให้พระศาสดา ได้เป็นเวลา ๗ วัน
 โดยไม่หิวโหยก็เพราะผัสสาหารอย่างนี้ สัตว์อื่นก็ดำรง
 ชีพรับเคราะห์กรรมอยู่ได้ก็เพราะผัสสาหารทางชั่ว คน
 นอนหลับอยู่ได้ก็ด้วยผัสสชนิดให้เกิดอุเบกขาเวทนา.

มนโสติญเจตนาหาร

ได้แก่การคิดอ่านทางใจ มโนสติญเจตนาหารนี้
 เป็นอาหารประจวบตามซึ่งภพ ๓ คือ กามภพ รูปภพ

อุปภพ แด่แต่เจตนา คือมุ่งไปเกาะภพไหน เมื่อประกอบกฏด้วยกันไปสู่ภพนั้น เจตนาเป็นศักรรรม ได้ในบาปว่า เจตนาหิ ภิกขเว จาหมิ ซึ่งแปลความว่า ตูกรภิกขุทั้งหลาย เราดำใจว่าเจตนาตนเองเป็นศักรรรม คนที่ทำการรรมเป็นกุศล สักคิภพย่อมคอยทำรับรองอยู่ และคนที่ทำการรรมเป็นอกุศล สักคิภพย่อมคอยทำรับรองเขาอยู่เหมือนกัน.

วิญญาณาหาร

วิญญาณแปลว่าความรู้แจ้ง ๆ เป็นอาหารชนิดหนึ่งเหมือนกัน ตา หู จมูก ตา ใจ เหล่านี้เป็นทวีปรับรองวิญญาณ ๆ ย่อมมีรสในอารมณ์ ๖ อย่างไม่ว่าอย่างใดอย่างหนึ่ง วิญญาณจึงเป็นอาหารประมอดให้เกิดนามรูป ได้ในคำว่าวิญญาณปัจจุยา นามรูปัง ซึ่งแปลว่า วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป.

สัตว์โลก

ทว่าพระองค์ทรงรับแจ้งซึ่งสัตว์โลกนั้น คือพระองค์ทรงรับแจ้ง ซึ่งธรรมเป็นทมาแห่งจิตต์ของสัตว์ทั้งหลาย.

สัตว์ทั้งหลายมีอชฌาณัย หรือความเห็นต่าง ๆ กัน เช่นจำพวกหนึ่งเห็นว่าโลกเที่ยง ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง และเห็นว่าเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว เมื่อตายไปก็ต้องกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อย่างเดิม อีกพวกหนึ่งเห็นว่าตายแล้วชาติสุขุ หมดสิ้นกันเท่านั้น ไม่มีอะไรในนั้นจะเกิดอีก ทำดี ทำชั่ว ก็สิ้นสุดเพียงจนตาย ไม่มีบุญ ไม่มีบาปไปตามไปสิ้นลงในภพหน้าทีหนึ่งอีก อย่างนี้เรียกว่าไม่รู้ซึ่งความเป็นจริงของโลก ส่วนพระองค์ทรงรับจริงเห็นแจ้งซึ่งสัตว์โลกว่าไม่เป็นเช่นนั้น ที่จริงสัตว์โลกทั้งหลายย่อมเป็นไปตามยถากรรม ทำดี ความดีย่อมติดตามไปสนองในภพหน้า ทำชั่ว ความชั่วย่อมติดตามไปสนองในภพหน้าเป็นเต็มอนเงาตามตัว อันเรียกว่า ยถาภูตญาณทัตถ์สนะ จึงได้ชื่อว่าโลกวิทูญยทั้ง

อนุสัย ขาณาคี ทรงรับแจ้งซึ่งอนุสัย ๑๒ ประการ คือกามราคานุสัย ภวราคานุสัย ปฏิฆานุสัย ทิฏฐานุสัย อภิจจานุสัย มหานุสัย อวิชชานุสัย.

จิตฺต ขานาคี ทรงแจ้งจิตแห่งสัตว์ทั้งหลาย
๖ ประการ คือ ราคจิต โทษจิต โมหจิต
ฉกจิต ฐภจิต พุทธจิต.

อธิมุตติ ขานาคี ทรงแจ้งนิตย์คำสูง และ
ความเป็นผู้มีบุญ ความเป็นผู้มีบาปแห่งสัตว์
ทั้งหลาย ทรงแจ้งซึ่งความมกเสถียรบางแห่งสัตว์
ทั้งหลาย.

ทรงแจ้งในอนัตตของสัตว์ทั้งหลาย ว่าแก่น
อย่างไร กล่าวคือ สัทธา วิริย สติ สมภา ปัญญา เรียก
ว่าอินทรีย์ ๕ คือความเชื่อ ความเพียร สติ สมภา และ
ปัญญาแลหกทรงหาอบายโปรดในเมื่อทรงเห็นว่าอินทรีย์
แก่กล้าสมควรแล้ว ดังเช่นฉกจิตปราหณ เห็นพระองค์
มีพระศรีโสมงามขอบเนอขอบใจ จนถึงขอบวชเป็น
ภิกษุ บวชแล้วเฝ้าองค์แต่พระศรีโสมของพระองค์
เป็นเนืองนิจ พระองค์ทรงรอไว้ ครั้นเมื่อเห็นว่าอินทรีย์
แก่กล้าแล้ว จึงทรงเริ่มหาอบายโปรด โดยศรีว่า
ฉกจิต ท่านจะมีความองคร่ากายนเ้าเบอขึ้นไย ผู้ใด

เห็นธรรม ผู้นั้นจึงจะเห็นเรา พระฉกจิตน้อยใจที่พระองค์
ศรีห้ามเช่นนั้น จึงอ้อจากพระองค์จะไปโดดเขาตาย
ในเมื่อใกล้โดด พระองค์ได้แปลงรสมให้เห็น ประหนึ่งไป
ประทับอยู่ณะเพาหน้า พระฉกจิตจึงโดดโมเข้าไปในวง
รสมของพระองค์ด้วยความมกเต็มได้อันแรงกล้า ก็ได้
บรรลุมรรคผลในกาลบัดนั้น สมความปรารถนาแล้วกมา
เฝ้าพระบรมศาสดาโดยทางอากาศ.

สวากาเร ทวากาเร ขานาคี อีกประการหนึ่ง
พระองค์ทรงจำว่าสัตว์จำพวกใดมีอากาศดี มีอากาศ
ชั่ว แก่ไหวหรือไม่ไหว มีสัตว์ขามปัญญา หรือว่าหา
สัทธา หาปัญญาได้โดย.

ภัพเพ ภัพเพ ขานาคี ประการหนึ่งทรงจำว่าสัตว์
จำพวกใดทรงโปรดได้ จำพวกใดทรงโปรดไม่ได้ เช่นสัตว์
พวกสมมามีธุวิโปรดได้ จำพวกมีฉาธุวิโปรดไม่ได้

โอกาสโลก

สภาพที่รับรองซึ่งกันและกัน คืออากาศธาตุไฟ ฯ
รับรองธาตุน้ำ ฯ รับรองธาตุดิน ฯ รับรองภูเขาศรีภุม ฯ

รับรองภูเขาสู่เมรราชฯ รับรองชนจากุมหาราชฯ รับรอง
 ชนดาวดึงษ์ฯ รับรองชนยามาฯ รับรองคฤหิตฯ รับรอง
 นิมนมารัตฯ รับรองปรมณิมคตสวดฯ รับรองพรหมปาริ
 สัตธาฯ รับรองพรหมปโรหิตาฯ รับรองมหาพรหมฯ
 รับรองปริตตภาฯ รับรองอัปปณภาฯ รับรองอาภัส
 สรภาฯ รับรองปริตตสุภาฯ รับรองอัปปมานสุภาฯ
 รับรองสุภิกถนทกฯ รับรองเวฬุเมธและอัสถัญญิตตภาฯ
 รับรองอวิหาฯ รับรองอติปภาฯ รับรองสุตัสสาฯ รับ
 รองสุทตัสสาฯ รับรองอภินิฏฐกกาฯ รับรองอากาณัญญา
 ยณะฯ รับรองวิญญานัญญาชยณะฯ รับรองอากัญ
 จัญญาชยณะฯ รับรองนพวิญญานาณัญญาชยณะถ้วน
 สูง (มนุษย์โลกโคมัญญา) แต่มนุษย์โลกชนไปถึงชน
 จากุมหาราชกาได้ตั้งหม่นตองพนโยชน (กายเทวดาส่ง
 ร้อยเส้นใหญ่พอสมควรอายุหารร้อยปีทพยนบัพของมนุษย์
 ได้เกิดด้านบัพ)

แต่จากุมหาราชกาชนไปถึงดาวดึงษ์ ได้ตั้งหม่น
 ตองพนโยชน แต่ดาวดึงษ์ชนไปถึงยามาได้ตั้งหม่นตอง

พนโยชนแต่ยามาชนไปถึงคฤหิต ได้ตั้งหม่นตองพนโยชน
 แต่คฤหิตชนไปถึงนิมนมารัต ได้ตั้งหม่นตองพนโยชน แต่
 นิมนมารัตชนไปถึงปรมณิมคตสวด ได้ตั้งหม่นตองพนโยชน
 แต่ปรมณิมคตสวดไป ทำด้านห้าแสนแปดพันโยชน ถึง
 พรหมปาริสัตตชนไปอีกเท่านั้น พรหมปโรหิตชนไปเท่าๆ
 กันตงนจนตงนอัสถัญญานาณัญญาชยณะ มีระยะสูงเท่าๆ
 กันตงน.

ธาตุ ๖-ชั้นที่ ๕

ธาตุถ้วนหยาบทม้อยตามปกติ คือ

ดินหนา	๒๕๐๐๐๐	โยชน
น้ำหนา	๕๗๐๐๐๐	”
ไฟหนา	๘๖๐๐๐๐	”
ลมหนา	๓๘๖๐๐๐๐	”
วิญญานหนา	๓๗๕๐๐๐๐	”

อากาศหนาตงไปไม่มีที่สุด เช่นภพ ๓ นอากาศ
 ทอยรอบๆ ภาวกไปจคกับภพทอยรอบๆ ออกไป ข้าง
 ต่างจคขอบบนของโลกนต ข้างบนจคขอบล่างของ

นิพพาน ทุก ๆ ระหว่างของภพเหล่านี้มีพระพุทธเจ้ารณนา
อยู่ดังนี้.

ธาตุเหล่านี้ ความจริงเป็นเพียงธาตุส่วนที่เรียกว่า
โอภาสโลก สำหรับธาตุที่เป็นส่วนอื่นใดก็นั้นละเอียด
ลงไปยิ่งกว่าหลายเท่าพันทวี เพราะฉะนั้นเป็นธาตุที่
กลั่นมาจากธาตุออกที่หนึ่ง.

เครื่องกลั่นธาตุนี้ ตั้งอยู่ในศูนย์กลางธาตุทั้ง ๖
ปริมาณความใหญ่โตของเครื่องกลั่นธาตุนี้ เมื่อเครื่อง
แรกกลั่นธาตุเหล่านี้ แฉกเขาแต่ส่วนที่ละเอียดที่สุดไป
เก็บเขาเครื่องกลั่นที่ ๒-๓-๔-๕-๖-๗ คือไปเป็นลำดับ
เมื่อเครื่องที่ ๗ กลั่นเสร็จแล้ว ก็ทำการส่งธาตุที่กลั่น
กลั่นนั้นเข้ามาที่เครื่องศูนย์กลางของภพ ๓ นี้ (การ
ส่งธาตุนี้มาส่งโดยทางอายตนะของเครื่องที่ ๗ กับเครื่อง
ในภพ ๓) เมื่อเครื่องในภพ ๓ รับธาตุมาแล้วก็จะเขา
เขาเครื่องลำแรกเก็บไว้เป็นเชพพะเต เชพพะเตเวลาใด
ธาตุมาแล้วเครื่องศูนย์กลางภพ ๓ ก็จะกำหนดประกอบ
เป็นชนธ ๕ ชน ประกอบได้ลำแรกพร้อมกับปฐมวิญญาณ

(เวลาที่ส่งมาอาศัยชนธ) ชนธประกอบไว้แล้วนั้น
เป็นส่วนละเอียดเพราะกายหนึ่ง ๆ ไม่มีปนเปกัน ส่วนนี้ ส่วน
ส่วนนี้ไม่ได้ ไม่ชัด ก็มีผู้ควบคุมไว้เป็นส่วน ๆ

เวลาที่ส่งมาเป็นกายนั้น อาศัยกายที่พหุมา
ถึงศูนย์กลางภพนั้น เขาเครื่องประกอบพร้อมกับธาตุที่
ลำแรกเป็นชนธ ประจำภพแล้ว ก็จะส่งเขายังเครื่องที่
ศูนย์กลางกายของพ่อ ธาตุลำแรกส่งเข้าไปในศูนย์กลาง
กายของพ่อนั้นขนาด เล็กเพียงเท่าเม็ดดอพรเม็ดดอไพร่เท่า
นั้นเป็นชายก็ส่งผ่านเขาโดยทางจุมภฏาหิงงเขาทางซ้าย
เวลาที่ส่งออกจากศูนย์กลางกายพ่อ ไปอยู่ในศูนย์กลาง
กายแม่ ก็อาศัยความดึงดูดของอายตนะของเครื่องที่
อยู่ในศูนย์กลางกายแม่ รับเอามาจากศูนย์กลางของพ่อมา
ไว้ที่จุดดึงดูดของแม่ ต่อจากนั้นก็อาศัยธาตุส่วนที่หยาบ
วิเศษที่เหลือเพียงนั้นคือไป.

เวลาที่กายดับ เครื่องในศูนย์กลางภพก็ดูดเอา
ธาตุเหล่านี้ไปเก็บไว้ตามเดิม.

สำหรับชนของทิพย์ กักตนเอาไว้จากชนของ
มนุษย์ ชนของทิพย์กักตนต่อไปเป็นของรูปพรหม,
อรูปพรหม, ชรรณ, ต่อๆ กันขึ้นไปเป็นลำดับ.

อนุตตโรปฐัมมสารถิ

พระคุณเขื่อนหมายความว่า พระองค์เปรียบ
เสมือนดั่งรังผึ้งต่อนคนเป็นอยางดี หากเมื่อ
เหมือนมดใด ว่าโดยยอกค้อ พระองค์มพระปรีชาญาณ
เฉดยฉลาดในอนทจะผกต่อนคนให้เป็นคนดี ว่าโดย
ที่สุดค้อให้สามารถ บรรดุมรรคผกนพพาน ได้นคำสอน
ของพระองค์ค้อ คัด สัมภาธิ บัญญา แต่พระองค์
มีอบายสอนต่าง ๆ นานา สุดแต่จะทรงพิจารณาเห็น
ว่า บุคคลจำพวกใดมีนิสัยอยางไร ก็ทรงให้อบาย
สอนให้ตองกับนิสัย เช่นพระนันทกุมาร มีนิสัยหนัก
ไปในทางราคะจริต พระองค์ทรงเหม็ดเนนรูปนางฟ้า
เข้าด้อ จนพระนันทกุมารเห็นว่าด้วยกจำงานครึกของ
เขื่อน แล้วทรงยกเอียงฉวจนพระนันทกุมารเบื่อหน่าย
ในรูป.

ในบางกรณี เพื่อกำลายแพร่พระพุทธรูป
พระองค์ทรงใช้พุทธปฏิมากรมากมายดังเช่นเรื่องอรเว
ลกัสปเบณคน ซึ่งมีเรื่องวาทกรรมเมื่อพระองค์คิดจะทรง
ปลุกฝังพระศาสนาให้เบยงกแผ่นในกรุงราชคฤห์ แต่ม
คณาจารย์คนสำคัญยอห์นชออรเวลกัสป ซึ่งมีคนนับ
ถือมาก ถ้าปราบอรเวลกัสปเสียได้พระพุทธศาสนาจึงจะ
รุ่งเรือง พระองค์จึงเสด็จไปยังอาศรมแห่งอรเวลกัสป
ตรัสขออาศัยพักสักคราหนึ่งทโรงเพลิง อรเวลกัสป
วาทนหมพระยานาคพราลัยยอชคอง พระองค์ว่าไม่
เป็นไรก็เสด็จประทับอยู่ทนน ครั้นตกเวลาดงตก
พระยานาคสำแดงพิษ หรือเรียกว่าพิษพาทรายพระองค์
แต่พระองค์ทรงดำรงพระสติเฉพาะหน้าต่อพระกัมมฐา
ภาวนาโยค ประมวลมาซึ่งอิทธาภิสังขารสำแดงเตโช
กสิณสมาบัติมั่นคงให้เป็นเปลวเพลิง ยังพระยานาคให้
พ่ายแพ้ด้วยฤทธิ์ของพระองค์ แล้วให้ชคค้อยในบาตร
เขาไปให้อรเวลกัสปกับบริวารต แต่อรเวลกัสปก็ยัง
ไม่ยอมได้ ยังถือปฏิฐิว่าคนเป็นศรีหมค้อย พระองค์

บานนั้น เปรียบด้วยดอกประทุมชาติ คือบานเหมือน
 ดอกบัวบานแดงเต็มที่ การที่พระองค์ทรงประกอบ
 ความเพียรด้วยประการต่างๆ เมื่อยังไม่ได้บรรลุต้มมา
 สัมโพธิญาณ เปรียบเหมือนดอกบัวที่ยังตูมอยู่ คือ
 รังอรณแห่งวนวตาสระปรณเม พระองค์ได้ตรัสแล้ว
 จึงเปรียบเสมือนดอกบัวที่บานแล้ว บานในเวลารังอรณ
 แห่งวนวตาสระปรณนั่นเอง นัยที่ว่าเบกบานนั้น หมายถึง
 ความว่า เมื่อพระองค์ได้ทรงกรากกว่าเป็นเวลาถึง
 ๖ พรรษาแล้ว จึงได้มาตรัสรู้จนตรัสมาสัมโพธิญาณ
 ได้รับผลเป็นองค์อรหันต์ และตรัสมาสัมพุทโธ ดังบรรยาย
 มาข้างต้นแล้ว พระกมลเหตุยของพระองค์ก็ย่อม
 ผ่องแผ้วเบิกบานเต็มที่ เหตุที่ได้ผลสัมปรารภนาค
 พระองค์ทรงตั้งปณิธานเพียรบำเพ็ญมา จนจึงได้พระนาม
 ว่าพุทโธ.

ขอชักหน่อยว่า การที่นำเอาดอกบัวบานมา
 เปรียบความหมายแห่งคำว่าพุทโธนั้น ก็เพราะเหตุว่าเมื่อ
 ปฐมกถปรมตงศ์ระแผนคณใหม่ ๆ มักอบวเกิดชน

พร้อมทั้งมคธ & คธ ท้าวสุธาวาสหยังรู้ว่าเป็นนมคค
 บอกว่า ในกถปณจัมพระพุทเจ้ามาตรัสโปรดณยัสค
 & พระองค์ จึงประกาศคำว่า น, โม, พุท, ธา, ยะ ไว้
 ซึ่งมีความหมายว่า นะ คือพระกุกสันโท โม คือพระ
 โจนาคม พุท คือพระพุททชัสส ปา คือพระธมณโคคม
 ยะ คือ พระศรีอริยเมตไตรย ซึ่งได้ปรากฏเป็นทนต์ถ
 กนมาจนบัดนี้.

ภควา

คำว่า ภควา แปลได้หลายนัย แปลว่าหกกโต
 แรกกโต ทว่าที่กนหมายความว่าพระองค์หกกโตซึ่ง
 ดังสารจักร กล่าวคือ อวิชชา ตณหา อุปาทาน กรรมอัน
 เป็นเสมือนตัวจักรอันพัฒนาดังต่อไปยังกนและกน เป็น
 กาลังคินให้หมุนเวียนวนว่ายอยู่ในวัฏฏสงสาร มีให้ออก
 จากภพ ๓ พระองค์หกกโตแล้วพระองค์จึงพ้นไปจาก
 ภพทั้ง ๓ คือ กามภพ รูปภพ อรูปภพ แล้วจึงออกสู่
 นิพพานไป.

ท้าว แจก นามความหมายว่า เมอพระองค์ได้
 ครุสรวุณฺศตรัสมีมาสัมโพธิญาณแล้ว พระองค์เป็นสัพ-
 พัญญู ทรงรู้แจ้งธาตุธรรมทั้งปวงหมด จึงสามารถ
 ทรงจำแนกแยกแยะธรรมส่วนทละเจ็ด ๆ ให้เห็นเช่น
 ทรงจำแนกขันธ ขาดุ อายตนะ จิตต เจตสิก รูปนิพพาน
 ดังนเป็นคนคัดลอกจดหมายอื่น ๆ ทรงฉลาดให้สาธุกิจ
 ฐเห็นรอบปฏิบัติสืบ ๆ กันมา.

ธรรมคุณ

สวากขาโต ภควตา ธัมโม ฯ

คือไปเป็นเรื่องราวธรรมคุณ ธรรมในทนั้นจะกล่าว
 เฉพาะพระสัทธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้า ท้าว
 สวากขาโต แปลว่าพระองค์กล่าวแล้วดังนี้ ก็คือว่า
 ธรรมที่พระองค์ทรงตรัสสอนนั้น ล้วนแต่จะเป็นผลดีให้
 ประพฤติปฏิบัติตามได้บรรดาความมรณ เป็นสุขทั้งสัน
 จังได้ชื่อว่าเป็นธรรมที่พระองค์กล่าวแล้วดี ดูกคือไม่
 เสีย คือคำสอนของพระองค์ไม่ให้ทุกข์แก่ผู้ปฏิบัติเลย
 แม้แต่จะนำไปสู่สุขอย่างเดียว มอริยมรรคเป็นข้อสำคัญ

ทรงสอนไว้ว่า ความเห็นชอบ ๑, ความดำริที่ชอบ ๑, กล่าว
 วาจาชอบ ๑, ประกอบการงานชอบ ๑, หาเลี้ยงชีพโดย
 ชอบ ๑, ทำความเพียรชอบ ๑, คงดีไว้ชอบ ๑, สมาส
 ชอบ ๑, พิจารณาดีให้ดูจะเห็นธรรมเหล่านั้นได้ประพฤ
 ติจะให้ผลไม่เฉพาะแต่ทางธรรม แม้ในทางโลกก็
 อำนวยผลดี ให้แก่ปฏิบัติเหมือนกัน ดั่งนธรรมที่
 พระองค์ตรัสสั่งสอนไว้ได้ชื่อว่า สวากขาตธรรม.

พระสัทธรรมของพระองค์ แบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๆ
 ได้ ๓ หมวดคือ ปรีชาธรรม ๑ ปฏิบัติธรรม ๑
 ปฏิเวธธรรม ๑.

ปรีชาธรรมนั้นได้แก่คำสั่งสอนอันเป็นแนวทางไปสู่
 ปฏิบัติธรรม ส่วนปฏิบัติธรรมนั้นเป็นคำสั่งสอนที่บังควร
 ปฏิบัติโดยตรง ซึ่งจะมีผลดีให้ถึงปฏิเวธธรรม คือ
 การรู้แจ้งแทงตลอดถึงภาวะความเป็นจริงทั้งหมด.

สันทิฏฐิโก แปลว่า ธรรมดา คำสอนของพระองค์
 นั้น ไม่เหมือนสิ่งของอื่น ๆ ซึ่งคนหนึ่งได้เห็นแล้ว
 ข้ไปบอกคนอื่นหนึ่งจะเห็นได้โดยคนอย่างนั้น ห้ามได้

ผู้ใดปฏิบัติตาม ผู้นั้นจะเห็นผลได้ด้วยตนเองว่าเป็น
อย่างไร.

อภิลักขิต ผู้ใดปฏิบัติ ผู้นั้นย่อมได้บรรลุผลเสมอ
โดยไม่มีความจำกัดเวลาความเข็ดเพียงนั้นเพียงนี้.

เอหิภิกขุติโก เพราะเหตุว่าเป็นของดี ของจริง
เมื่อผู้ใดปฏิบัติได้แล้ว จึงเป็นเสมือนดังของที่น่าจะ
เรียกบอกคนอื่นมาด่าว่า ดีจริง อย่างนั้น.

โณปนิยโก เพราะเหตุว่าการปฏิบัติตามคำสอน
ของพระองค์ พบของดีของจริงดังกล่าวมาแล้วจนควร
จะหมั่นหาเอาของดี ของจริงที่พบแล้วนั้นเข้ามาไว้ในตน
คอยกถือปฏิบัติเรื่อยไปไม่ละวางเสีย.

ปัจจุบันัง เวทกัพโพ วิญญูหิ แปลว่า ธรรม
ของพระองค์นั้น วิญญูชนจะพึงรู้ได้เฉพาะด้วยตนเอง
ชอบกถาด้วยกบดินทวิรูปโก ทกถาวชาตชน ต่าง
กล่าวสอนนกลาถาถึงอาการเห็น ส่วนสอนนกลาถาถึงอาการ
รู้ ทกถาวคณุปปฏิบัติตามธรรมของพระองค์ จรร
วาธรรมของพระองค์ก็จริงอย่างไร และเมื่อปฏิบัติตาม

แล้วได้ผลเป็นอย่างไร ดังหม่อมเกิดจากการปฏิบัติ
ของคนเอง ด้วยใจของคนเอง ผู้นั้นจึงพูดอย่างด้วย
ไม่ได้ มันเป็นจริงทางใจ หากใจผู้ปฏิบัติเขาเยือกเย็น
เป็นผู้รู้สึกปานใด แม้เขาจะเอามาเล่าให้เราฟัง ใจเรา
ก็จะไม่เย็นอย่างเขา ตามคำที่เขาเล่าบอกนั้นได้ จะไม่
ผิดอะไรกับคน ทั้งได้กินแกงชนิดหนึ่งมาเล่าให้เรา ฟังว่า
มันอร่อยอย่างนั้นอย่างนั้นก็จะไม่ทำให้เรา เป็นชาวเปล่า ๆ
โดยนัก เอรอสักแกง ที่เขาวานัน มาประ สัมให้ ได้รส อร่อย
อย่างเขาวานันได้.

สังฆคณ

ผู้ปฏิบันโน สาวกสังฆิ สาวกของพระองค์ผู้
พระภาคเจ้านั้น ย่อมมี ๒ จำพวก คือ ปุถุชนสาวก ๑
อริยสาวก ๑ ปุถุชนสาวกนั้น ได้แก่มุชโณมโณโสใน
พระรัตนตรัย แต่ยังมีได้บรรดธรรมวิเศษอื่นใด ยัง
เป็นปุถุชนอยู่ จึงได้ชื่อว่าปุถุชนสาวก แต่สาวกตาม
ความหมายในบท สังฆคณทักข ชนกลาถาข้าง ต้นนั้นเฉพาะ
แต่อริยสาวกเท่านั้น อริยสาวก แปลว่า สาวก

ประเสริฐ คือสาวกที่ได้บรรลุธรรมวิเศษแล้ว พ้นจาก
ฐานปุถุชนแล้ว เรียกตามโวหารในทางศาสนาว่าเป็น
ชนอริยะ สาวกชนอริยะหรือที่เรียกว่า อริยสาวกนั้น
ท่านจัดเป็น ๔ คู่ คือ ได้ตามรรค ได้ตามผล คู่ ๑,
สัทธิทาคามีมรรค สัทธิทาคามีผล คู่ ๑, อนาคามีมรรค
อนาคามีผล คู่ ๑, อรหัตตมรรค อรหัตตผล คู่ ๑, แต่ท่าน
จัดเป็นรายบุคคล ท่านจัดเป็น ๘ คือ ได้ตามรรค ๑,
ได้ตามผล ๑, สัทธิทาคามีมรรค ๑, สัทธิทาคามีผล ๑, อนาคา-
มีมรรค ๑, อนาคามีผล ๑, อรหัตตมรรค ๑, อรหัตตผล ๑,
จึงรวมเป็นอริยบุคคล ๘ จำพวกด้วยกัน แบ่งเป็นชน ๔
ตามลำดับธรรมวิเศษที่ได้บรรลุ.

พระอริยบุคคลบำเพ็ญกิจลูกส่วน เพ่งที่ศูนย์กลาง
กายเป็นดวงใสแจ่มเห็น กายมนุษย์ กายทิพย์
กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จินตกายธรรมเป็นชน
ที่ ๕ เป็นชน ๕ ไป โดยนัยดังที่กล่าวต่อไปนาคอชฌน
ตุดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ที่ศูนย์กลางกาย
มนุษย์ให้เป็นดวงใส แล้วขยายให้กว้างออกไป กิต

มีศูนย์กลางได้ ๒ วา, หน้า ๑ คบ, ได้เหมือนกระจกเงา
ส่องหน้า นี้นับเป็นฐาน แล้วกายธรรมหนึ่งบนนั้น
ดังนี้เรียกว่ากายธรรมเข้าปฐมฌาน แล้วเอาตาธรรมกาย
หนึ่งบนมานั้น เพ่งตุดวงธรรมที่ศูนย์กลางกายทิพย์
เห็นเป็นดวงใส แล้วขยายส่วนเท่ากันนั้น ธรรมกาย
น้อมเข้าฌานที่ ๒ นั้น แล้วฌานที่ ๓ ก็หายไป ฌานที่ ๒
มาแทนที่ ธรรมกายหนึ่งบนนั้น น้อมเอาธรรมกายเข้าฌาน
ที่ ๒ ท่านองค์เดียวกันนั้นต่อไป ในกายรูปพรหม
กายอรูปพรหม (นี้เป็นส่วนรูปฌาน) ต่อจากนั้นไปให้ใจ
ธรรมกายน้อมไปว่าจะเหยียดกว้างขึ้น ฌานที่ ๔ ก็หายไป
ฌานที่ ๕ เกิดขึ้นแทนที่เรียกว่า อากาสาณัญญาชฌน (ใส
สว่าง,) เมื่อธรรมกายหนึ่งอยู่บนฌานที่ ๕ ดังนี้แล้ว
ใจธรรมกายน้อมไปว่าจะเหยียดกว้างขึ้นอีก ฌานที่ ๕
ก็หายไป ฌานที่ ๖ มาแทนที่ เรียกว่า วิญญาณัญญาชฌน
(ใดยิ่งกว่านั้น) ธรรมกายหนึ่งอยู่บนฌานที่ ๖ แล้วนั้น
ใจกายธรรมน้อมไปอีกว่าจะเหยียดกว้างขึ้น ฌานที่ ๖ ก็
หายไป ฌานที่ ๗ มาแทนที่เรียกว่า อากิญจัญญาชฌน

เราจึงเป็นรูปเป็นนาม ย่อมแปรผันไปตามลักษณะของ
มัน ไม่นับยังคง ท้ายโดยถือเป็นตนเป็นตนทั้งแต่จะหา
ความทุกข์มาให้ ดังที่กล่าวมานี้ เป็นอนิจจัง ทุกขัง
อนัตตา แต่ส่วนธรรมกายนั้นท่านเห็นว่า เป็นจริง ซึ่ง
อติตา ท่านจึงไม่แยแสต่อกายมนุษย์ โดยเห็นว่า เป็นของ
ไม่มั่งคั่งดังกล่าวข้างต้น ท่าน จึง ชามพินซึ่งสักกายทิฐิ
ไปได้.

ที่ท่านตรวจพิจารณาได้ ก็ด้วยท่านเข้าถึงธรรมกาย
แล้ว ถอดกายทาง๕ซึ่งเป็นโลกีย ถอดเป็นชนออกไปแล้วได้
แล้ว ท่านจึงหมดความกั้นแห่งข้อขัดข้องในพระรัตนตรัย
เพราะท่านเป็นศัพทพระรัตนตรัยเสียแล้ว.

ที่ท่านตั้งพุทธปรมาตม์ได้นั้น ก็เพราะเมื่อท่าน
เป็นศัพทพระรัตนตรัยเสียเช่นนี้แล้ว จึงได้ตรัสว่า โอหนี่
ฝ่ายมิชฌาทิฐิ นอกพระพุทธศาสนา ไม่มีในท่านแล้ว
จึงได้ขอท่านพ้นแล้วจากสัตถุพุทธปรมาตม์ คือการยึด
มั่นซึ่งสิ่งใดตรนนอกพระพุทธศาสนา.

ชนพระสัททาคา นอกจากกิเลส ๓ อย่าง ดังที่
พระโสดาตรได้แนวนั้น ยังละการวาระ พยายามอย่าง
พยายามได้อีก ๒ อย่าง.

การวาระได้แก่ความกำหนด ยินดีในอตุกกามและ
กิเลสกาม พยายามคือการผูกใจโกรธ.

พระอนาคา ละการวาระ พยายามที่จะเยียดได้.

พระอรหัตตจะกิเลสทั้ง๕ดังกล่าวมาแนวนั้นได้โดย
สิ้นเชิงแล้ว ยังละสังโยชนเบื้องบนได้อีกคือ รูปราคะ
ความกำหนัดยินดีในรูปปรมาณ รูปราคะ ความกำหนัด
ยินดีในรูปปรมาณ มานะความถือตน อหังการ ความพึง
ชาน อวิชชา ความมืด ความโง่ไม่รู้อัตถ์ ปัจจุบัน และ
อนาคตของสังขารไม่รูปจึงสมุปาทธรรม และอริยสัจ
จึงรวมเป็น ๑๐ ทพระอรหัตตจะได้.

พระอริยบุคคลที่ ๘ ดังกล่าวมาข้างต้นนี้คือชอวา
อริยสาวก.

อุปปฏิปันโน ท่านปฏิบัติแล้วดี คือปฏิบัติไปตาม
แนวมัชฌิมาปฏิปทา เป็นทางสายกลาง ตามที่สมเด็จพระ

พระบรมศาสดาคำเนินมาแล้ว ไม่หย้อนเกินไป ไม่ตั้ง
เกินไป จึงได้ชื่อว่าปฏิบัติ.

อุชุปิณโณ ปฏิบัติณัตถัง ทือความปฏิบัติ
ท่านมุ่งตรงต่อพระนิพพาน ไม่ออกแฉกไปทางอื่น.

ญายปิณโณ ปฏิบัติมุงเพอวัชรมทจะออกจาก
ภพ ๓ โดยแท้.

ดำจิปิณโณ ปฏิบัติอย่างเด็ด

เพราะท่านปฏิบัติเพอบรรลุถึงพระนิพพานจริงๆ ไม่
ไขเพื่อเหตุอื่น จึงสมควรนับว่าเป็นการปฏิบัติอย่างเด็ด

อาหุเนโย จึงเป็นผู้ควรเคารพสักการะ

ปาหุเนโย จึงเป็นผู้ควรศรัทธา

ทกขุเนโย จึงเป็นผู้ควรรับของที่เขาทำบุญ

อญชลกถณโย จึงสมควรกราบไหว้

อนัตตวิ ปญญกเขตตังโลกัสส เปนเนอานาบุญ
อันเลิศ ไม่มีอนะจักว่าออกแฉก นเป็นเรองสังขคุณ.

เมื่อเราเห็นปฏิบัติของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าและพระสาวกตั้งกล่าวมาข้างต้นแล้ว เราเห็นหาที่จะ

ต้องพิจารณาไตร่ตรองดูว่า เราจะทำอย่างไร เรา
เพียงท่องจำ อติปิโส ภควา ไฉนจะหรือ หรือ
จะพยายามนึกคำแปลไว้ให้เข้าใจด้วย และระลึกถึงพระ
คุณเหล่านั้นๆ ดังนหรือ เราไม่พึงกระทำอะไร
ไปกว่าหรือ ในปัญหาเหล่านั้นขอให้เราตั้งใจไประลึก
ถึงพระโอวาทในเรื่องบูชา บูชา ๒ อย่าง อามิสบูชา
คือ บูชาด้วยเครื่องสักการะอย่างหนึ่ง ปฏิบัติบูชา คือ
บูชาด้วยความปฏิบัติอย่างหนึ่ง ในการบูชาทั้ง ๒ อย่าง
นี้ พระองค์ทรงสรรเสริญว่าปฏิบัติบูชาดีกว่า อามิสบูชา
เมื่อคิดทบทวนเหตุผลในพระโอวาทเหล่านั้นแล้ว เราจะเห็น
ได้ชัดทีเดียวว่า พระองค์พระประสงคจะให้พวกเรามี
ความเพียรพยายามปฏิบัติเจริญรอยตามพระองค์มากกว่า
ที่จะมานับบูชาพระองค์อยู่ หาไม่พระองค์จะตรัสเช่น
นั้นทำไม และโดยนัยนเอง จึงเห็นเหตุได้ว่า
แม้เวลานี้จะเป็นกาลล่วงมาช้านาน จากที่พระองค์เสด็จ
ดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ก็ไม่มีอะไรเป็นข้อห้ามว่า
ผู้ทปฏิบัติตามจะไม่ได้รับผลอย่างที่ท่านได้รับ นอกจาก

คำกล่าวอ้างของคนเกลียดคร้าน, ขอนมคำเจ้า อภิลักโ
 ในบทธรรมคุณนเองเป็นเหตุฐานยืนยันอยู่ว่า ธรรมของ
 พระองค์ ผู้ใดปฏิบัติตาม ย่อมจะเกิดผลทุกเมื่อ ไม่มี
 ขัดชน พระอรยสาวกทั้งหลายนั้น ฐานะเดิมก็เป็นมนุษย์
 ปุถุชนเอง แม้องค์สมเด็จพระบรมศาสดาก็จักเช่นกัน มิใช่
 เทวดา อินทร์ พรหม ที่ไหน แดกเถื่อนชนผู้ฐานะ
 เป็นพระอรยได้ก็เพราะ การปฏิบัติเท่านั้น แนว
 ปฏิบัติอย่างไหนถูก พระองค์สอนไว้ละเอียดหมด
 แล้ว ปัญหาจึงเหลือแต่ว่าพวกเราจะปฏิบัติตามจริงหรือไม่
 เท่านั้น.

ดังที่พรรณนามานี้ ก็เห็นคำคอบในปัญหาข้าง
 ต้นได้แล้วว่า เพียงแต่จะท่องจำ อธิบิได้ ภควา
 ใจ หรือเพียงแต่ระลึกถึงพระคุณเท่านั้นไว้ จะยังไม่พอ
 แก่พระประสงค์ของพระองค์ ก็จึงเราควรทำอย่างยัง
 จังอยู่กับการปฏิบัติของท่านตามแนวปฏิบัติของท่าน.

ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา นี้เรียกว่า อธิข
 บาท & เป็นหัวใจแห่งความสำเร็จทั้งมวล แปลอย่างจำ

ได้ง่ายว่า บัณฑิต, มากบั่น, วิจารณ, ทถอง, ไม่ว่า
 จะทำกิจการใด ถ้าประกอบด้วย & อย่างนี้ เป็นสำเร็จ
 ทั้งสิ้น ว่าโดยเฉพาะในการบำเพ็ญภาวนา ๓ ต้องมัก
 ใจรักการจริงจัง ๆ ประหนึ่งชายหนุ่มรักหญิงสาว ใจจด
 จ้อยหญิงรักกระฉ่อน ๒. ต้องบากบั่นพากเพียรเอาจริง
 เอาจัง ๓. วิจารณตรวจดูการปฏิบัติให้ถูกต้องตามแนว
 สอนของอาจารย์ให้ดีที่สุด ๔. ทถองในทันใดแก้หม่น
 ไคร่ครวญสอคล้องคว้า จักการทำให้ไปน้อมอะไรขาดตก
 บกพร่องบ้าง รับแก้ไข อย่างนั้นไม่ดื้อ เปลี่ยนอย่าง
 ดองดีใหม่ เช่นนั่งภาวนาในท่อนลมก็จะง่วง ก็เปลี่ยน
 มานั่งเสยท่อนเบนต้น ข้อสำคัญให้ดัดแนวดอนเป็นหลัก
 ไว้ อย่าออกนอกทาง & อย่างนี้เรียกว่า อธิขบาท เป็น
 เครื่องที่จะช่วยให้ความสำเร็จในกิจทางบว.

ว่าด้วยวิัตตะ

วิัตตะคย นั้น แปลว่า หมอดสามแห่งวิัตตะ คือ
 พุทวิัตตะ ธรรมวิัตตะ สังขวิัตตะ สามวิัตตะ ประเสริฐ

กว่าสติปัญญาณภคินะและอภิญญานภคินะ ทัมโม
ไตรภพ ด้วยเป็นของทำคามยินต์ให้แก่อโลกทั้งสาม คือ
กามโลก รูปโลก อรูปโลก กามโลกภคินะที่ไซกันอยู่
เช่นเพชรหรือแก้วทั้งเป็นและตาย ที่เป็นภคินะเจ็ดของ
จักรพรรดิ ทศายตภคินะที่นามาจากต่างประเทศโดยมาก
รูปโลก ภคินะสำหรับให้เกิดแสงสว่างในโลกของเขา
อรูปโลก ภคินะสำหรับให้เกิดแสงสว่าง ในโลกของเขา
ตถกณ ดังแต่เทวดาขึ้นไปภคินะทั้งเป็นและตายเป็นเครื่อง
ให้เทวดาและพรหม อรูปพรหมอาศัยภคินะเหล่านั้นและเป็น
ของทำคามยินต์และปลมใจ ให้เกิดขึ้นแก่มนุษย์เทวดา
พรหม อรูปพรหม ได้เท่ากำลังของภคินะนั้น ๆ ดังนี้ เป็น
ภคินะส่วนโลก ที่เกิดของภคินะ ๓ ส่วนธรรมต้องบรรยาย
แต่เหตุไป ภคินะทั้ง ๓ นั้นเป็นภคินะที่เป็น ไม่ใช่ภคินะ
ที่ตาย แต่เกิดภคินะ ๓ นั้นทำให้มนุษย์ได้ด้วยความเพียร
ระวังกาย, วาจา, ใจ ให้บริสุทธิ์ เพียรละ กาย, วาจา,
ใจ, ไม่บริสุทธิ์เสีย เพียรทำกาย, วาจา, ใจ, บริสุทธิ์
ให้เกิดมรรค เพียรรักษากาย, วาจา, ใจ ที่บริสุทธิ์แล้ว

ให้คงที่และทวน ความที่มรรคแล้วแห่งความบริสุทธิ์
นั้น ให้รักษาไว้อย่าให้หายไปเสีย นกตถความบริสุทธิ์
นั้นแหละว่าไป จมใจของคนบริสุทธิ์เหมือนกับความ
บริสุทธิ์แล้ว ก็จะเห็นความบริสุทธิ์ได้ปรากฏอยู่ตรงกลาง
ของกายมนุษย์เห็นอยู่ด้วยสมาธิ ๒๐ ดวงนั้นเรียกว่า
คูนัย เป็นดวงประมาณเท่าฟองไข่ขาว ได้บริสุทธิ์ตจ
กระทั่งถึงดวงของหน้าในเวลาดังหน้าและตัว ประมาณ
ของดวงไม่คงที่ บางทีโตกว่าเล็กกว่าก็ได้ อย่างใด
ไม่เกินดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ อย่างเล็กไม่เกินดวง
ตาตำซางใน นั้นเป็นเครื่องกำหนดของดวง ดวงนั้น
แหละคือปฐมมรรค จำเดิมแต่เห็นดวงปฐมมรรคแล้ว
ให้เอาใจของคน จดอยู่ที่คูนัยกลางดวงนั้นเสมอใน
อริยาบถทั้ง ๔ จนกระทั่งใจของคนนั้นไม่ไปจดในที่อื่น
หยุดอยู่ที่กลางดวงของปฐมมรรคเสมอ เมื่อใจหยุดได้
แน่นอนแล้ว ก็ขยับใจเข้าไปในคูนัยกลางของดวง
ก็จะเห็นว่างประมาณเท่าเม็ดธัญ หรือเม็ดดีดที่คูนัย
กลางของดวงนั้น ในเมื่อตั้งใจเข้าไปในกลางว่างเต็มทั้งคิด

ทั้งจำ ทั้งเห็นแล้ว ก็จะเห็นกายทิพย์ของตัวเองในกลาง
 ของว่างนั้น เห็นดังนี้ชื่อว่าเห็นกายในกาย คือกายทิพย์
 ในกายมนุษย์ แล้วเข้ไปดูดวงปฐมมรรคในกายทิพย์
 ดวงศูนย์ของกายทิพย์อีก ก็จะเห็นเป็นดวงใสในกายทิพย์
 เท่าฟองไข่แดงของไก่ ใสเหมือนกระจกต้องเงาหน้าอีก
 แล้วเอาเห็น, จำ, คิด, รู้, จดลงที่ศูนย์กลางของดวง ทำ
 แบบเดียวกับทำมาแล้ว ก็จะเห็นกายรูปพรหมในกลาง
 ของดวงนั้น กายนั้นเหมือนกายของตัวเองจริงใช้ได้
 ถ้าไม่เหมือนกายของคนเองทำใหม่ จนเห็นเหมือน
 กายของตนเองจริง ๆ แล้ว ชื่อว่าเห็นกายในกาย คือ
 กายรูปพรหมในกายทิพย์ แล้วเข้าไปดูดวงปฐมมรรค
 ในกายรูปพรหมต่อไป ก็จะเห็นเป็นดวงใสในกลางกาย
 รูปพรหมดุจที่เห็นมาแล้ว เอาเห็น, จำ, คิด, รู้, จดลงที่
 ศูนย์กลางดวง ก็จะเห็นกายอรูปพรหมในกลางดวงนั้น
 รูปเหมือนตัวเองจริงใช้ได้ ถ้าไม่เหมือนทำใหม่จนเหมือน
 แค่ว่าเหมือนตัวเองใช้ได้ เรียกว่าเห็นกายในกาย คือเห็น
 กายอรูปพรหม แล้วเข้าไปดูดวงปฐมมรรคในกายอรูป

พรหมต่อไป ก็จะเห็นเป็นดวงใสในกลางกายอรูปพรหม
 ดุจที่เห็นมาแล้ว เอาเห็น, จำ, คิด, รู้ จดลงที่ศูนย์
 กลางดวง ก็จะเห็นกายธรรมในกลางดวงนั้น รูปว่าง
 เหมือนตัวเอง แต่ได้เหมือนดังแก้ว เกษรดอกบัวคม
 แล้วเอาเห็น, จำ, คิด, รู้ เข้าหยุดที่ศูนย์กลางของกาย
 ธรรม ทดทรงนั้นเป็นดวงใสเท่าฟองไข่แดงของไก่ได้
 เด็ดได้ ใสดุจเพชรชื่อว่าธรรมสำหรับทำให้เป็นธรรม
 กาย ธรรมถึงนแหละสำหรับรักษา เห็น, จำ, คิด, รู้ ให้
 บริสุทธิ์และให้หยุดด้วย ต้องให้หยุดให้มากที่สุด เท่าที่
 บังคับให้หยุดได้ หยุดให้มากที่สุดก็เจริญที่สุด หยุดต้อง
 มีกตเมตหยุดด้วยหายไปหาละเอียดยุติไป ไม่ใช่หยุด
 แล้วไม่ทำอะไร ทำหยุดในหยุดนั้นและหนักแน่นทุกที ไม่
 มีเวลาหย่อนใจจะเจริญลงทีละเร็ว ธรรมกายเป็นกาย
 ที่ ๕ นั้น เป็นกายสำคัญที่สุดในพระพุทธศาสนา ผู้ใด
 ทำกายนี้ให้มั่นคงได้ ผู้นั้นชื่อว่าพระพุทธเจ้า ขอ
 จ्ञาอนุพุทธเจ้า เป็นพระพุทธเจ้าตามแต่จิตพระพุทธเจ้า
 คำว่าพระพุทธเจ้ามีหลายจำพวก เป็นศัพท์พระพุทธเจ้า

บ้าง บัณฑิตพุทธเจ้าบ้าง สัจฉิกพุทธเจ้าบ้าง สุตพุทธเจ้า
บ้าง พุทธพุทธเจ้าบ้าง อนพุทธเจ้าบ้าง คงน ตรง
กบกระแสน้ำพุทธรูปร่าง เวลาดกตกดั่งว่า ทานัม
สัตว์มากมายเป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ชื่อว่าพระพุทธ
พุทธเจ้า ฯ เมื่อเป็นธรรมกาย คือเป็นพระพุทธเจ้าต้อง
เวียนวธาของพระพุทธเจ้าต่อไป ถ้าจะเวียนต่อไปต้อง
วิจตรกรรมทำให้เป็นกายอื่น ๆ คือกรรมทำให้เป็น
กายมนุษย์ และกรรมทำให้เป็นกายธรรม ดังแสดงมา
แต่ชาตินี้ กรรมทำให้เป็นกายอื่น ๆ มรูปพรรณ
ต้นฐานสัตว์วรรณะละม้ายคล้ายคลึงกันต่างกันแต่กรรม
ทำให้เป็นธรรมกายโตมากกว่า แต่ส่วนเนื้อละเอียด
และควมใสหนักละม้ายกันทั้ง ๔ กายแต่กายธรรมละเอียด
และใสกว่าทั้ง ๔ ส่วนทั้งของกรรมทำให้เป็นกายอื่น ๆ
คือตรงกลางตัวตบซาดและตั้งอยู่บนเขาไปทศนัยกลาง
พอดี ไม่เหตอมซ้าย ขวา หน้า หลัง สำหรับสัตว์
จะไม่เกิดมาเกิด ต้องอาศัย ศูนัยกลาง นนตวยกน ทั้งหมด
จึงได้ชื่อว่า ทศนัยกลาง, พรหม, อรูปพรหม ตลอดจน

พระพพาน ใช้แบบเดียวกนกทั้งต้น ตรงที่ ๓๐ น
วางประมาณเท่าเม็ดโพ หรือเม็ดไทร เป็นอาภาค
วาง เรียกว่ากาเหินเดิมกลุ่ กทาเหินเดิมนหมักรรม
ดวงหนึ่งเท่าฟองไข่แดงไก่ ต้นฐานกลม เหนือตะเข็บ
สีขาวได้ หุ้มกาเหินเดิมนโดยรอบ กาเหินเดิมน
อยู่ทศนัยกลางข้างในพอดี ธรรมดวงหนึ่งแห่งชื่อว่า
มนุษย์กรรมฯ ททาให้เป็นกายมนุษย์ อยู่ทศนัยกลางของ
กายมนุษย์ เหมือนกนกทุกกายทั้งสี่หยาบ ผู้ตะเข็บ
มีชื่อตามกายนั้นๆ เช่น ธรรมททาให้เป็นกายพหุ ถ้า
ธรรมดับไป กายก็ต้งแตกจากกัน คงอยู่ไม่ได้เพราะ
หมดธรรมรักษา เหมือนเครื่องยนตพลัดเอาหม้อไฟ
ออกเสีย เครื่องก็ต้งดับทันทีนั้น ถ้าธรรมกายจะทำ
จิตขาดไปต้งเอา เห็น, จำ, คิด, วัชของธรรมกาย
จัดลงทศนัยกลางของธรรมททาให้เป็นกายมนุษย์น แต่
พลุกถ่วงเขาเท่านั้น ธรรมททาให้เป็นกายมนุษย์น
ก็ขยายส่งออกไปประมาณเจ็ดผาเส้นทศนัยกลาง ๘ คอก
กลมโดยรอบ ๖ ผา หวดับหนึ่ง ได้เหมือนกระจกละ

ต้องหน้า ขรรพกายกเข้านงอยู่บนผานน เหมือนนงอย
บนแผ่นกระจกเป็นบดตงก จะไปไหนกตองแควเหมือน
ไฉน ๕ เป็นผานท ๓ ถ้าจะทำค่อไป ขรรพกายคอง
ต้องเห็น, จำ, คัด, วั ไปจดเข้าที่ศูนย์กลางของขรรพ
กทำให้เป็นกายทพพนนแต่พอดูกส่วนเข้า ขรรพกทำให้
เป็นกายทพพนนทชยายส่วนออกไปเท่าผานท ๓ วัดเส้นผา
ศูนย์กลาง ๘ คือค ปริมาณทโดยรอบ ๖๖ หาคบหนึ่ง
ได้เหมือนกระจกเป็นบดตงก ขรรพกายกเข้านงอยบน
ผานน เหมือนนงอยบนแผ่นกระจก จะไปไหนกตอง
แควเหมือนไฉน ๕ เป็นผานท ๓ ถ้าจะทำค่อไปขรรพกาย
คองต้องเห็น, จำ, คัด, วั ไปจดเข้าที่ศูนย์กลางของ
ขรรพกทำให้เป็นกายรูปพรหมน แต่พอดูกส่วนเข้าขรรพ
กทำให้เป็นกายรูปพรหม ทชยายส่วนออกไปเท่าผานท
๓ หรือท ๒ แควขรรพกายเข้านงอยู่บนผานน จะไปไหน
คตองแควเหมือนไฉน ๕ เป็นผานท ๓ ถ้าจะทำค่อไป
ขรรพกายคองต้องเห็น, จำ, คัด, วั ไปจดเข้าที่ศูนย์
กลางของขรรพกทำให้เป็นกายรูปพรหมน แต่พอดูก

ส่วนเช้า ขรรคมกทำให้เป็นกายอรุปรพหม กษายส่น
 ออกไปเท่ามานท ๑ หรือท ๒ ท ๓ ขรรคมกยเขานอย
 มนณานน จะไปทางไหนได้ตามใจน กจรูปณาน ทำ
 อรุปรณาคือไป ขรรคมกยทงนอยมนกคุดถณานนต้อง
 ส่งเห็น, จำ, คคิ, วั ไปจดตงทตรงค่นยวางถถางปฐม
 ณาน แต่พอถกส่วนเข้าค่นยวางถถางปฐมณานน ก็จ
 ขยายส่นออกไปวัดผาเส้นค่นยถาง ๘ คอก โดยรอบ ๖
 ฉา หนาทงคคิ ได้, กายขรรคมกเข้าป่งออยมนค่นย
 ถถางของอรุปรณานแบบเดียวกันกจรูปณาน นรยกว่า
 อากาสำญจายค่นทำค่อไป ขรรคมกยต้องส่งเห็น, จำ,
 คคิ, วั ไปจดเข้าทฐในวางของค่นยถถางทคคิณาน แต่พอ
 ถกส่วนเข้าฐในค่นยวางของทคคิณานน กษายส่น
 ออกไปเท่ากับอากาสำญจายค่นณานน ขรรคมกย
 เข้าป่งออยมนถถางของอญญานญจายค่นณานน ทำ
 ค่อไป ขรรคมกยทงนอยมนณานน ต้องเอาเห็น, จำ,
 คคิ, วั เข้าไปจดทฐอนตเอยคิในทวางค่นยถถางของ
 ทคคิณาน แต่พอถกส่วนเข้า ฐอนตเอยคิในทคคิณาน

ณานน กษยายส่วนออกไปเท่ากันกับอากญญายคน
ณานน ธรรมกายกเขาไปนั่งอยู่บนอากญญายคนณาน
น ท้าต่อไป ธรรมกายต้องเอา เห็น, จำ, คิด, วิ^๕ ไป
จดเขาที่เหตุว่างกลางของจตุคตณาน จดเขาที่ตรงรักใช้^๕
ไม่รักใช้ แต่พอออกส่วนเขา วิระเอียดและปรมาณคน^๕
กษยายส่วนออกไป เท่ากันกับอากญญายคนณานน
ธรรมกายเขานั่งบนเหนือญานาสญญายคนณานน (เขา^๕
ดงนเป็นอนุโลม) เมื่อเขาเป็นอนุโลมเป็นอย่างไร เมื่อ
จะปฏิโลมถอยกลับก็ต้องให้ตรงกันอนุโลม อย่าให้คลาด
เคลื่อน ต้องให้ตรงแบบแบบเดียวกันจึงได้ จึงจะเป็น
อันถูกต้องตามแบบ.

ธรรมกายนั้นแหละ ชื่อว่า โคตรภูบุคคล ถ้าจะ
ให้เป็นอริยบุคคลต่อไป ธรรมกายต้องเข้าสมาบัติ ๘ ใน
ระหว่างเข้าสมาบัติ^๕ คารธรรมกายต้องดูตาย, ดูเจ็บ,
ดูแก่, ดูเกิด ของมนุษย์ให้เห็นตามความเป็นจริงของ^๕
ทุกข, สมุทัย, นิโรธ, มรรค ถ้ายังไม่เห็นตามความเป็นจริง^๕
ก็ต้องดูไปอีก แต่พอเห็นถนัดส่วนเขาเท่านั้น ธรรมกาย

ตกศูนย์วัดผ่าเส้นศูนย์กลางของศูนย์น ๕ ว่า แล้วศูนย์^๕
นหนักเป็นธรรมกายหน้าค ๕ ว่าเป็นพระโสดาทำต่อไป
ธรรมกายของพระโสดานั่น เข้าสมาบัติ ๘ ในระหว่าง^๕
เข้าสมาบัติ^๕ ต้องเอาคารธรรมกายของพระโสดาตาย,
ดูเจ็บ, ดูแก่, ดูเกิด, ของเทวดา เหตุให้เกิดและควมดับ^๕
เหตุให้ดับ ให้เห็นตามความเป็นจริง ของทุกข, สมุทัย,
นิโรธ, มรรค ถ้ายังไม่เห็นตามจริงก็ต้องดูไปอีกแต่พอ^๕
เห็นถนัดส่วนเขาเท่านั้น ธรรมกายของพระโสดาตกศูนย์^๕
วัดผ่าศูนย์กลางของศูนย์น ๓๐ ว่า แล้วศูนย์นหนัก^๕
เป็นธรรมกายหน้าค ๓๐ ว่า เป็นพระสกิทาคาทำต่อไป
ธรรมกายของพระสกิทาคานั่น เข้าสมาบัติ ๘ ในระหว่าง^๕
เข้าสมาบัติ^๕ ต้องเอาคารธรรมกายของพระสกิทาคา^๕
ตาย, ดูเจ็บ, ดูแก่, ดูเกิด, ของพรหมกาย เหตุให้เกิดและ
ควมดับ และเหตุให้ดับ ให้เห็นตามความเป็นจริงของ^๕
ทุกข, สมุทัย, นิโรธ, มรรค ถ้ายังไม่เห็นตามเป็นจริง^๕
ก็ต้องดูไปอีก แต่พอเห็นถนัดส่วนเขาเท่านั้น ธรรมกาย^๕
ของพระสกิทาคาก็คตกศูนย์วัดผ่าศูนย์กลางของศูนย์น ๓๕

๑๖ แล้ว ศุภณันทกลบเป็นธรรมกายหนาต๑ ๑๖ ๑๖ เป็น
พระอนาคาทาต่อไป ธรรมกายของพระอนาคานัน เข้า
สมาบัติ ๔ ในระหว่างเข้าสมาบัตินั้น ต้องเอาตาธรรม
กายของพระอนาคา คตาย, ตูเจบ, ตแก, ตเกิดของอรป
พรหมกาย ท๑เหตุให้เกิด และความดับทั้งเหตุเกิดให้
เห็นตามความเป็นจริง ของทุกข์, สมุทัย, นิโรธ, มรรค,
ถ้ายังไม่เห็นตามเป็นจริง ต้องดูไปอีก แต่พอเห็นถูกต้อง
เข้า ธรรมกายของพระ อนาคาทกตศุภณัน อดิสาเห็นศุภณัน
ดังตาของศุภณัน ๒๐ ๑๖ แล้วศุภณันหายอภกลบเป็นธรรม
กายหนาต๑ ๒๐ ๑๖ เป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ น๑แต่
ภาวนาควหาให้เป็นชนใดด้วยตนเอง ไม่ม๑ผิดแนะนำสั่ง
สอนอย่างพระสถิตยคตราชกุมารน ๑๖ น๑เป็นพระพุท๑เจ้า
ในคำสนาของท่านเป็นพระอรหันต์มากน้อยเท่าไร เป็น
ต๑กต๑ทั้งนี้ คงตนแต่ธรรมกายซึ่งเป็นกาย ๕ คต๑อดจ๑น
ก๑งพระอรหันต์เป็นที่สุด น๑แหละเป็นค๑งพระรัตนตรัย กาย
มนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอร๑ปพรหม ไม่
ใช้รัตนตรัย จำเพาะแต่ธรรมกายอย่างเดียว เป็นค๑

พระรัตนตรัย ในองค์ธรรมกายนันทตรงศูนย์กลางกาย
ของธรรมกายนั้น มีธรรมดวงหนึ่ง คือธรรมททาให้เป็น
ธรรมกาย ธรรมดวงหนึ่งเป็นทกขัตติยของเห็น, จำ, คิด,
รู้ของธรรมกาย เห็น, จำ, คิด, รู้ ของธรรมกาย ไม่
แสดงหยาบด้วยทศนิยมกลางของดวงธรรม ททาให้เป็น
ธรรมกายเต็มไม่แสดงเจตนเป็นอรหัตต ตรงศูนย์
กลางของธรรมททาให้เป็นธรรมกายนั้น มีเป็นศนิยมวาง
ท่าเมล็ดโพธิ์หรือเมล็ดไทร ตรงนั้นเป็นทกขัตติยของเห็น,
จำ, คิด, รู้ หยาบตอนไม่ตก มีศนิยมและไม้ถูกควมจริง
ซึ่งเป็นทางไปของพระอรหันต์ทั้งหลาย ธรรมกายนั้นเห็น,
จำ, คิด, รู้ เหมือนนกนกกกาย เห็น, จำ, คิด, รู้ ก็ต้อง
มีดวงเป็นทกขัตติย, จำ, คิด, รู้ ดวงเป็นทกขัตติยของเห็น
อยู่นอก ดวงเป็นทกขัตติยของจำอยู่ใน ดวงเป็นทกขัตติย
คิดอยู่ใน ดวงเป็นทกขัตติยของจำอยู่นอก ดวงเป็นทกขัตติย
ของรู้ภายใน ดวงเป็นทกขัตติยของคิดอยู่นอก.

ตัวพระรัตนตรัยและการเข้าองค์พระรัตนตรัย
ทไศพรธรรมาจารย์ท่านหนึ่ง ว่าด้วยเรื่องคุณพระ
รัตนตรัยตามบาลีท่านหนึ่งด้วย อธิบ ใต้ ภคฺฉา แดงจ.บ.

ดังด้วยคำว่าโลกัสถาคี คือไปนจกแสดงสวปให้ถึงองค์
พระรัตนตรัยโดยตรงว่า มีอะไรแท้เรียกว่า พระ
รัตนตรัย และการเข้าถึงพระรัตนตรัยนั้นจะเข้าถึงได้
อย่างไร.

วิเศษ แปลว่า แก้ว ในทศนัยเขาแก้วอย่าง
ประเสริฐ เช่นแก้วมณีโชติ ซึ่งบอกกันว่าเป็นแก้วม
ณีคือเศษสูงสุด ใครมีไว้อย่อมชื่นชมได้มีดีมีนอกมีใจ
ยิ่งกว่าทรัพย์อันอย่างอนงทนในโลก แก้วคือพระ
รัตนตรัยเหมือนกัน ผู้ใดเข้าถึงก็ย่อมมีใจ ชื่นใจ
เช่นเดียวกัน.

ร่างกายพระสุทนต์ ไม่ใช้พุทธวิเศษ พระสุท
นต์ทรงกระทำความเพียรอย่างพระราชา จึงพระวิเศษ
อันดลิตบัพบชอนอยู่ในพระองค์ คือกายธรรม มีฐาน
เหมือนพระปฐมมากรเกษรดอกบัวตูมมีได้เหมือนกระจุก
ปรากฏอยู่ในศูนย์กลางกาย ที่ว่ามหัศจรรย์ใน
อภิญญาสูตร ที่พระองค์ตรัสแก่เจ้าเงาะผู้ถามว่า
ศกาศคตส์หัด เจ้าเงาะผู้ถามว่า ธรรมกาย อธิบาย ใน

สุตตันตปิฎก ทสกนิกาย ปิฎกวรรค ขันขันความว่า ศก
วเจ้าเงาะผู้ถามว่า คำว่าธรรมกาย ๆ น เป็นข้อศกาศค
โดยแท้.

เรื่องพระอภิญญา ดังทศนัยมากถาจารย์คน
เมื่อระลึกถึงความในอภิญญาสูตรประกอบแล้ว ย่อม
ต้องความให้เห็นว่า ทพธรรมาจารย์ ผู้ใดเห็นธรรม
ผู้ใดเห็นธรรม หมายความว่า ผู้ใดเห็นธรรมทพ
ให้เป็นธรรมกาย ผู้ใดเห็นธรรมทพทพ คือ ศกาศค
นเอง มีใจอันใส หรือพูดให้เข้าใจง่ายกว่านั้นว่า ผู้
ใดเห็นธรรมทพทพ ผู้ใดเห็นธรรมทพทพ หรือออก
อย่างหนึ่งว่า ผู้ใดเห็นธรรมทพทพ ผู้ใดเห็นธรรมทพทพ.

ทำไมจึงหมายความว่าเช่นนั้น ก็เพราะว่า ขณะ
นั้น พระอภิญญาอยู่ใกล้ ๆ กับพระองค์ หากจะเล็ด
ด้วยศกาศธรรมทพ ทำไมจะไม่เห็นพระองค์ เพราะไม่
ปรากฏว่าพระอภิญญาทพทพ เมื่อเห็นในพระอภิญญา
จะตรัสเช่นนั้นได้ ทพธรรมาจารย์จึงทพทพทพทพ
ที่เห็นด้วยศกาศธรรมทพทพ เห็นแต่เปิดอกของพระองค์

คือกายพระสีหะตณะทอณภวช ซึ่งมิได้อยู่ในความ
หมายแห่งคำว่าเรา และยังควรถือว่าเป็นกายที่เบ้อยู่ในตัว
นั่นคือกายพระสีหะตณะทอณภวช ซึ่งเป็นกายภายนอก
นั่นเอง คำว่าเราในที่นี้จึงสันนิษฐานได้ว่า หมายถึง
กายภายใน ซึ่งไม่ใช่กายเบ้อยู่ในตัวใดตัวหนึ่งแต่
คือธรรมกายนั่นเอง จะเห็นได้อย่างไร ขอนอบไม่ยาก
เมื่อได้มาเพื่อกจกสัจจนแล้ว ท่านจะเห็นด้วยตาของท่าน
เอง คือเห็นด้วยตาธรรมกาย ไม่ใช่ตาธรรมตา พระ
ตาสีของพระองค์งกยกันกล่าวมานาน เป็นบัญญัติธรรม
มนยตกซึ่งอยู่ อันสมควรไต่ปฏินศธรรมแล้วเข้าใจได้ยาก
แต่ถ้าหมพิปฏิบัติแล้ว จะตอบปัญหาใดด้วยตนเอง
อย่างง่ายดาย ไม่ต้องไปถามใคร.

ธรรมกาย มีสี่สี่เหมือนแก้วจริง ๆ จึงได้ชื่อว่า
พุทธวิณะ.

ธรรมทั้งหลายที่กลั่นออกจากหัวใจ ธรรมกาย
จึงได้ชื่อว่า ธรรมวิณะ ๆ คือหัวใจธรรมกายนั่นเอง.

คือจิตตของธรรมกายนั้นได้ชื่อว่า ถึงธรรมวิ
นั้นแหละที่ว่า พุทธวิณะ ธรรมวิณะ ถึงธรรมวิณะ ๓

ประการนี้เองเป็นอันเดียวกันโดยนัยอย่างนั้น จะ
พราจากกันไม่ได้ ผู้ใดเข้าถึงพุทธวิณะ ก็ได้ชื่อว่า
เข้าถึง ธรรมวิณะ ถึงธรรมวิณะด้วย.

การเข้าถึงธรรมวิณะ ๓ ดังกล่าวมานั้น จะเข้าถึงได้
อย่างไร เพียงแต่เดิมได้สัมผัส ยังไม่เรียกว่าเข้าถึง
แม้จะท่องบ่นมโนโระถกถกยังไม่เรียกว่าเข้าถึง แม้จะ
ปฏินศตนด้วยอ้อมเป็นชากยยังไม่เรียกว่าเข้าถึง อย่าง
มากจะเรียกได้เพียง ขอลง.

การที่จะเข้าถึงนั้น จำเป็นจะต้องบำเพ็ญเพียร
ปฏิบัติเจริญรอยตามปฏิปทาของพระบรมศาสดา จน
บรรลุมรรคธรรม คือทรงเห็นแจ้งด้วยตัวของตนเอง จึง
จะได้ชื่อว่าเข้าถึงพระรัตนตรัย โดยแท้ และการปฏิบัติ
เช่นนี้ไม่เป็นการพนวดเสียของมนุษย์ เพราะในปัจจุบัน
มนุษย์ได้มาเพื่อบรรลุธรรมกายก็มีอยู่มากหลาย ผู้ใด
ธรรมกายแล้วเข้ามความอ้อมเอิบ และสู่สภาวะสุขใจเพียง
ไหน ตามเขาได้ เพื่อได้ทราบว่าการเข้าถึงพระรัตนตรัย

ไม่ได้ เพื่อจะไม่ให้ขัดแย้งกัน จึงต้องแบ่งอิตตา ออก
เป็น ๒ อย่าง คือ อิตตาดาสัมมคกับอิตตาเท อิตตาดาสัมมค
ได้แก่กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม
เพราะกายเหล่านี้ ยังมีเกิด มีตาย เป็นกายตั้งตนโดยกายยัง
มีกายอีกกายหนึ่งซึ่งเป็นกายได้ฤทธิศรัทธา คือ ธรรมกาย
ธรรมกายนั้นแหละเป็นอิตตาเท หรือคนเท.

ทว่าตนเป็นเทพแก่ตนนั้น ก็คือเพ่งยึดอาศัยกัน
ดำเนินเข้าไปเป็นชน ๆ คือเพ่งกายมนุษย์ตั้งให้ถึงกาย
ทิพย์ เพ่งกายทิพย์ตั้งให้ถึงกายรูปพรหม เพ่งกายรูป
พรหมตั้งให้ถึงกายอรูปพรหม เพ่งกายอรูปพรหมตั้งให้
ถึงธรรมกาย กายคือตน อาศัยพึ่งกันเป็นชน ๆ เข้าไป
เช่นนั้น จึงได้ชื่อว่าเป็นเทพแก่ตนในคานถาวรา ตาม
นัยที่กล่าวไว้แล้วโดยละเอียดข้างตนนั้น ยังมีคำว่า
“ กายะ กายานุปลัฏฐิ โหมหสฺสตีปฐฐานสูตฺรเป็นหลักฐาน
สนับสนุนอีก กายานุปลัฏฐิ แปลว่า เห็นตามหรือตาม
เห็นซึ่งกาย กายะ แปลว่าในกาย รูปศัพท์มัจจุตถังอยู่
ชัดเช่นนั้น แปลตรงตามศัพท์ และย่นคำให้สั้นกว่า

ตามเห็นกายในกาย คือตามเห็นเรื่อยเข้าไปเป็นชน ๆ
เห็นกายมนุษย์ แล้วตามเข้าไปเห็นกายทิพย์ ตาม
เข้าไปเห็นกายรูปพรหม ตามเข้าไปเห็นกายอรูปพรหม
ตามเข้าไปเห็นกายธรรม ดังนั้นแหละหลักฐานรับสั่งกัน
อยู่ กายมนุษย์ รูปร่างหน้าตาอย่างไร กายมนุษย์
รูปร่างหน้าตาก็เป็นมนุษย์ใช้อันใดใด คือกายเราเองกาย
ทิพย์เป็นรูปเป็นร่างเช่นกัน แต่ด้วยคำว่า กายรูปพรหม
ส่วกว่างามกว่านั้นอีก กายอรูปพรหมส่วกว่ามยังกว่า
กายรูปพรหมขึ้นไปอีก ธรรมกายนั้นมันดีได้เหมือนแถว
ต้นฐานตั้งรูปพระพุทธปฏิมากรทรงสมาธิ เกษเป็นต้นดอกบัว
ตุมดังได้กล่าวมาแล้ว.

การรักษาไตรทวาร

ไตรทวาร แปลว่า ประตูทั้ง ๓ คือ กาย วาจา
ใจ ที่เรียกทวารก็เพราะความชั่วและความดีจะลอดเข้า
ไปถึงจิตคนเขาทางนั้น ความชั่วเรียกว่า ทุกจริต ความดี
เรียกว่า สุจริต วิชฺชาที่จะเข้าไปมีอากาโรหิวก่อน ซึ่ง
เขาเรียกว่า วิญญูติ โหइทางกายเรียกว่า กายวิญญูติ

ทางวาจาเรียกว่า วาจัญญุต ทางใจเรียกมโนญญุต
อะไรทำให้เกิดอาการไหวหรือบังคับให้ไหว ไม่ใช่ข้อ
โกธ สังขารนั่นเอง บังคับให้ไหว บังคับทางกายได้
แก่กายสังขาร ทางวาจาได้แก่วจสังขาร ทางใจได้แก่
จิตตสังขาร สังขารคือความรู้นี้มันก็คิดปรุงแต่ง และ
มันทางเกิดเป็น ๒ ทาง ฝ่ายทุจริต เกิดจากอวิชชาและ
อาสวะ ฝ่ายสุจริต เกิดจากอวิชชาและอนาสวะ ฝ่ายเหตุ
ทุจริตเป็นดวงดำมืดมนต์ ฝ่ายเหตุสุจริตเป็นดวงขาว
ใส ข้อนี้อยู่ในดวงธรรมทำให้เป็นกายมนุษย์เป็นคู่
ปรามกันอยู่ ฝ่ายชั่ว (ดำ) เป็นภาคมาร ฝ่ายดี (ขาว)
เป็นภาคพระ ต่างมีเจ้าของด้วยกัน ฝ่ายชั่วย่านอญการ
ให้มืด ฝ่ายดีอานญการให้สว่าง คล้ายโรงงานทำหมอก
ควันพวกหนึ่ง โรงงานทำไฟฟ้าพวกหนึ่ง เมื่อเราไม่
คอยระวังฝ่ายชั่วสอดเข้าไปได้ ย่อมเป็นเหตุให้เราตกไป
ทางชั่ว คือจะทำอะไรทำในทางชั่ว จะพูดอะไรออกมา
ก็เป็นทางชั่ว จะคิดทำอะไรก็เป็นไปทางชั่วหมด (อภิส
กรรมบถ ๓๐).

ถ้าเราคอยระวังรักษาไว้ให้ดี บำเพ็ญสมาธิให้
ดวงขาวได้ปรากฏอยู่ในศูนย์กลางกายเสมอ เราจะทำ
อะไรก็เป็นไปในทางดี พูดอะไรพูดไปทางดี คิดอะไรก็
คิดไปทางดี (อุทิศกรรมบถ ๓๐) เพราะฉะนั้น จึงควร
บำเพ็ญตนให้เป็นฝ่ายขาวเสมอ เวลาจะตายถ้าปล่อยให้
ไปตกอยู่ฝ่ายดำ เรียกว่า หลงตายจะไปสู่ทุกข์ ถ้าอยู่
ในฝ่ายขาวเรียกว่าไม่หลงตายจะไปสู่สุคติแน่แท้ จึงเป็น
การจำเป็นที่ควรระวังให้อยู่ฝ่ายขาว.

วชิรญาณ ธรรมะนี้ นึกถึงอันจะเป็นทพของเรา
ได้ไม่มี พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ๓ รัตน
เท้านี้ เป็นทพอันประเสริฐสูงสุดของเรา.

ด้วยดีจงจากาณิชน ขอความสุจริตดีดังมีแต่
สาธุชนทั้งหลายทุกคน.

วิธีสอนสมาธิเบื้องต้น

ของพระมงคลราชมุนี

อดีตท่านพระครูสมณธรรมสมาทาน

(หลวงพ่อดำ ปากน้ำ คลองภาษีเจริญ ธนบุรี)

ซึ่งพระทิพย์ปริญา (รูป กลัมพสุต ป. ๖)

ได้บรรพชาเมื่อวันท ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๘

ทุก ๆ วันพฤหัสบดี เวลาบ่าย ๒ โมง ท่านลง
สอนทศกัณฐการเปรียญ ผู้ที่ไปเรียนมีภิกษุสามเณรในวัด
นั้นบ้าง มาจากวัดอื่นบ้าง และมีอุบาสกอุบาสิกามาจาก
ที่ต่าง ๆ ไกล ๆ กัน รวมความว่าผู้มาเรียนมีทั้งภิกษุ
สามเณร และคฤหัสถ์ทั้งชายหญิง แก่แก่ หนุ่ม
สาวแก่ เด็ก & ขวบ ๒ ขวบก็มี ท่านสอนมาดังนี้เป็นเวลา
กว่า ๒๐ ปี (ปัจจุบันกว่า ๓๐ ปี) มาแล้ว ได้สอนตาม
จำนวนผู้มาเรียนอย่างไร ๆ ไม่ต่ำกว่า ๕ หมื่นแล้ว
(ปัจจุบันเกือบสองแสน)

๑๓๓

ผู้ไปเรียนจะมีดอกไม้ธูปเทียนติดไปก็ได้ ผู้ที่ไม่
ติดไป ทางวัดแจกให้โดยไม่คิดมูลค่าอย่างใดเลยเพราะ
ต้องการให้ท่านมีสมาธิไปถวายท่านเนื่อง ๆ เหลือจากท่าน
ใช้ ก็แจกเป็นสาธารณกุศล ดังนี้.

เวลาเรียนภิกษุสามเณรนั่งบนอาสน์สงฆ์ อุบาสก
อุบาสิกาทางทพณศาลา คือท่านนั่งบนอาสน์สงฆ์ เสร็จ
อุปัชฌาย์ในสอน มีกระดานระฆังทองหนึ่งแผ่น ซึ่งเขียนรูป
คนนั่งสมาธิไว้บนตัวอย่าง และบอกจุดหมายทักกำหนด
อารมณ์ไว้ ๘ ฐาน คือ ๑ ที่ของจุมูก, ๒ ที่เพลาตา,
๓ กึ่งกลางศีรษะ, ๔ เพดานปาก, ๕ ช่องคอเหนืออก
กระเดือก, ๖ สะดือ, ๗ เหนือสะดือขึ้นมา ๒ นิ้ว ตรง
ฐานที่ ๗ นี้ มีศูนย์ ๕ ศูนย์ คือ ศูนย์ขาต่อน้อยขา
ขาต่อน้อยหน้า ขาต่อน้อยซ้าย ขาต่อพ้อยหลัง ขาต่อ
อกอาศัยกลาง วิทยุญาณธาตุ และปฐมมรรคอยู่ตรง
กลางนั้น นอกจากนั้นไม่สำหรับใช้ขอบอกจุดหมายในขณะ
ที่พูดสอน ๑ อัน กับด้วยแก้ว ๑ ใบ ลูกแก้วกลมขนาด
ปลายนิ้วมือ ๑ ลูก เพื่อดึงดูดกรรมนิมิต และฐาน
ที่ตั้งแห่งปรกกรรมนิมิต.

เมื่อจะสอน ท่านมักคงกระเทียมก่อนว่า พวกเรา
 ลงทะเบียนในตำราโนครวดว่า นบถคาศาสนาพุทธใช้ใหม่
 และเมื่อไปทำอะไรก็ยกแก๊งลงประกวด ก็ตั้งว่า
 เป็นคนนบถพุทธศาสนาใช้ใหม่ หรือไร นี่และหมาย
 ความว่า เราเป็นคนนบถพุทธศาสนา ก็ในพระพุทธ
 ศาสนา ท่านวางไว้เป็น ๒ ประการ คือ คณธรร และ
 วิปัสสนาธรร คณธรร คือการเล่าเรียนหาความรู้ ใน
 คัมภีรต่าง ๆ วิปัสสนาธรร คือการปฏิบัติทางจิตใจ อัน
 เป็นจุดสำคัญยิ่งในศาสนาของพระองค์ เพราะเป็น
 วัตถุทางที่จะทำให้พ้นทุกข์ ทั้งสองอันในอนัน กคือ
 วิปัสสนาธรร และวิธีสอน ท่านเริ่มต้นด้วยคำถามคน
 ก่อน โดยกล่าวว่าการเรียนทางนี้ ข้อสำคัญอยู่ที่อะไร
 วัตถุประสงค์ของตัวเสียก่อนว่า มาเกิด ไปเกิด อย่างไร
 และที่คนเราหนีหนีหนีไปหนีอะไร และที่เรานกแวน
 ไปแวนมานานอะไร.

ที่เรานกแวนไปแวนมานานเรียกว่าใจ ก่อนเรา
 จะมาทำศาสนา เมื่อตัวเรายังอยู่บ้าน แต่ใจเราได้แวน

มาเสียก่อนแล้วใช้ใหม่ และประเดี๋ยวนกแวนไปท่อน
 มาอยู่ทันแล้ว เดี๋ยวมันนกแวนไปบ้าน ไปไหนคือไหน
 ออ การเรียนดีมากรเพื่อจะ บังคับ ตั้งแวน ๆ ที่ว่า
 แหะ เพราะถ้าเราบังคับใจให้มันแวนอยู่ได้ จิตคนนก
 จะมีกำลังเข้มแข็ง สามารถทำประโยชน์ได้อย่างใหญ่
 หลวง ดังทมาในบาติว่า เป็นจิตควรแก่การงาน
 อันเป็นความกว้างถ้าจะจำกัดความ ให้แคบ กว่า เป็นจิต
 ที่สะอาดสามารถอำนาจกิจต่างปวง ให้สำเร็จดังประสงค์
 เพราะจิตที่หม้อการขัดสลายแวนไปแวนมา เหมือนแวน
 กำลังไปใช้หลายทาง กำลังจิตย่อมอ่อนเหมือนสลาย
 หนีไปจากที่สูง ถ้ามันดองเล็กดองน้อยแยกเป็นหลาย
 แควแล้ว กำลังมันของน้อยย่อมอ่อนไป ถ้าทำเครื่องกัน
 ไว้เสีย กำลังมันของมากแรง อาจใช้หมุนเครื่องจักร
 ก็ได้ จิตที่เบบดมากรนิมนน.

ที่คนเรานอนหลับและฝันไปโน้นไปนั้น ไม่ทำมัน
 ทำมัน ไปเห็นนั่นเห็นนั้น นั่นคืออะไร นั่นคือกายทิพย์ ๆ
 อยู่ที่ไหน กายทิพย์อยู่ในตัวเราเอง ที่มันไปโน้นไปนั้น

คือกายทิพย์ออกจากตัวเราไปในขณะที่เราหลับ คือ
 กายมนุษย์หลับ กายทิพย์ออกจากกายมนุษย์ไป กาย
 ข้างนอกคือตัวเรา ที่มองเห็นกันด้วยตาเนื้อ นรียกกาย
 มนุษย์ แต่ภายในกายมนุษย์ยังมีอีก ๔ กาย ละเอียด
 ถัดกันไปเป็นชั้น ๆ หรือเรียกว่าชอนกนเป็นชั้น ๆ เข้าไป
 คือ ๑. กายมนุษย์, ๒. กายทิพย์, ๓. การรูปพรหม,
 ๔. กายอรูปพรหม, ๕. กายธรรมหรือธรรมกาย, ซึ่งจะ
 ได้เรียนภายหลัง.

มาเกิด ไม่เกิด นั่นคือการเกิด การตาย มนุษย์
 จะเกิดขึ้น มาจากกายทิพย์ กายทิพย์เป็นกายละเอียด
 ตาเนื้อไม่เห็น ต้องตาละเอียดเหมือนนกน หรือยังก็อาจ
 จังเห็น เรียกตามบาลีเรียกว่า ตัวสมภเวศ เมื่อจะมาเกิด
 กายทิพย์เขาทางจุมภิตา เข้าไปในกึ่งกลางกายของ
 บิดาก่อน แล้วออกจากทางจุมภิตาเข้าสู่อุมภิมารดา
 หึ่งเข้าทางซ้าย ขายเข้าทางขวา แล้วไปสู่อุมภิตกลางของ
 มารดา ซึ่งเรียกว่า กตละรูป เป็นจุดอยู่เท่าเม็ดดโปะ
 เม็ดโต แล้วพกดอเป็นกายมนุษย์ขึ้น จาเดิมแต่เป็น

รูปกลมๆ แล้วแตกเป็น ๕ ถ้าชายนั้น คือ เป็นมือ ๒ เทา ๒
 ศีรษะ ๓ จมูกเป็นปลายกายมนุษย์ขึ้นมา โดยย่อ
 เรียกว่า มาเกิด ส่วนการไปเกิดนั้นก็คือ ที่เราเรียกว่า
 การตายนั้นคือการที่กายทิพย์ออกจากกายมนุษย์ไป กาย
 มนุษย์ เมื่อไม่มกายทิพย์อยู่เลยจะรักษา กิเณาเปื่อย
 ไป ส่วนกายทิพย์นั้นไปแสวงหาที่เกิดต่อไป เรียกว่า
 “สมภเวศ.”

เมื่อได้บรรยายล่อนข้อความเบื้องต้นย่อ ๆ เช่น
 แล้ว ตอนไปท่านบอกให้จุติรูปเทยนกโคตบุชาหน้า
 พระพุทธรูปแล้วนำชาวพรหมกัน แล้วแจ้งท่านบอก
 ให้ฉาณะโม ๓ จมพรหมกัน โดยมีคำอธิบายว่า
 นะโมหนต ๓ นั้น หมายถึงน้อมพระพุทเจ้าในอดีต
 หนต ๒ หมายถึงน้อมพระพุทเจ้าในปัจจุบัน หนต ๓
 หมายถึงน้อมพระพุทเจ้าในอนาคต แล้วท่านนำกล่าว
 ขอขมาโทษต่อพระรัตนตรัยตามแบบแล้ว อธิบายว่าเรา
 ได้ขมาโทษต่อพระพุทเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้า
 แล้วเริ่มบรรยายแล้ว กาย, วาจา, ใจ เวรบริสุทธแล้ว

จตุรพิธพรชัยนฤมิตรในฐานะที่ ๗ เรื่อยไป อย่า
ให้แฉกไปแฉกมาทอน แม้จะแฉกไปบ้างก็ให้บริบท
เอากลับมา แฉกเพียงครึ่งฐานที่ ๗ เรื่อยไป เมื่อเห็น
แสงสว่างอะไรปรากฏขึ้นตรงนั้น ก็ให้ทำใจนิ่งเฉยไว้ตรง
นั้น และถ้าเห็นดวงอะไรจะเป็นดอกไม้อะไร หรือ
ก้อนเมฆ อะไรโผล่ตรงนั้น ก็ให้ตั้งมั่นเรื่อยไป
อย่าเอะใจ เห็นอะไรก็เฝ้าตั้งมั่นเรื่อยไป อย่างนี้ถึง
ถึงขั้น แล้วส่งที่เราเห็นนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปเอง อย่าง
เรง อย่างให้เห็นนั้นเห็น ทำตามดวงอะไรจะเห็นเอง
เมื่อยไม่เห็นดวงอะไรก็อย่าเสียใจ จะต้องเห็นจนได้
เห็นแน่นอน ไม่ต้องสงสัย เห็นแล้วอย่าดีใจ เฉยๆ ไว้
เรื่อยไปตามปรกติ อย่าตื่นเต้น ดวงใจเฉยไว้ อย่าอยาก
เห็น อย่าดีใจ, อย่าเสียใจ.

ต่อมาเมื่อส่งที่เราเห็นนั้น เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะ
เป็นลำดับ ๆ เมื่อใจเรานิ่งหยุด ถูกส่ง เขาแล้ว ก็จะเห็น
ดวงธรรมอันใสลอยอยู่ในกลางกายนั้น เรียกว่า
ปฐมมรรค อันเป็นทางเบื้องต้นแห่งมรรค ผล นิพพาน

ทำให้ใจหยุดนิ่งเรื่อยไป เมื่อหยุดถึงขนาดแล้ว ก็จะ
เห็นเป็นกายอภิกายหนึ่งอยู่ในกายของเรา จะเห็นปรากฏ
ตรงฐานที่ ๗ นั้น นึกเรียกว่า กายทิพย์ เมื่อเรา
บำเพ็ญถูกส่งชัดต่อไป ก็จะเห็นกายรูปพรหม กาย
รูปพรหม และธรรมกายเป็นลำดับไป ซึ่งจะได้เรียน
ไว้ในภายหลัง นึกออกแต่แนวไว้ก่อน.

อนึ่ง มีกตเมตต์สำคัญอยู่ประการหนึ่ง ที่ระบอ
ไว้ คือเมื่อก่อนจะเลื่อนปรกมณนิมิตจากฐานที่ ๓ ลง
สู่ฐานที่ ๔ นั้น ให้เหล่อกตาขึ้นขึ้น เรียกว่าทำตากด
คือเหม่อลอยตาหนักใกล้จะตาย และเมื่อกดตาจน
ของตนให้เห็นกลับเข้าไปในตัวตามนั้น เลื่อนลงสู่ฐาน
ที่ ๔-๕-๖-๗ เรื่อยไป และรักษากายารมณ์เห็นข้างใน
อย่างนั้นไว้เรื่อยไป อย่าออกนอกกาย ให้อมองดูในกาย.

อนึ่ง การหลับตาเมื่อจะนั่งสมาธินั้น อย่าบีบตา
ให้แรง อย่างที่เรียกว่าทำตาค้าง จะรบกวนตาสายๆ
เพียงหงัดตาปิดจนเท่านั้นพอแล้ว และให้อยู่ในระดับนั้น

เรื่อยไป แม้จะเห็นอะไรปรากฏขึ้นก็อย่าวิตก จง
พยายามหลบตาไว้เบา ๆ พยายามปิดกั้นตาของคุณ และ
อย่าลืมตา เห็นอะไร ปิดอยู่เรื่อย ๆ ไป ดุเรื่อย ๆ ไป
และท่านภาวนา จะนั่ง นอน ยืน เดิน ให้หมั่นตรึก
ถึงสมาธิอยู่เสมอ และจะกระทำไหนซึ่งเป็นการดีต่อก
สมาธิก็ไม่ห้าม การนั่งเอาเท้าขวาทับซ้าย มือขวาทับ
มือซ้าย ให้ปลายนิ้วขวาจรดหัวแม่มือซ้าย และตั้งค
ตรงนูน เป็นแบบแผนที่ดี ซึ่งใช้คือ ๆ มาจนบัดนี้ และ
ก็ควรที่จะเก็บรักษาไว้ และเมื่อขณะสอนให้ทำ ท่านก็ให้
นั่งแบบนั้นทวน.

เมื่อท่านสอนเสร็จแล้ว ก็บอกให้นั่งทำด้วยหน้าท่าน
พร้อมกัน และท่านก็คอย ๆ พูดแนะหัดข้างต้นเรื่อยไป
จนในที่สุดท่านหยุดเขยิบปล่อยให้นั่งกันไป ประมาณไม่
เกินครึ่งชั่วโมง ท่านก็กล่าวเป็นคำภาวนา สัพเพ พุทธา
พลัพภิตา วา โส อทถกัโระ ภาวตุสัพพมังคลัง ฯ เป็น
เสร็จพร.

นบรที่กล่าวกที่ท่านกำลังสอนอยู่
เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๘

เพื่อความสะดวกสำหรับท่านสาธุชนที่สนใจในการฟัง
พระธรรมเทศนาและการปฏิบัติสมาธิบิณฑบาตอดจนการ
ไปสันทบทนสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรมและรับพระของ
ขวัญ ณ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ธนบุรี จะได้ทราบดังข้อ
ไปนคือ:-

วัน	เวลา	โดยพระเดชพระคุณหลวงพ่อ	หมายเหตุ
ธรรมสวด หรือ วันอาทิตย์	9.00 เศษ	ท่านลงแสดงพระธรรมเทศนาใน พระอุโบสถ	
ทุกวัน พฤหัสบดี	14.00 เศษ	ท่านสั่งสอนสมาธิวิปัสสนาที่ศาลา การเปรียญ	
วันธรรมดา ทุกวัน	6.00 - 7.00	ท่านทำการแจกพระ ของขวัญแต่ ท่านที่ไปทำการ สันทบทน สร้าง ร.ร.พระปริยัติธรรมที่หน้ากุฏิ	ควร ไปฟังคำ อธิบายก่อน เวลา
	12.00- 13.00	ท่านทำการแจกพระของขวัญที่ใน พระ อุโบสถ	
	17.45- 18.45	ท่านทำการแจก พระ ของขวัญที่ หน้ากุฏิ	

ไปวัดปากน้ำโดยรถเมย์สายตลาดพลู รถเมย์ไป
กตมวัดวัดขุนจนทร หรือวัดรามาศยภณวิหาราราม
๓๐๓๗ เพราะหมดทางแถววัดวัดขุนจนทรแล้วเดินเข้าวัด
(หมู่) วัดอัมรินทร์วรวิศ กิ่งวัดปากน้ำ

หมายเหตุ เวลาทำอาหารคงแจกพระของขวัญ เวลา
๑๑.๓๐ น. และ ๑๗.๔๕ น.

พ.ศ. ๒๔๘๓ ท่านได้เริ่มสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม
วัดปากน้ำ เป็นตึกคอนกรีตเสริมเหล็กใหญ่โต สูง ๓ ชั้น
ขนาด ๓๓ x ๖๐ เมตร ราคาค่าก่อสร้างประมาณ ๓,๐๐๐,๐๐๐
บาท โดยต้องเวยไร่เพียงเล็กน้อย เวลานี้เปิดสอน
พระสงฆ์สามเณร สอนตั้งแต่ ๘.๐๐ น. ถึง ๒๓.๐๐ น. โดยเข้า
เรียนเป็นชุดๆ ชุดเช้าเรียนพอเลิกชุดกลางวัน และ
ชุดเย็น-เช้าเรียนค่อยๆ ก็นไป และสอนพร้อมกันหมดทั้ง ๓
ชั้นตามหมู่เรียนได้เห็นมา

ท่านได้สมทบทุนสร้างโรงเรียนแล้วหรือ ถ้ายังก
ควรรวบรวมคนไปสร้างเสียเร็วๆ ถ้าช้าจะเสียโอกาสสอน

งาม เมื่อท่านสังฆะทพยสังฆราช.ร.แต่เพียงเล็กน้อย ท่าน
กมสื่อนเป็นเจ้าของร.ด้วย แล้วยังได้รับพระของขวัญ
เป็นรางวัลอีก ซึ่งรางวัลอย่างนั้น ก็กตัญญูอย่างหนึ่งไม่

ขณะนั้นวัดปากน้ำมีพระภิกษุ ๓๖๐ รูป สามเณร ๓๖๐
รูป อุบาสกสามเณรประมาณ ๒๘๓ อุบาสก อุบาสกา ๘๔
รวมทั้งสิ้น ๓๐๘๗. โดยประมาณไม่คงที่ เพราะมาบวช
ใหม่บ้าง ลาสิกขาบทไปบ้าง

พ ท ธ จักร

• เปนนิตยดลารรายเดือน •

ของ

มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

วิกรมหาธาตุ พระนคร

ระเบียบการหนังสือพุทธจักร

กำหนดเวลาออก วันที่ ๓ ของเดือน ทุก ๆ เดือน
 การอุปถัมภ์บำรุง ในประเทศ รับผิดชอบ ๓๒ เดือน
 ๒๕ บาท ครั้งปี ๖ เดือน ๓๓ บาท
 ต่างประเทศ รับผิดชอบ ๓๒ เดือน
 ๔๐ บาท ครั้งปี ๖ เดือน ๒๐ บาท
 การบอกรับ บอกรับได้บรรณวิจิตร หรือ
 ไวยาวัจกร
 จำหน่ายปลีกเล่มละ ๓ บาท

ซัลเฟอัส

SULPHUR & YEAST
 เม็ดสีชมพูอ่อนๆ
 กลิ่นกุหลาบ หอม
 หวานชวนรับประทาน

“ซัลเฟอัส”

มีคุณสมบัติดีเลิศในการรักษาโรคผิวหนังต่างๆ เช่น ลิว.พี.หิด, และ ซิกราก ยานี้จะออกฤทธิ์ขับสิ่งโสโครกในเส้นโลหิตออกนอกร่างกาย ทำให้อาการในรูปร่างกาย สดชื่น และอุดมสมบูรณ์ของโลหิตในร่างกายเป็นปกติ.

ผู้ใหญ่รับประทานครั้งละ 1-2 เม็ด วันละ 2-3 ครั้ง หลังอาหาร เด็กลดลงตามจำนวน

ห้างขายยาบุญมี (หมอมมี)

สาขางอก โทร. 20346 ผู้แทนจำหน่าย

St. Paul

จะปากกตาได้มี
หน้าเสียงก้องวาล
แจ่มใส ----!

ดอกริ

เมลอยด์
Meloids

Boots

อมแล้วชุ่มคอ, จัดกลิ่นปาก, แก้ไอ,
แก้อาการคันในลำคอ และเสียงแหบแห้ง

ผลิตภัณฑ์ของ บริษัท บูทส์เลิฟวอร์ค ประเทศอังกฤษ

ผู้แทนจำหน่าย

บริษัท ช่างยาไทยอังกฤษ (ตรารู) จำกัด
จำหน่ายทั่วไป ราคาเยอเมียว

(๑) หนังสืออนวกะอนุสรณ์ ๒๔๙๗

คือ ประวัติของวัดปากน้ำภาษีเจริญ มี
ประวัติพระมงคลราชมุนี เจ้าคุณหลวงพ่อกู้ค้น
พบวิชาธรรมกาย และพระภิกษุไทย อังกฤษ
สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ธรรมกาย มีรูปภาพ
งาม ๓๕ ภาพ หนังสือเล่มใหญ่ประมาณ ๔๕ ขก
มีทั้งภาษาไทย อังกฤษ สมควรเป็นคู่มือของนัก
ศึกษาทุกชั้น ทุกเพศ ทุกวัย ภาษาอังกฤษได้
พิมพ์เผยแพร่ในต่างประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย
อเมริกาแล้ว เวลานี้ชาวต่างประเทศสนใจใน
พระพุทธศาสนายิ่งขึ้นทุกที.

จำหน่ายเล่มละ ๒๐ บาท

คู่มือการไปทัศนจารโลกสวรรค์

คือ

(๒) หนังสือเรื่อง แก้วกายสิทธิ์
หรือ เจ้าแห่งสมบัติ

เป็นหนังสือที่ผู้ปฏิบัติ วิปัสสนาวิชา
ธรรมกาย เขียนขึ้นจากความจริงที่ค้นพบ เป็น
ความรู้ที่ทุกคนต้องเรียน มีความสำคัญเช่นเดียวกับ
กับความตาย พิมพ์จำหน่ายเล่มละ ๕ บาท.

(๓) หนังสือเรื่อง เทพที่พระเจ้าไม่
ไม่ดับบหรี ไม่ฉันทมาก เป็นผลให้
สร้างโรงเรียนโกลาเรจ

ว่าด้วยเรื่องมารยาทของการสูบบุหรี่ ของ
ชาวยุโรป ว่าด้วยเรื่องการรับประทานหมาก เงิน
ที่ชอบหรี และชอบหมากพญานาไปซื้อที่ดินสร้าง
โบสถ์ หรือโรงเรียน หรือปลูกบ้านได้งามๆ จะ
ไม่ต้องบ่นถึงความไม่มี หรือความยากจนอีก

ต่อไปการไปวัดทำไมบางคนได้บุญ บางคนได้บาป
คนเกิดมาเป็นหนี้ใครบ้าง คนตายแล้วต้องไป
ไหว้พระอุปัชฌาย์บนสวรรค์.

พิมพ์จำหน่ายเล่มละ ๓ บาท

(๔) หนังสือเรื่องพระมาลัย เทพ
นิทานหรือฎีกามาลย์เทวสุต

บรรยายถึงเรื่อง ผู้ใดประ กอบการ บุญกุศล
เมื่อสิ้นชีวิตแล้วก็ได้ไปบังเกิดบนสวรรค์ได้เสวย
สุขสมบัติ

ผู้ใดทำบาปการอกุศล เมื่อตายไปแล้วก็จะ
ไปสู่นรกได้รับทุกข์เวทนา

ราคาเล่มละ ๑๐ บาท

(๕) หนังสือเรื่อง ธรรมะกับสงคราม
ตอนที่ ๑ ของแจ่ม อุภกรัตน์

ธรรมะ พูดถึงการทำความ ทำอย่างไร จึงจะได้
ผล ได้อานิสงส์สูง ได้บุญปัจจุบัน
ทันตาเห็น ไม่ต้องรอถึงชาติหน้า ผู้
เขียนจะพยายามเขียนเรื่องที่ คนคว่า ได้
จากการปฏิบัติ การรู้ การเห็นมาแล้วให้
ฟังตามโอกาส

สงคราม กล่าวถึงประเทศไทยเข้าสู่ สงครามมหา
เอเชียบูรพา หรือสงครามโลกครั้งที่ ๒
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยเหตุอะไร แล้ว
เราได้รับความทุกข์ยาก อพยพหนีภัย
สงครามกันอย่างไร ซึ่งผู้เล่าได้บรรยาย
เหตุการณ์ไว้ เพราะตนเองได้เผชิญกับ
เหตุการณ์มาจนแทบไม่รอด มานั่งเขียน
หนังสือ แต่บังเอิญรอดมาได้จึงจะ
เขียนให้ท่านอ่านต่อไป

หนังสือ ธรรมะ กับ สงคราม ได้พิมพ์แจก
ในงานถวายผ้าพระกฐินด้วย และพิมพ์จำหน่าย
เล่มละ ๓ บาท

ธรรมะ กับ สงคราม เล่ม ๒ และเล่มต่อไป
จะพิมพ์ออกทุก ๆ วันที่ ๑ ของเดือน เริ่มแต่เดือน
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นต้นไป

เชิดศักดิ์

ห้างแจ่มนิมิต

หน้าตลาดบางรัก พระนคร

โทรศัพท์ ๓๐๑๔๔

(๖) หนังสือวิปัสสนา บันเทิงสาร

มีเรื่องนำอ่านจากการวิปัสสนา และแผนกบันเทิง
มีพระอาจารย์หลายท่านเขียนมาก ความรู้มาก ความคิด
มาก อธิษฐานมากหลาย แบบวิปัสสนา
ติดต่อส่งชื่อที่ นางสาว ขวัญยืน ณ ติโยบ
ทอง แผนกจัดการขาย ราคาเล่มละ ๓ บาท

สำนักงานวิปัสสนาบันเทิงสาร
โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์ ๑๐๑ ถนนตานี

บางลำภูบน พระนคร

ขายบ้าน

๑ ห้องแถว ๒ ชั้น ซ่อมแซมใหม่ พร้อม
ที่ดินรกรากพลโยธิน ใกล้ซอยพระราชครู พระนคร
ค้าขายได้ น้ำไฟสะดวกจำนวน ๒ ห้อง

๒ เรือน ๒ ห้อง ที่ถนนพยุหะ ๕๗ ตารางวา
วัดสังกะสี ๘ ฟุต ใหม่เอี่ยม อยู่ในซอยจันทร์เพ็ญ ตรง
ข้ามโรงงานเภสัชกรรม ถนนพระราม๖พญาไทย พระนคร

๓ ที่ดินรกรากใหญ่ กว้าง ๑๕ เมตร ลึก ๕๐ เมตร
ปลูกกล้วย ๓ ห้อง ในที่เจริญแล้ว จังหวัดตรัง

ขายที่ดิน

๑ ตำบลลาดพร้าว ติดคลองน้ำแก้ว ติดถนน
ซอย ห่างจากถนนบางซื่อ-บางกะปิ ๓๐ วา ตอน ก.ม.

๒ เศษ แปลงละ ๓๔๗ ตารางวา ขายดละ ๒๐๐ บาท

๓ ในซอยฮาลาติน ติดซอย ๑๐ วา ห่างจากถนน
พลโยธิน ก.ม. ๑๒ ประมาณ ๖ เส้น มี ๓๗๓ ตารางวา
ขายดละ ๓๐๐ บาท

๓ ใกล้วัดห้วยขวาง ในซอยสุภราช หาดสะพาน
ค้าขายบางซื่อ มี ๑๕ ไร่ ขายไร่ละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔ ระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
กับกรมป่าไม้ ก.ม. ๑๕ ถนนพลโยธินเชื่อมกับถนน
สวนแก้ว

๕ ติดถนนกรุงเทพ-ปทุมธานี ปากเกิด
ตอนติดตึกเหนือ เทียบถนนวัดโพธิ์ทอง มีถนนลงแม่น้ำ
เหนือ ๒๘ ไร่ ติดถนนยาว ๔ เส้นเศษ ขายไร่ละ ๒๐,๐๐๐ บาท

สนใจเชิญติดต่อที่

ห้าง แฉล้ม นิमित จะได้ราคาพิเศษ

บางรัก พระนคร โทร. ๓๐๑๘๔

ถ้าท่านต้องการของดี ขอเชิญตรงไปที่

ห้าง แฉล้ม นิमित

หน้าตลาดบางรัก พระนคร โทร ๓๐๑๘๔

โทรเลขย่อ แฉล้มกรุงเทพ ฯ

อนุโมทนา

ผู้บริจาคทรัพย์ร่วมสร้างหนังสือ

๑. คุณนายเพ็ญ เกษมสุวรรณ ห้างขาย
ยาบุญมี (หมอมี่) ๓๐๐.๐๐

๒. คุณเจริญเรืองวิเศษ บริษัทไทยยาน-
ยนต์ จำกัด ๑๕๐.๐๐

๓. คุณบุญยง ว่องวานิช บริษัทห้างขาย
ยาอังกฤษ (ตรงู) จำกัด ๑๐๐.๐๐

๓ ท่านนี้ได้กรุณาให้แจ้งความ

๔. คุณนายวณิ ลักษณากร บริษัทยู-
เนี่ยนโซดา ผลิตภัณฑ์อัดลมตราช้าง ๓ เศียร

ผู้บริจาคปลั๊กย่อยรวม ๔๕.๐๐

รวมเงิน ๖๕๕.๐๐

นามเจ้าภาพถวายพระภิกษุพระราชนาน
วัดปากน้ำภาษีเจริญธนบุรี พ.ศ. ๒๔๕๕

๑. นายสมจิตต์ นางปราณี เทียงธรรมบริจาคประมาณ	๒๐,๐๐๐ บาท
๒. นางสาวท้วม หุตานุกรม	" ๑๐,๐๐๐ บาท
๓. นางแฉล้ม อสุภรัตน์	" ๑๐,๐๐๐ บาท
๔. นางฉลวย เล็กประยูร	" ๑๐,๐๐๐ บาท
๕. นางบุญล้อม โอสถานุเคราะห์	" ๑๐,๐๐๐ บาท
	<u>๖๐,๐๐๐ บาท</u>

เงินที่เหลือจากค่าใช้จ่ายในงานถวายพระภิกษุและ
ถวายภัตตาหารพระภิกษุ สามเณร ทั้งวัดเป็นการทอด
ถวญ สัมทบเจ้ากั๋อสร้างกุฏิถวายเจ้าคุณพ่อ พระมงคล
ราชมุนี

ท่านที่บริจาครายอื่น ๆ ผู้เขียนไม่สามารถจะเขียน
ไว้ทั้น เพราะยังไม่ทราบตัวเลขและชื่อ เพราะหนังสือได้
พิมพ์เสร็จก่อนงานกุฏิ อย่างไรก็ดีทรัพย์ที่ท่านบริจาคมา
ย่อมได้กุศลเหมือนกัน

ผู้ช่วยออกเงินพิมพ์หนังสือ ชรรณ กาย

๓. นางสาวทอม หุดาหุกรรม	๕๐๐ บาท
๔. พระครู บัญญาภรต	๓๐๐ "
๓. อุบาสิกาทองสุก ลำแดงบัน	๓๐๐ "
๔. นายปรก มัสสุวรรณ	๕๐ "
๕. นางคัลย โพธิรักษ์	๕๐ "

๗๐๐ บาท

รายได้จากหนังสือ ครึ่งหนึ่งส่งมอบทุนก่อสร้าง
ศาลาการเปรียญ ครึ่งหนึ่งถวายเป็นค่าภัตตาหารพระ
ภิกษุ สามเณร วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ขอให้มีส่วนช่วยด้วยกำลังทรัพย์ กำลังกาย
กำลังใจ จงมีสุขทั้งหมั่นและตน ขอให้รู้แจ้งเห็นแจ้งใน
ธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะประสงค์สิ่ง
ใดที่เป็นคุณงามความดีขอให้สำเร็จสัมความปรารถนาทุก
เมื่อย ขอให้มีอายุยืนปราศจากพยาธิ, ภัย เพื่อสร้างคุณ
คุณาน ๆ เทอญ.

รถจีปวิลลิสโอเวอร์แลนด์

แบบช่วงล้อยาว

JEEP 7

- ★ ประสิทธิภาพเป็นเยี่ยม
- ★ ส่งกำลังขับเคลื่อนทั้งเพลาหน้าและหลัง (4 Wheels driver)
- ★ พลงมหาศาล เป็นรถจีปประเภทบรรทุก ๓ ๑/๒ ตัน
เครื่องอาห้อยมีครบ และหาง่ายในท้องตลาด
- ★ ปรารถนาคือสอบถนอม และขับเคลื่อนประเภทต่างๆ
ของ "วิลลิส" ได้ดี

บริษัท ไทยยานยนต์ จำกัด

๓๗๘/๓ ถนนเพชรบุรี พระนคร โทร. ๕๗๑๕๒-๕๗๑๕๓

หมวดเครื่องบริโภค

หม, แหมหม, โกโก้, โอวัลติน,
นมผง, กาแฟ, เหล้าไวน์, เหล้ายา, วิสกี้,
ของต่างประเทศต่าง ๆ เนื้อสัตว์, ปลา, ผลไม้, ที่
เนย, นำนมสดดี, เครื่องหอมสำหรับปรุงอาหารค
หวาน ฯลฯ

หมวดเครื่องอุปโภค

หม้อข้าวหม้อหุงต้ม หม้อเค็มหม้อเครื่องใช้ใน
ครัวทุกชนิด จาน กระตักน้ำแข็ง กระตักนาร้อน ของ
ใช้ประจำบ้าน เช่นกระดวยรองจานขนม กระดวย
เซตมื่อ สับก้อน สับผง ยาดีพื้น แปร่งต่าง ๆ แบริ่ง
หอม น้าหอม ยาสระเครื่องใช้ หวีนาหอม หีบเหล็ก
เคาเร็ด ถึงบันไคส์ครีม ฯลฯ

แผนผู้สั่งเข้ามาจำหน่ายส่ง จำหน่ายปลีก
เราทำการค้ามา ๔๔ ปีแล้ว

เชิญท่านติดต่อได้ ใจกว้างใจได้

180

๒ คำผิด แก้คำผิด

หน้า	บรรทัดที่		
ปกด้านใน		เพิ่มคำว่า "ของ" ระหว่างบรรทัดที่ ๒ คำว่า	
		ธรรมกายกับ บรรทัดที่ ๓ คำว่าพระมงคล	
		ราชมนั	
หลังภาพที่ ๓	๑๔	คำว่าประยร	แก้เป็น ประยร
	๕ ๑๕	เงินตราต่าง ๆ	,, เงินตราต่างประเทศ
	๒	เทศ	,, เทศน์
	๓	แก้	,, แก้
๘	๑๕	เกยว	,, เกยวกับ
	๒๑	ช	,, ช
๘	๒	ว	,, ว
หลังภาพ	๓	กายสทธิ์	,, กายสิทธิ์
เรือสำเภา			
	๕	เป็น	,, เป็น
น้ำหนังสือ	๑๘ ๓		,, ๕
ธรรมะกับ			
สงคราม			
(แจ้งความ)			
	๓	พฤษจิกายน	,, ธันวาคม
หน้าอนุ-	๑๑	เดิม ๑๐๐.๐๐ ต่อท้ายบรรทัด	
โมทนา			

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การ สี่ลม พระนคร
นายชนวนต์ จาตุประยูร ผู้พิมพ์และผู้อำนวยการ
กนิขยาน พ.ศ. ๒๔๕๕
